

ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ¹ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΑΥΤΟΥ ΕΡΓΑ

Ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γραμματολογίαν τὸ ὄνομα τοῦ διασημοτέρου Μελωδοῦ καὶ ποιητοῦ τῆς ἐκκλησίας Ρωμανοῦ παρέμεινεν ἄγνωστον. Ὁ ποιητὴς τῶν χιλίων Κοντακίων, ὁ πανηγυριστὴς τῶν ἀθλοφόρων, ἡ ἀηδὼν τῆς ἐκκλησίας καὶ πηγὴ τῆς μελωδίας ἀνεπαύετο ἀμνημόνευτος καὶ ἄγνωστος ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς μονῆς τῶν Κύρου, τὰ ὁποῖα ἐσώρευσαν αἱ ἐθνικαὶ καταστροφαί. Μετὰ τοῦ τάφου αὐτοῦ συναπολέσθη καὶ ἡ μονὴ ἡ φυλάττουσα τὸν τάφον, κατεσκάφησαν τὰ θεμέλια αὐτῆς, διηρπάγησαν οἱ θησαυροὶ τοῦ πνεύματος, οἱ μετὰ τόσης στοργῆς ἐν αὐτῇ φυλαττόμενοι, καὶ ὁ χοῦς αὐτῆς διεσκορπίσθη ὑπὸ τῶν πνευσάντων ἀνέμων τῆς ἐθνικῆς θεομηνίας. Οὐδεὶς γνωρίζει σήμερον οὔτε τὸν τάφον τοῦ μεγάλου νεκροῦ, οὔτε τὸν τόπον τῆς περιωνύμου μονῆς τῶν Κύρου ὅπου ὁ ἄπλοῦς μοναχὸς ἐρητόρευε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἐκκλησία μόνη, τὸ μέγα καὶ ἱερώτατον τοῦ Γένους θησαυροφυλάκιον, διετήρησεν εἰς τὰ ἄδυτα καὶ ἅγια τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου νεκροῦ καὶ ἁγίου καὶ ἐγνωρίζεν ἡμῖν κατὰ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου τὴν ἀνάμνησιν τῆς ὁσίας αὐτοῦ κοιμήσεως ἐν τῇ μονῇ τῶν Κύρου συνοδεύουσα αὐτὴν μετὰ τὸ σφζόμενον ἐπιγραμματικὸν ὑπόμνημα, ὅτι ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἑμέσης (Συρίας), καὶ ἐκ τῆς Βηρυτοῦ, ὅπου ἦν διάκονος ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, κατέλαβεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀναστασίου τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅτι ἐνεκλείσθη ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου τῶν Κύρου, ὅτι ἐποίησεν ὑπὲρ τὰ χίλια Κοντάκια εἰς τιμὴν τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου, τῶν ἁγίων, τῶν μαρτύρων καὶ ὁσίων, καὶ ὅτι ἀνεπαύθη ἐν τῇ ρηθείᾳ μονῇ ἡ ὁποία διεφύλατε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸν μέγαν αὐτοῦ πνευματικὸν θησαυρόν, τὰ Κοντάκια.

Τὸ ἄπλοῦν τοῦτο καὶ περιεκτικώτατον ὑπόμνημα, τὸ καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίοις κείμενον (1 Ὀκτωβρίου) ἐπανελάμβανε κατ' ἔτος ἡ ἐκ-

¹ Περὶ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ ἔγραφα εἰδικὴν μελέτην δημοσιευθεῖσαν ἐν Θεσσαλονίκῃ τῷ 1917 ὑπὸ τὸν τίτλον «Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ ὁ Ἀκάθιστος» καὶ ἐτέραν σχετικὴν «Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος» ἐν τῇ «Θεολογίᾳ» 1925 σ. 257—288.

κλησία κατὰ τὴν ἑτησίαν μνήμην τοῦ ὁσίου Ρωμανοῦ, ὁπότε ἡ ἐν τῇ Δύσει ἀναγέννησις τῶν γραμμάτων ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων καὶ τέως ἀφανῶν ὀρμηθεῖσα ἀνέλαβε δι' ἀξιοθαυμάστου προσπαθείας νὰ ἀναστηλώσῃ τὸ εἰς συντρίμματα πεσὸν πνευματικὸν τοῦ Ρωμανοῦ ἀριστούργημα.

Ἡ τιμὴ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Ρωμανοῦ ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν καρδινάλιον Πίτρα, ὅστις διὰ τῆς δημοσιεύσεως κατὰ τὸ 1876 τοῦ μνημειώδους αὐτοῦ ἔργου «*Analecta Sacra*» ἐγνώρισεν εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν ἄστρον, τὸ ὅποιον τὰ πυκνὰ νέφη τῶν αἰώνων καὶ αἱ ἔθνικαὶ ἡμῶν περιπέτεια ἐπέκρυπτον. Θάμβους πεπληρωμένος ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων καὶ ἐκστάσεως ἴστατο ἔκπληκτος καὶ ἄφωνος πρὸ τοῦ κάλλους τοῦ φαινομένου ἀστέρος καὶ ὑπὸ τοῦ ἱλαροῦ αὐτοῦ φωτὸς ὀδηγούμενος ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐξερευνησιν αὐτοῦ.

Ἄνδρες ἐκ παντὸς τόπου καὶ ἔθνους ἐπὶ σοφία καὶ παιδεία διαπρέποντες ἐτέθησαν ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Ρωμανοῦ, πρῶτος δὲ πάντων, μετὰ τὸν Πίτρα, ὁ πολὺς Krumbacher, ἀνιλαβὸν μετὰ ζήλου ὑπερανθρώπου τὴν ἐπισυναγωγὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ τῶν περικλειομένων εἰς τοὺς κώδικας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ὅσους οἱ ἐκδοθέντες τῶν βιβλιοθηκῶν κατάλογοι εἰς τὸν κόσμον ἐγνώρισαν.

Ἐκ τούτων ἐπισημότεροι καὶ ἀρχαιότεροι εἶναι οἱ ἑξῆς: Οἱ Σιναϊτικοὶ ὑπ' ἀριθ. 925 (αἰῶν. ι'), 926 (αἰῶν. ια'), 698 (αἰῶν. ιδ'), 927 (αἰῶν. ιδ') καὶ 928 (αἰῶν. ιδ'), μὴ μελετηθέντες εἰσέτι, οἱ τῆς Μεγίστης Λαύρας Γ 27 (αἰῶν. ι'), Γ 28 (αἰῶν. ια'), ὁ τοῦ Βατοπεδίου 1041 (αἰῶν. ι-ια'), ὁ Κορσινιανὸς 366 (αἰῶν. ια'), οἱ Πατριακοὶ 212 καὶ 213 (αἰῶν. ια'), ὁ τῆς Συνοδικῆς Βιβλιοθήκης Μόσχας 437 (αἰῶν. ιβ'), ὁ τῆς Μεσσήνης 157 (αἰῶν. ιβ'), ὁ τῆς Βιέννης 96 suppl. (αἰῶν. ιβ') καὶ ὁ καεῖς κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τῷ 1904 κώδ. τοῦ Τουρίνου B-IV-34 (αἰῶν. ια').

Ἐκ τῶν κωδίκων τούτων, οἱ ὅποιοι περικλείουσι πλεῖστα Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ, ποῦ μὲν αὐτοτελεῖ καὶ ἀκέραια μετὰ τῶν σχετικῶν ἀκροστιχίδων, ποῦ δὲ κολοβὰ καὶ ἄναρχα, ἀπετέλεσε τὰ κατάλοιπα τοῦ Ρωμανοῦ ὁ ἀείμνηστος Krumbacher καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τούτων (πλὴν τῶν Σιναϊτικῶν τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενον εἶναι ἄγνωστον) ἀπῆρτισε τὴν κριτικὴν τούτων ἔκδοσιν ματαιωθεῖσαν ἀτυχῶς διὰ τοῦ προώρου αὐτοῦ θανάτου (†1901) καὶ παραμένουσαν ἔτι ἀνέκδοτον εἰς χεῖρας τοῦ διασῆμου αὐτοῦ μαθητοῦ P. Maas.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω βασικῶν κωδίκων καὶ κονδακαρίων, ἐν οἷς σφύζονται πλήρη Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ, ἐξηρευνήθησαν καὶ ἄλλοι δευτερευούσης ἀξίας, περιέχοντες ἄλλοι μὲν μίαν, ἄλλοι δὲ δύο στροφάς Κοντακίων, οἷοι οἱ τοῦ Βατικανοῦ 1212, 1515, 1531, 1829, 1836, 1969, 2008, 2072, τῆς Μόσχας 153, τῆς Βαλλιτσελιάνας E 54, τῆς Κρυπτοφέρρης A.

δ. 6. Δ. α. 1. Δ. α. 5. Δ. α. III. Δ. δ. 4, τῆς Βενετίας 553, II 138 καὶ τῆς Βιέννης 33 Theol. Gr.

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐρευνηθέντων κωδίκων ἐγνώσθησαν ἐν ὄλῳ 85 Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ, ἄλλα μὲν πλήρη, ἄλλα δὲ ἐλλιπῆ καὶ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ διαφόρων¹ εἰς διαφόρους ἑορτάς 65, μένουσι δὲ ἀνέκδοτα ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Krumbacher περὶ τὰ 20.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν γενομένων ἐκδόσεων Κοντακίων τοῦ Ρωμανοῦ ὑπὸ τοῦ Πίτρα, Krumbacher, Maas, Εϋστρατιάδου, Cammelli, Μιονί καὶ ἄλλων, ἐγράφησαν μελέται περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀκμῆς τοῦ Ρωμανοῦ, ὅστις μετὰ σοβαρὰν πολεμικὴν τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὸν καθορισμὸν αὐτοῦ, ἀπεκρυσταλλώθη εἰς τοὺς χρόνους Ἀναστασίου τοῦ Α (491 — 518)², περὶ τοῦ μετρικοῦ συστήματος τοῦ Ρωμανοῦ (Πίτρα, Christ, Meyer, Krumbacher), περὶ τοῦ γλωσσικοῦ αὐτοῦ ἰδιώματος, περὶ τῶν μερῶν τοῦ Κοντακίου, προοιμίου, ἔφυμνίου, οἰκῶν καὶ ἀκροστιχίδος, περὶ τῶν παρατηρουμένων εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ρωμανοῦ γραμματικῶν, συντακτικῶν καὶ μετρικῶν ἀνωμαλιῶν (P. Maas ἐν *Byz Zeitschrift* 1907 σ. 565). Περὶ ὄλων τούτων καὶ ἄλλων σχετικῶν πολὺ ἢ ὀλίγον, ἐπιτυχῶς ἢ ἀνεπιτυχῶς ἠσχολήθησαν οἱ πρὸ ἡμῶν καὶ οἱ σύγχρονοι καὶ ἀπετελέσθη ἀξιόλογος καὶ πλουσία περὶ τὸν Ρωμανὸν φιλολογία³, ἐξ ἧς ὀδηγούμενοι θὰ συμπληρώσωμεν τὰ κενά, θὰ ἐπανορθώσωμεν τὰ ἀτελῶς ἢ ἐσφαλμένως γραφέντα καὶ θὰ παραχωρήσωμεν εἰς τὸν Ρωμανὸν τὴν ἀνίκουσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν μελωδῶν καὶ ποιητῶν τῆς ἐκκλησίας.

Ὅσοι ἠσχολήθησαν περὶ τοῦ μετρικοῦ καὶ ρυθμικοῦ συστήματος τοῦ Ρωμανοῦ ἀνομολογοῦσιν, ὅτι εἰς τὰ ποιήματα αὐτοῦ παρατηροῦνται ἀνωμαλῖαι σοβαραὶ τὰς ὁποίας ἀποδίδουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἐσφαλ-

¹ Τὰς γενομένας κατὰ καιροῦς ἐκδόσεις τῶν Κοντακίων τοῦ Ρωμανοῦ σημειοῦμεν κατωτέρω εἰς τὸν Κατάλογον τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ.

² Περὶ τῆς τριακονταετοῦς ταύτης πάλης μεταξύ τῶν σοφῶν πρὸς καθορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἀκμῆς τοῦ Ρωμανοῦ ἴδ. τὸ βιβλιογραφικὸν σημεῖωμα ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ G i u s e r p e C a m m e l l i. *Romano il Melode* σ. 15 σημ. 2.

³ Γενικὴν βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ Ρωμανοῦ (ἀλλ' ἀτελῆ) ἴδ. παρὰ τῷ Cammelli, ἐνθ' ἄνωγ. σ. 395. Πληρεστέραν παρὰ τῷ Elpidio Mioni ἐν τῷ νεωσιί (1937) ἐκδοθέντι ἔργῳ αὐτοῦ *Romano il Melode, Saggio critico e dieci inni inediti* σ. 225—228· καὶ ἐκ τῆς βιβλιογραφίας ταύτης ἐλλείπουσιν ὅσα ἐδημοσίευσεν σχετικά ἐν τῇ «Θεολογία», ἐν τῷ «Ἀποστόλῳ Βαρνάβῃ» τῆς Κύπρου καὶ ἐν τῷ περιοδικῷ «Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς» τόμ. Α (καὶ μόνος). Βιβλιογραφίαν ἐπίσης τοῦ Ρωμανοῦ, ἀλλ' ἀτελεστάτην, παρέθηκε καὶ ὁ Leclercq ἐν *Dictiōn. archéol. chrétienne* (στὴλ. 2826—2928) τοῦ VII τόμου (1925). Ταύτην συμπληροῖ ὁ Salaville ἐν *Echos d'Orient* ἔτ. 32 (1929) σ. 445.

μένας γραφὰς τοῦ κειμένου, ἢ εἰς ἄλλους λόγους ἀγνώστους.

Πρὸς κατανόησιν τῶν τοιούτων ἀνωμαλιῶν ἄς λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὸ αὐτόμελον Κοντάκιον τοῦ Ρωμανοῦ εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου) καὶ ἄς παραθέσωμεν αὐτὸ εἰς τὴν μετρικὴν αὐτοῦ μορφήν ὡς ἔχει·

Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ ἔκουσίως
τῇ ἐπιονύμφ σου καινῇ πολιτείᾳ
τοὺς οἰκτιρομύς σου δώρησαι Χριστὲ ὁ Θεὸς
εὐφρανὸν ἐν τῇ δυνάμει σου
ὃ τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν
νίκας χορηγῶν αὐτοῖς
κατὰ τῶν πολεμιῶν
τὴν συμμαχίαν ἔχοιεν τὴν σὴν
ὄπλον εἰρήνης ἀήττητον τρόποιον.

Πρὸς τὸ αὐτόμελον τοῦτο Κοντάκιον ἐποίησεν ὁ Ρωμανός τὸ κατὰ τὴν Μεγάλην Τρίτην Κοντάκιον τὸ φέρον ἀκροστιχίδα «τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ᾠδὴ» (Πίτρα Anal. Sacra A, 477 καὶ Krumbacher, Umarb. bei Romanos σ. 45—70), ἔχον οὕτω :

Τὸν νυμφίον ἀδελφοὶ ἀγαπήσωμεν
τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν
ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει ὀρθῇ
ἵνα ὡς αἱ φρόνιμοι
ὃ τοῦ Κυρίου παρθένοι
ἔτοιμοι εἰσέλθωμεν
σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους
ὁ γὰρ νυμφίος δῶρον ὡς Θεὸς
πᾶσι παρέχει τὸν ἀφθαρτον στέφανον¹.

¹ Τὸ Κοντάκιον τοῦτο περιέπεσεν εἰς τὴν τάξιν Καθίσματος κατὰ τὴν Μ. Τρίτην εἰς τὰ ἔντυπα Τριψῖδα.

ΣΗΜ. Εἶχον περὶ τῆς παροῦσας μελέτης καὶ εἶδον μετὰ χαρᾶς ἐν τῷ «Βυζαντιῷ» τῶν Βρυξελλῶν 1938 σ. 217 σχετικὴν μελέτην ἐκ Γενεύης τοῦ S. B a u d - B o n y «Sur un prelude de Romanos» περιστρεφομένην καὶ ταύτην εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ «ὁ ὑψωθείς» καὶ «Τὸν νυμφίον ἀδελφοὶ» καὶ σκοποῦσαν ν' ἀποδείξῃ τὴν ὑπάρχουσαν μετρικὴν ἀνωμαλίαν μεταξύ αὐτῶν καὶ τοὺς λόγους τῆς τοιαύτης ἀσυμφωνίας τῶν δύο προοιμίων ἢ κουκουλιῶν τῶν ὕμνων. Καίτοι εἰς τὸ ἀρχεῖον μου εἶχον τρία ἄλλα ἀνέκδοτα Κοντάκια κατὰ τὸ μέλος καὶ τὸ μέτρον τοῦ «Τὸν νυμφίον ἀδελφοὶ», ἐν εἰς Χαρίτωνα τὸν ὁμολογητὴν (28 Σεπτεμ.) «Τῶν ἐπιγείων καὶ φθαρτῶν τὴν ἀπόλαυσιν», ἄλλο εἰς τὸν ἀπόστολον Φίλιππον (11 Ὀκτωβ.) «Ὁ τῶν ἐθνῶν σαγηνευτὴς ὁ πανθαύμαστος» καὶ τρίτον εἰς

Εἰς τὰ δύο ταῦτα παρατιθέμενα Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ οὔτε ἡ ἰσοσυλλαβία, οὔτε ἡ ὁμοτονία, οὔτε ἐπομένως ὁ ὄρθμος τηρεῖται εἰς τοὺς στίχους 1, 2, 4, 5. Τί συμβαίνει λοιπόν; πῶς θὰ ἐξηγήσωμεν τὰς φαινομέ-

τὸν μάρτυρα Γόρδιον (3 Ἰανουαρ.) «Τὸν στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀήττητον», οὐχ' ἦρτον δὲν ἀντικατέστησα τὸ γνωστὸν τῆς Μεγάλης Τρίτης μὲ τὰ ἄγνωστα ταῦτα τρία Κοντάκια, τὸ μὲν διὰ τὰ ἔχῃσι τοῦτο πρόχειρον οἱ ἀναγνώσται, τὸ δὲ διὰ τὰ ἐπιφέρω παρατηρήσεις τινὰς εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Baud-Bovy γραφέντα, ὡς καὶ ἐκείνος εἰς τὰ ἐμὰ ἴνα εὐρεθῇ ἡ ἀλήθεια. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ Baud-Bovy, ὅτι αἱ παραηροῦμενα εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω Κοντάκια ἀνωμαλία, τονικαὶ καὶ συλλαβικαί, ὀφείλονται εἰς τὴν ἄγνοιαν τοῦ μουσικοῦ μέτρου, εἶναι ὀρθοτάτη καίτοι δὲν δύναται τὰ ἀποδείξει τοῦτο. Ἡ γνώμη ὅμως αὐτοῦ ὅτι τὸ Κοντάκιον «Ὁ ὕψωθεις ἐν τῷ σταυρῷ» δὲν περιήλθεν εἰς ἡμᾶς εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ μορφήν, ἀλλὰ τροποποιημένον καὶ παρηλλαγμένον, δὲν εἶναι ὀρθή. Ἡ μεταβολὴ τῶν στίχων ἀπὸ

εὐφρανον ἐν τῇ δυνάμει σου | τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν
τὴν συμμαχίαν ἔχοιεν τὴν σὴν
εἰς «εὐφρανον δυνάμει σου | τὸν πιστὸν βασιλέα
τὴν συμμαχίαν ἔχοντι τὴν σὴν

ἡ μεταβολὴ λέγω αὕτη εἶναι ἄδικος καὶ ἀνιστόρητος. Ὅτι τὸ ἐν λόγῳ Κοντάκιον περιήλθεν εἰς ἡμᾶς ἀλόβητον ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ μορφῇ, ὅπως ἐξήλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ρωμανοῦ, ἀποδεικνύει καὶ μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις καὶ ἡ ὁμοφωνία ὄλων τῶν κωδίκων. Ἡ γνώμη ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ρωμανοῦ δὲν ὑπῆρξαν δύο βασιλεῖς εἰς οὓς ἀναφέρεται ὁ ποιητής, καὶ ἡ ἀναξήτησις τοιούτων εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡρακλείου, ὅτε ἐβασίλευεν οὗτος μετὰ τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντίνου τοῦ Γ' (Πίτρα), ἢ τοῦ Ἰουστινίου καὶ Ἰουστινιανοῦ Α' (Krumphacher), ἐλέγχεται ὡς ἀσύστατος καὶ ἐσφαλμένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ρωμανοῦ. Ἐν τῷ Κοντάκιῳ ὅπερ ἐγράφη μικρὸν μετὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα, τῷ δημοσιευθέντι ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Μιονί καὶ περιγράφοντα τὴν καταστροφὴν τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀφηγεῖται ὁ Ρωμανὸς ὅτι εὐθύς ἀπὸ τοῦ ἐμπρησμοῦ αὐτῆς ἤρξατο ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς Θεοδώρας ἀνέγερσις αὐτῆς· οἱ μὲν βασιλεῖς δαπάνη φιλοτιμοῦνται, ὁ δὲ δεσπότης παρέχει ζωὴν τὴν αἰώνιον» (Μιονί σ. 102, 487)· καὶ πάλιν αὐτόθι (σ. 104, 536—40) «Σῶτερ [υἱὲ ἀγαπητὲ] . . . πάσαν σῶσον τὴν πόλιν, σῶσον τὰς ἐκκλησίας, σ ῶ σ ο υ ν δ ἔ κ α ι τ ο ὺ ς β α σ ι λ ε ῖ ς». Ποιοὶ δὲ οὗτοι οἱ βασιλεῖς εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς στάσεως τοῦ Νίκα καὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἁγίας Σοφίας εἶναι γνωστοί; ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ Θεοδώρα ἔστεμμένοι καὶ οἱ δύο, συμβασιλεύοντες καὶ οἱ δύο· ὑπὲρ τούτων εὐχεται ὁ Ρωμανὸς καὶ εἰς τὸ Κοντάκιον τῆς ὑψώσεως τοῦ σταυροῦ καὶ εἰς τὸ Κοντάκιον τὸ συνταχθὲν ἐπὶ τῇ στάσει τοῦ Νίκα καὶ εἰς ἄλλα αὐτοῦ Κοντάκια. Διὰ τῆς μαρτυρίας ταύτης τοῦ Ρωμανοῦ ἐνισχύεται ἡ πεποίθησίς μου, ὅτι τὸ εἰς τὴν ὑψωσιν Αὐτόμελον Κοντάκιον τὸ φέρον ἀκροστιχίδα «Ὁ ὕμνος εἰς τὴν ὕψωσιν» εἶναι γνήσιον ἔργον τοῦ Ρωμανοῦ καὶ μεταχειρίζεται αὐτὸ ὡς ὑποδειγματικὴν μελωδίαν καὶ εἰς ἄλλα αὐτοῦ ποιήματα, ὡς τὸ κατὰ τὴν Μ. Τριτὴν εἰς τὰς δέκα παρθένους. Ἐπίσης καὶ εἰς τὸ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ποιηθὲν Τροσάριον «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου» ὁ Ρωμανὸς εὐχεται «νίκας τ ο ἷ ς β α σ ι λ ε ὺ σ ι κατ' ἐναντίων δωρούμενος» ὑπαινισσόμενος «τὴν στάσιν τοῦ Νίκα».

νας ταύτας ἀνωμαλίας εἰς τὰ ἔργα ὄχι μόνον τοῦ Ρωμανοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν;

Ἴνα λύσωμεν τὸ σοβαρὸν τοῦτο ζήτημα ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἔξῃς. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τὰ ποιήματα τοῦ Ρωμανοῦ ἐψάλλοντο καὶ ὅτι πρὸς τὴν μουσικὴν ὑπῆρχε καὶ ἡ ὀρθομοποιία στηριζομένη ἐπὶ τῆς μετρικῆς καὶ τῆς μουσικῆς, ἡ ὁποία τὴν μὲν ἐμελοποιεῖ, τὴν δὲ ἐρυθμοποιεῖ· ἡ δὲ ρυθμοποιία μόνη δύναται νὰ ἀποφανθῇ καὶ νὰ ὑποδείξῃ καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἄσματος καὶ τὸ μέτρον αὐτοῦ· διότι δὲν πρόκειται περὶ προσφῳδίας, ἀλλ' οὔτε περὶ τονικῆς στιχοιουρίας, ἀλλ' ὅτι τὰ μέτρα καὶ οἱ πόδες τῆς προσφῳδίας ἐκτελοῦνται διὰ τῆς τονικῆς μουσικῆς.

Κατὰ ταῦτα δέον νὰ γνωρίζωμεν:

α') ὅτι ἡ τονικὴ μουσικὴ ἔχει πάσας τὰς συλλαβὰς βραχείας ἀπολεσθείσης τῆς προσφῳδίας τοῦ μακροῦ, ποιεῖ δὲ μακρὰν συλλαβὴν κυρίως μὲν τὴν ἔντονον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄτονον, ἦτοι καὶ τὸν τροχαῖον δάκτυλον καὶ τὸν δάκτυλον τροχαῖον κέ.

β) ἡ συλλαβὴ γίνεται μακρὰ ὅταν δοθῶσιν εἰς αὐτὴν δύο πρῶτοι χρόνοι, ἀδιάφορον ἂν εἶναι ἔντονος ἢ ἄτονος.

γ) ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ρωμανοῦ ἡ λέξις ἀπετέλει τὸν πόδα, τρόπος τὸν ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζον «ὑπόρρυθμον».

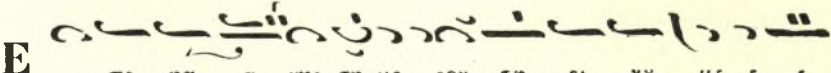
Μὲ ἄλλους λόγους τὰ μέτρα ἐθρίσκονται ἐκ τοῦ μέλους καὶ οὐχὶ μόνον ἐκ τῶν συλλαβῶν. Ἰδοῦ, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ λύσις τοῦ ἀκαταλήπτου τούτου φαινομένου τῶν ἀνωμαλιῶν, τῶν παρουσιαζομένων εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ρωμανοῦ.

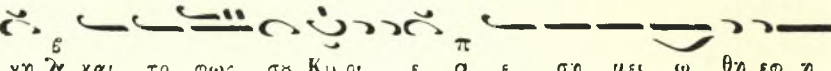
Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ὑπόρρυθμος οὗτος τρόπος δὲν ἦτο ἐνθουσιώδης ρυθμὸς καὶ δὲν ἤρεσκεν εἰς πολλούς· διὸ καὶ ἐπὶ ὀλόκληρον αἰῶνα διεφώνουν οἱ μελοποιοί, ἕως ὅτου ἐπεκράτησεν ἡ μερὶς ἣτις ἤθελε νὰ μὴ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ λέξις, ἀλλ' ὁ ρυθμὸς τοῦ ὅλου στίχου καὶ ὁ τόνος νὰ ἐκτελῇ τοὺς πόδας καὶ τὰ μέτρα τῶν ἀρχαίων, ὁπότε καὶ ἐποιήθησαν οἱ εἰρημὸι καὶ οἱ κανόνες.

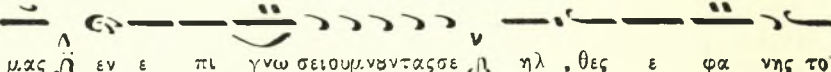
Ἄλλ' ἦτο καὶ ἄλλη μερὶς τῶν λογίων ὑποστηρίζουσα τὴν ἀρχαίαν προσφῳδίαν κατὰ τὸν ἡ' αἰῶνα καὶ τότε συνετάχθησαν οἱ ἱαμβικὸι κανόνες πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν δύο μερίδων. Διὸ καὶ ἐγένοντο εὐαρέστως δεκτοὶ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ μὲν ἐψάλλον αὐτοὺς κατὰ προσφῳδίαν εἰς τρίσημον ἑξαποδίαν, οἱ δὲ ἐψάλλον αὐτοὺς τονικῶς ὅπως καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἄλλους εἰς μέτρον τρίσημον πεντεκαιδεκάσημον σύνθετον πόδα παιωνικὸν (2+3) καὶ ἄλλους εἰς τετράσημον ρυθμὸν.

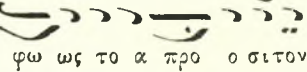
Πρὸς κατάληψιν ὅθεν τῶν μέτρων Κοντακίου τινὸς καὶ ἄλλου οἴου· δὴποτε ποιήματος παραθέτω τὸ γνωστὸν τῶν Θεοφανείων Κοντάκιον ἀναλελυμένον εἰς μέτρα ὡς ψάλλεται.

Ἦχος δ΄

Ε

 πε φα α νης ση με ρον τη οι κη με ε ε

 νη ^ξ και το φως σε Κυ ρι ε ρ ε ση μει ω θη εφ η

 μας ^λ εν ε πι γνω σει ου μ ν αν τ α σε ^ν η λ , θ ε ς ε φα ν η ς το

 φω ως το α προ ο σι τον

Τὸ Κοντάκιον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν στίχων, ὧν ἕκαστος σύγκαιται ἐκ δύο κώλων, ὧν τὸ πρῶτον ἀκατάληκτος διποδία παιῶνων, τὸ δεῦτερον καταληκτική, ἥτοι χρόνοι (10+9) ἢ (5+5) + (5+4 ἢ 3+6) Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν τρίτον καὶ τελευταῖον στίχον προστίθεται καὶ τὸ ἐφύμνιον, ὁ τρίτος στίχος διαφέρει τῶν δύο πρώτων στίχων ἑπομένως τὸ ῥοσμα ἀνίκει εἰς τὰ ἐπφδικὰ ποιήματα τῶν ὁποίων ἐκάστη περικοπὴ σύγκαιται ἐκ δύο ὁμοίων συστημάτων καὶ τρίτου διαφόρου.

Οἱ δύο πρῶτοι στίχοι εἶναι ὅμοιοι κατὰ τοὺς χρόνους [10+9], διαφέρουσι ὁμως μεταξὺ των κατὰ τὸ δεῦτερον μέρος (διότι ὁ εἰς ἔχει τόσα εἶδη ὅσας μονάδας ἔχει) ἀναλόγως τῆς λέξεως καὶ τῶν συλλαβῶν· τὸ μὲν πρῶτον (9) ἔχει μίαν λέξιν (τῆ οἰκουμένη) καὶ ἀποτελεῖται ἐκ συνθέτου ποδὸς ἔννεασήμου· τὸ δὲ δεῦτερον ἔχει δύο λέξεις καὶ ἀποτελεῖται ἐκ δύο ποδῶν ὧν ὁ εἰς καταληκτικός. Καὶ ταῦτα μὲν μεταξὺ τῶν δύο ὁμοίων. Τὸ δὲ διάφορον τοῦ τρίτου στίχου, τὸ μὲν πρῶτον μέρος τούτου ἔχει τοὺς χρόνους 10 καὶ τοὺς πόδας 5+5 (ἐν ἐπιγνώσει ὑμνοῦντάς σε), ἀλλὰ διαφόρους τὸ εἶδος (οἱ πρῶτοι παῖων τρίτος καὶ ἀμφίμακρος ἢ Κρητικός, οἱ δὲ τοῦ τρίτου βάρχειος καὶ παῖων τρίτος, ὅλοι δὲ πεντάσημοι)· τὸ δὲ δεῦτερον μέρος εἶναι διπλάσιον τῶν ἄλλων ἀντιστοίχων καὶ ἔχει τέσσαρας λέξεις (ἡλθες, ἐφάνης, τὸ φῶς, τὸ ἀπρόσιτον) καὶ χρόνους 9+9, ὧν ὁ εἰς διάφορος τοῦ ἄλλου, διότι ὁ πρῶτος ἔχει σχέσιν πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους αὐτοῦ, ὁ δὲ δεῦτερος ἀποτελεῖ τὸ ἐφύμνιον ψαλλόμενον καὶ ἐπαναλαμβάνόμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Μεταξὺ των δὲ οἱ δύο οὔτοι 9 ἔχουσι σύνδεσιν· ὁ πρῶτος 9 παραχωρεῖ εἰς τὸν δεῦτερον 9 τὸ τρίτον μέρος του (τὸ φῶς) καὶ γίνεται ὁ τελευταῖος 9 ἐφύμνιον ὅλων τῶν οἴκων συνδέον αὐτοὺς πρὸς τὸ Κοντάκιον, ἥτοι διακηρύττει ὅτι ὅλοι οἱ οἴκοι ἀναφέρονται καὶ ἔχουσι

σχέσιν πρὸς τὸ Κοντάκιον (ὅτι κατάγονται, γενεαλογοῦνται ἐκ τοῦ Κοντακίου).

Κατὰ ταῦτα τὸ μουσικὸν μετρικὸν σχῆμα τοῦ ἀνωτέρω Κοντακίου ἔχει οὕτως:

Οἱ πόδες υ—υ,—υ—, | ύυ— — — α' καὶ β' στίχου
 υ— —, υυ—υ | ύυ—υυ— τοῦ γ' στίχου
 υυ— — — τοῦ ἔφυμνίου.

Τοῦ γ' στίχου (υ— —,υυ—υ)βάκχειος καὶ τρίτος παίων λελυμένοι υυυ—, υυυυυ) καθὼς καὶ τοῦ β' τὸ δεύτερον μέρος (υυυύ, υυ—)· τοῦ δὲ ἔφυμνίου ἢ τελευταία μακρὰ εἶναι τρίχρονος.

Τὰ πρῶτα κῶλα εἶναι διποδία πεντασήμεων· τὰ δεύτερα καταληκτικὰ διποδία, ἀλλ' οὐχὶ ὠρισμένως τοιαῦτα, ἀλλ' ὡς ἐννεάσημος πρὸς ἔχων ἐννέα σχήματα, ἐξ ὧν ἐνταῦθα τέσσαρα.

Σκοπὸς τῆς γενομένης ἐνταῦθα μικρᾶς παρεκβάσεως εἶναι νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῶν περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν ἀσχολουμένων καὶ νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ὁ μέλλων νὰ καθορίσῃ τοὺς μετρικοὺς κανόνας ἢ μᾶλλον τὸν τονικὸν ρυθμὸν τῶν ᾠσμάτων τούτων πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ἡ μελωδία κανονίζει τὸ μέτρον, καὶ ἡ ἔμπνευσις τοῦ μουσικοῦ. Ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ βοηθείας τῆς μουσικῆς δὲν θὰ φθάσωμεν εἰς ἀσφαλὲς ἀποτέλεσμα, ἀφοῦ ἀπεδείχθη ὅτι οὔτε ἡ ἰσοσυλλαβία, οὔτε ἡ ὁμοτονία ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς μετρικῆς τῶν ᾠσμάτων, ὡς μαρτυροῦσι τὰ δύο ἀνωτέρω παρατεθέντα Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ «Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ ἐκουσίως» καὶ τὸ κατ' αὐτὸ «Τὸν νυμφίον ἀδελφοὶ ἀγαπήσωμεν», ἀλλὰ καὶ ἡ ἰσοχρονία τῶν κώλων, καὶ ἡ ποσότης τῶν λέξεων καὶ ἡ ποσότης τῶν τόνων.

Εἶναι δὲ ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἡ μετρικὴ καὶ ρυθμικὴ ἀνωμαλία αὕτη παρατηρεῖται μόνον εἰς τὰ Κοντάκια, τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς καὶ ἐψάλλοντο, καὶ εἰς τοὺς εἰρημὸς τῶν οἴκων εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας στροφὰς τὸ φαινόμενον εἶναι σπανιώτερον καὶ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀταξίαν τοῦ κειμένου.

Ὁ Πίτρα ὁ ὁποῖος ἀνεγνόρισε τὴν τοιαύτην τῶν Κοντακίων ἀνωμαλίαν ἐπεχείρησε νὰ ἐπανορθώσῃ ἐξ ἰδίων διὰ τῆς διαστροφῆς τοῦ κειμένου καὶ ὑπαγάγῃ τοὺς κατ' αὐτὸν χωλαίνοντας στίχους εἰς τὸν νόμον τῆς ἰσοσυλλαβίας καὶ ὁμοτονίας, ἀλλ' εὔρεν ἀντιπάλους τὸν Christ (Anthologia σ. xc), τὸν Meyer (Anfang und Ursprung der lat. und griech. rythmischen Dichtung 1884), καὶ αὐτὸν τὸν Krumbacher (Studien zu Romanos 1898). Ἀνεγνόρισαν μὲν καὶ οὗτοι τὴν μετρικὴν τῶν τοιούτων Κοντακίων ἀταξίαν, ἀλλ' ἀπέδωκαν ταύτην ἢ εἰς τὴν μετρικὴν ἐλευθερίαν

τοῦ ποιητοῦ¹, ἢ εἰς τὴν φθορὰν τοῦ κειμένου. Τοὺς οὕτω φρονοῦντας παραπέμπω εἰς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ καθ' οὓς ὡς βάσις τοῦ μέτρου λαμβάνεται ἡ ποσότης λέξεως καὶ τόνων (Ἰδ. ὅσα γράφω εἰς τὰ προλεγόμενα τοῦ ἔργου μου «Ποιητὰ καὶ ὕμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας», Τόμ Α' ἐν Ἱεροσολύμοις 1939).

Οἱ ὕμνοι τοῦ Ρωμανοῦ καὶ μετὰ τὴν γενομένην σοβαρὰν τούτων κριτικὴν ἐξακολουθοῦσι παρουσιάζοντες τὰς μετρικὰς τῶν ἀνωμαλίας αἱ ὁποῖαι ἐξηγοῦνται μόνον διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ ἑβραϊκοῦ μέτρου τῶν ἱσαρίθμων λέξεων καὶ ἱσαρίθμων τόνων λέξεων, τὰς ὁποίας ἡ μουσικὴ καθιστᾷ ἰσοχρόνους, ὡς τοιοῦτόν τι περὶ ἰσοχρονίας εἶκασε καὶ ὁ Gaisser (Les Heirtois de Pâques dans l'Office grec ἐν Oriens Christ. 1903). Ἄρα καὶ ἡ μουσικὴ ὡς ἔγραφα καὶ ἄλλοτε², θεραπεύει τὸν ρυθμὸν καὶ ἐλεεῖ τὸ μέτρον· διότι ὁ μελωδὸς τονίζει τὰ ποιήματα αὐτοῦ ὅπως θέλει ἀναλελυμένως εἰς ἓνα ρυθμὸν καὶ συνημιμένως εἰς ἄλλον ρυθμὸν πρὸς τούτους δὲ καὶ εἰς μικτόν. Τὰ τονικὰ ἐπομένως μέτρα ὑπόκεινται εἰς τὴν θέλησιν τοῦ μελοποιοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ ποιητοῦ. Ἐντεῦθεν ἡ παρατηρουμένη τονικὴ καὶ μετρικὴ ἀνωμαλία καὶ εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ρωμανοῦ καὶ εἰς ἑκατοντάδας ᾠσμάτων τῆς ἐκκλησίας καὶ δὴ τῶν μεγάλων ποιητῶν. (Πρβλ. τοὺς εἰρημοὺς τοῦ Κανόνος τοῦ Πάσχα καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐξυφρανόμενα Τροπάρια).

Ἐὰν οἱ ἐκδόται τῶν Monumente musicae byzantinae κατορθώσουν νὰ δημοσιεύσουν καὶ ἀποδώσουν ἐπακριβῶς τὴν μουσικὴν τῶν Κοντακίων τοῦ Ρωμανοῦ³, καὶ διὰ τῆς σπουδῆς τούτων ἀναγνωρισθῇ ὡς κανὼν, ὅτι τὰ μέτρα καὶ οἱ πόδες τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποιημάτων ἐκτελοῦνται καὶ διὰ τῆς τονικῆς μουσικῆς, τὸ μέγα τοῦτο πρόβλημα τῆς μετρικῆς τῶν ᾠσμάτων θὰ εὔρη τὴν λύσιν του.

Ἄλλ' ἵνα φθάσωμεν εἰς τὸ τέρας ἢ ὁδὸς εἶναι πολὺ μακρὰ καὶ πολὺ ἐπίπονος· θὰ χρειασθῶν πολλὰ ἔτη διὰ νὰ γίνῃ ἡ μουσικὴ καὶ ἡ μελωδία τοῦ Ρωμανοῦ κτῆμα κοινόν. Παραλλήλως πρὸς τὴν σπουδὴν ταύτην ἀνάγκη νὰ συμβαδίσῃ καὶ ἡ ἔρευνα πρὸς συλλογὴν ὅλων τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ, τὰ ὁποῖα παραμένουν εἰσέτι ἄγνωστα εἰς τοὺς μὴ ἐξερευνηθέντας κώδικας τῶν λειτουργικῶν τῆς ἐκκλησίας βιβλίων· οἱ μέχρι τοῦδε ἐξερευνηταὶ τῶν καταλοίπων τοῦ Ρωμανοῦ περιορίσθησαν εἰς μό-

¹) Ἰδ. καὶ P. M a a s, Grammat. und. Metr. Umarbeit in der Überlieferung des Romanos ἐν Byz. Zeitschrift 1907 σ. 565 κἑ.

²) Ἡ ἀκολουθία τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ τὰ Μεγαλυνάρια τοῦ Ἐπιταφίου, ἐν Ἱεροσολύμοις 1908 σ. 67.

³) Περὶ μουσικῆς Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ ἔγραψεν ὁ Πεζόπουλος ἐν «Νέα Φόρμιγγι» 1921.

νοὺς τοὺς κώδικας τοὺς περιέχοντας συλλογὰς τῶν ποιημάτων τοῦ Ρωμανοῦ, περὶ τῶν ὁποίων ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, καὶ εἰς τινὰς ἄλλους δευτερευούσης ἀξίας, παρεῖδον δὲ καὶ περιεφρόνησαν δύο οὐσιώδεις πηγὰς, τὰ ἐν χρήσει λειτουργικὰ βιβλία, καὶ τὰ ἐν τοῖς κώδιξι κείμενα, εἰς πολὺς ἑκατοντάδας ἀριθμούμενα.

Εἰς τὰ ἔντυπα λειτουργικὰ τῆς ἐκκλησίας βιβλία ἢ κατὰ τὸν ὄγδοον αἰῶνα μεταρρυθμίσις τῆς τυπικῆς τάξεως τῆς ἐκκλησίας καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Κανόνων ἀφῆκεν ἀσάλευτα εἰς τὴν θέσιν τῶν τὰ ἐκλεκτότερα τοῦ Ρωμανοῦ Κοντάκια, συνοδευόμενα μεθ' ἑνὸς πάντοτε οἴκου. Καὶ κεῖνται μὲν ταῦτα ἀνώνυμα, ἀλλ' ἢ μετ' ἐπιστασίας μελέτη τούτων ἐπιβεβαίωσι ὅτι εἶναι δημιουργήματα τοῦ μεγάλου μελωδοῦ, πολλὰ μὲν τούτων ἐπικυρούμενα ἐκ τῆς δημοσιεύσεως ὀλοκλήρου τοῦ ὕμνου ἐκ τῶν γνωσθέντων κωδίκων, ἄλλα δὲ εὐκόλως γνωριζόμενα ἐκ τοῦ ὕφους καὶ τοῦ ὕψους τοῦ Ρωμανοῦ¹. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τοιαῦτα Κοντάκια ἐκ παραδόσεως διακρατεῖ ἡ ἐκκλησία ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ καλλιτέρων ἀπογραφῶν, ταῦτα δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι τὴν βάσιν πρὸς κριτικὴν τῶν Κοντακίων ἔκδοσιν, ἀδιάφορον ἂν οἱ ἀντιγραφεῖς ἐξ ἀμαθείας διέστρεψαν τὰ τοιαῦτα ἱερὰ κείμενα. Εἶναι ὁμως ἀναμφίβολον ὅτι διετήρησαν τὰς ἀρχαίας γραφάς, αἵτινες δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς βάσις πρὸς διόρθωσιν τῶν γραφῶν τῶν κονδακαρίων, τὰ ὅποια ὑπέστησαν τόσῃ φθορᾷ ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν. Καὶ ὡς παράδειγμα ἔστω τὸ νεωστὶ δημοσιευθὲν² Κοντάκιον τοῦ Ρωμανοῦ, τὸ ψαλλόμενον κατὰ τὴν Πέμπτην τῆς Ε' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν ἐκ τοῦ Πατριμακοῦ κώδ. 213. Εἶναι τὸ ἐν τῷ Τριωδίῳ κατὰ τὴν Ε' ἑβδομάδα τῆς τεσσαρακοστῆς ψαλλόμενον:

Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου | ἀνάστα τί καθεύδεις.

Ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Μιονί τὰ ἐφύμνια πάντα τῶν στροφῶν καὶ τοῦ Κοντακίου λήγουσιν εἰς τὰς λέξεις:

ὁ πανταχοῦ τὰ πάντα πληρῶν

ἐνῶ εἰς τὸ ἔντυπον Τριώδιον ἀναμφισβητήτως κεῖται τὸ γνήσιον ἐφύμνιον καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν λογοτεχνίαν τοῦ Ρωμανοῦ:

ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν³.

¹ Τὰ ποιήματα ταῦτα γνωρίζω εἰς τὸν κατωτέρω κατάλογον τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ διὰ τῆς ὑποδείξεως: ἴδ. ἔντυπα.

² ἴδ. Ε. I. Μιονί, Romano il Melode, Saggio critico e dieci inni inediti 1937, σ. 153.

³ Τὰς λέξεις ταύτας τοῦ Ρωμανοῦ μετεχειρίσθη καὶ ὁ ποιητὴς Κοσμᾶς ὁ Ἀγιοπολίτης εἰς τὸ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν συνταχθὲν αὐτοῦ ἰδιόμελον «Βασιλεῦ σὺ γράνιε, παράκλητε, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν» καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν α' στροφὴν τοῦ ὕμνου παρουσιάζονται οὐσιώδη σφάλματα, τὰ ὁποῖα θεραπεύονται διὰ τοῦ κειμένου τοῦ Τριωδίου:

Τὸ παρὰ τῷ Μιονί κείμενον λέγει:

«Τὸ τοῦ Χριστοῦ ἱατροεῖον
 βλέπων ἀνεωγμένον
 καὶ τὴν ἐκ τούτου τῷ Ἀδὰμ
 πηγάζουσαν ὑγείαν (sic)
 ἔπαθεν, ἐπνίγει (sic) ὁ διάβολος.
 Καὶ ὡς κινδυνεύων ὠδύρετο (sic)
 καὶ τοῖς αὐτοῦ φίλοις (sic) ἀνεβόησε·
 Τί ποιήσω τῷ υἱῷ τῆς Μαρίας;
 κτείνει με ὁ βηθλεεμίτης (sic)
 ὁ πανταχοῦ τὰ πάντα πληρῶν.

Τὸ δὲ ἐν τῷ Τριωδίῳ οὕτω:

Τὸ τοῦ Χριστοῦ ἱατροεῖον βλέπων ἀνεωγμένον
 καὶ τὴν ἐκ τούτου τῷ Ἀδὰμ πηγάζουσαν ὑγείαν
 ἔπαθεν, ἐπλήγη ὁ διάβολος
 καὶ ὡς κινδυνεύων ὠδύρετο
 καὶ τοῖς αὐτοῦ «φίλοι» ἀνεβόησε,
 «τί ποιήσω τῷ υἱῷ τῆς Μαρίας;
 κτείνει με ὁ Βηθλεεμίτης
 ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν».

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι αἱ γραφαὶ τοῦ Τριωδίου εἶναι αἱ ὀρθότεραι καὶ ἐγκυρότεραι τοῦ Πατριακοῦ κώδικος καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἐν τοῖς ἐντύποις περιεσώθησαν γνήσιαι μορφαὶ καὶ πολύτιμοι δυνάμεναι νὰ θεραπεύουν τὰ ἀσθενήματα τῶν κωδίκων¹.

Καὶ δὲν εἶναι αὐτὴ καὶ μόνη ἡ βοήθεια τὴν ὁποίαν μᾶς παρέχουσι τὰ ἔντυπα λειτουργικὰ βιβλία· ἐν αὐτοῖς διετηρήθησαν καὶ ἐσώθησαν πολλὰ Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ εἰς διαφόρους ἐορτὰς διπλᾶ καὶ τριπλᾶ τὰ ὁποῖα περιέπεσον εἰς τὴν τάξιν Καθισμάτων. Ἡ ἐκκλησία κατέχουσα ταῦτα εἰς εἰδικὰ Κονδακάρια δὲν ἠνέχθη νὰ μένωσι ταῦτα ἀφανῆ καὶ νεκρά, ἀλλ' ἐγκατέσπειρεν αὐτὰ εἰς τὰ ἐν χρήσει βιβλία ἵνα σωθῶσιν

¹ Δὲν συμμαρῶμαι τὴν γνώμην τοῦ Krumbacher ὅτι οἱ Πατριακοὶ κώδικες (212 καὶ 213) εἶναι οἱ πληρέστεροι καὶ σχετικῶς οἱ καλύτεροι δυνάμενοι νὰ τεθῶσιν ὡς βᾶσις πρὸς κριτικὴν τῶν ὕμνων τοῦ Ρωμανοῦ ἀποκατάστασιν (Umarbeitung σ. 5 καὶ 41). Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα εἶναι εὐγλωττότερα τῶν ἀτομικῶν γνωμῶν καὶ ὑποθέσεων.

ἀπὸ τῆς λήθης καὶ τὰ ποιήματα καὶ ἡ ὑπέροχος τούτων μελωδία. Τὸ πλῆθος τῶν τοιούτων Κοντακίων—Καθισμάτων εἶναι ἱκανὸν καὶ σημεῖω προχείρωσ τὰ ἐπόμενα :

Α') Ἐν τῇ Παρακλητικῇ τὰ αὐτόμελα Καθίσματα.

α') Τὸν τάφον σου, σωτήρ, στρατιῶται τηροῦντες (ἤχος α' Κυριακῇ πρωί.)

β') Γυναῖκες πρὸς τὸ μνήμα παρεγένοντο ὄρθρια (αὐτόθι.)

γ') Ὁ εὐσχίμων Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν (ἤχος β'.)

δ') Ταῖς μυροφόροις γυναῖξι παρὰ τὸ μνήμα ἐπιστάς (ἤχος β'.)

ε') Τὸν λίθον τοῦ μνήματος σφραγισθῆναι μὴ κωλύσας (ἤχος β'.)

ς') Χριστὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων (ἤχ. γ'.)

ζ') Τὴν ὄμοιότητα τῆς παρθενίας σου (ἤχος δ'.)

η') Ἀναβλέψασαι τοῦ τάφου τὴν εἴσοδον καὶ τὴν φλόγα τοῦ ἀγγέλου μὴ φέρουσαι (ἤχος δ'.)

θ') Κατεπλάγη Ἰωσήφ τὸ ὑπὲρ φύσιν θεωρῶν (ἤχος δ'. Τοῦτο εἶναι τὸ μεθέροτον Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων τὸ φέρον ἀκροστιχίδα «Ὁ ὕμνος Ρωμανοῦ» ὡς ἐπιγράφεται εἰς τὸν Λαυριωτικὸν κώδ. Γ'28 φ. 83 β ἀλλὰ περιεσώθησαν μόνον τρεῖς αὐτοῦ στροφαί.)

ι') Ἀνέστης ὡς ἀθάνατος ἀπὸ τοῦ ἄδου σωτήρ (ἤχος δ'.)

ια') Ἐκ τῶν ἄνω κατελθὼν τῶν ὑψωμάτων Γαβριήλ (ἤχ. δ'.)

ιβ') Κύριε νεκρὸς προσηγορεύθης ὁ νεκρώσας τὸν θάνατον (πλ. α'.)

ιγ') Τοῦ τάφου ἀνεωγμένου τοῦ ἄδου ὀδυρομένου (πλ. β'.)

ιδ') Προῖστορεῖ ὁ Γεδεδὼν τὴν σύλληψιν καὶ ἐρμηνεύει ὁ Δαυὶδ (πλ. β'.)

ιε') Ἡ ζωὴ ἐν τῷ τάφῳ ἀνέκειτο καὶ σφραγὶς ἐν τῷ λίθῳ ἐπέκειτο (πλ. β'.)

ις') Τῇ τριημέρῳ ταφῇ σου σκυλεύσας τὸν θάνατον (βαρὺς) καὶ τὰ τρία ἄλλα Καθίσματα τοῦ αὐτοῦ ἤχου.

ιζ') Ἀνέστης ἐκ νεκρῶν ἡ ζωὴ τῶν ἀπάντων (πλ. δ'.)

Β') Ἐν τῷ Πεντηκοσταρίῳ.

ιη') Τὰ μύρα τῆς ταφῆς σου αἱ γυναῖκες κομίσασαι (Κυριακῇ τῶν Μυροφόρων.)

ιθ') Τὰ μύρα θεριμῶς τῷ τάφῳ προσκομίζουσαι (ἔνθ. ἀνωτ.)

Ἐν τῷ Τριωδίῳ ἄλλα, εἰς τὰ Μηναῖα πλῆθος. Ταῦτα ἐσημειώθησαν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ, καὶ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος θὰ μελετηθῶσι καὶ θὰ πλατυνθῶσιν οἱ ὀρίζοντες τῆς ἐρεῦνης τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ, διότι ἡ ποιητικὴ παραγωγή αὐτοῦ δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὰ Κοντάκια. Γνωρίζομεν ὅτι ἐποίησε καὶ στιχηρὰ εἰς τὰ Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος φέροντα ἀκροστιχίδα «Αἶνος ταπεινοῦ Ρωμανοῦ εἰς τὰ Γενέθλια» ἐσκορπισμένα καὶ τεταγμένα ἐν ἀταξίᾳ εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία, πρὸς τὸ Αὐτόμελον «Αἶ

ἀγγελικαὶ προπορεύεσθε δυνάμεις» (ἴδ. *Πίτρα*, Ἀναλ. Sacra A, 222-228, 228-234, 235-239, 239-241). Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀγνοοῦμεν εἶναι ὅτι ἐποίησε καὶ διάφορα ἄλλα τροπάρια ἰδιόμελα, καὶ Ἐξαποστειλάρια ἰδιόμελα, καὶ Καθίσματα ἰδιόμελα καὶ δὴ καὶ Ὑπακοάς.

Τὰ ἐν τῷ ἀποδείπνῳ τοῦ Πάσχα κείμενα ἐν τῷ ἐντύπῳ Πεντηκοσταρίῳ τροπάρια: «Ἐν τάφῳ σωματικῶς, ἐν ἄδου δὲ μετὰ ψυχῆς»... «Ὡς ζωηφόρος ὡς παραδείσου ὠραιότερος»... «Τὸ τοῦ ὑψίστου ἡγιασμένον θεῖον σκῆνωμα»... καὶ ἄλλα εἶναι προϊόντα τῆς μουσικῆς τοῦ Ρωμανοῦ. Τὰ ἰδιόμελα Ἐξαποστειλάρια, τοῦ Πάσχα «Σαρκὶ ὑπνώσας ὡς θνητός», τῶν Μυροφόρων «Γυναῖκες ἀκουτίσθητε φωνὴν ἀγαλλιάσεως», τῆς Μεσοπεντηκοστῆς «Ὁ τὸν κρατῆρα ἔχων τῶν ἀκενότων δωρεῶν», τῆς Ἀναλήψεως «Τῶν μαθητῶν ὁρώντων σε ἀνελήφθης», τῆς Πεντηκοστῆς «Τὸ πανάγιον πνεῦμα τὸ προῖον ἐκ τοῦ πατρὸς», τῶν Χριστουγέννων «ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ σωτὴρ ἡμῶν» καὶ ἄλλα, εἶναι ἔργα τοῦ αὐτοῦ Ρωμανοῦ.

Τὰ τροπάρια τῶν Ὁρῶν τῶν Χριστουγέννων «Ἀπεγράφετο ποτὲ σὺν τῷ πρεσβύτῃ Ἰωσήφ», τῶν Φώτων «Ἀπεστρέφετο ποτὲ ὁ Ἰορδάνης ποταμός», τὰ εἰς τὸν ἔσπερινὸν τῶν Χριστουγέννων μετὰ τὴν α' καὶ β' στάσιν τῶν προφητειῶν ψαλλόμενα «Λαθὼν ἐτέχθης ὑπὸ τὸ σπήλαιον» καὶ «Ἀνέτειλας Χριστὲ ἐκ Παρθένου, νοητὲ ἤλιε τῆς δικαιοσύνης», ὁμοίως καὶ τὰ εἰς τὸν Ἐσπερινὸν τῶν Φώτων εἰς τὰς στάσεις τῶν Προφητειῶν «Ἐπεφάνης ἐν τῷ κόσμῳ ὁ τὸν κόσμον ποιήσας» καὶ «Ἀμαρτωλοῖς καὶ Τελώναις διὰ πλήθους ἐλέους», εἶναι ἔργα τοῦ αὐτοῦ Ρωμανοῦ. Τὰ τελευταῖα ταῦτα τροπάρια τῶν ἔσπερινῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Φώτων συνοδεύονται μετὰ ὑπακοῶν, ἧτοι ἐφυμνίων, συνοδευομένων ὑπὸ ψαλμικῶν στίχων καὶ ἐπαναλαμβανομένων τρις ὑπὸ τοῦ λαοῦ, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ᾠδῆς τῶν τριῶν παιδῶν, κατὰ τὸ ὅποιον, μετὰ τὴν προφητεῖαν τοῦ Δανιὴλ (Κεφ. Γ, 1) ὁ ἀναγνώστης ἀνεγίνωσκε τὸν ὕμνον τῶν τριῶν παιδῶν «Ἐὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας» καὶ ὁ λαὸς ὑπέψαλλε· «τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας» [ἴδ. Τριώδιον Μ. Σαββάτου ἐσπέρας].

Ἐκ τῶν ἐπωδικῶν τούτων ποιημάτων τὰ ὅποια διετηρήθησαν ζωντανὰ εἰς τὰ λειτουργικὰ τῆς ἐκκλησίας βιβλία ὀδηγοῦμεθα νὰ ἐννοήσωμεν καὶ τὴν χρῆσιν καὶ τὸν προορισμὸν τὸν ὅποιον εἶχον καὶ τὰ νεκρὰ σήμερον καὶ ἀνενέργητα ἄσματα τὰ ὅποια ἐπιγράφονται εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία «Ὑπακοαί», ἀλλ' οὔτε ψάλλονται, οὔτε ὑπακούονται, ἤγουν ὑποψάλλονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Τοιαῦτα ἄσματα, τὰ ὅποια ἀπώλεσαν τὴν δύναμίν των, ἔργα ἀναμφιβόλως τοῦ Ρωμανοῦ, εἶναι τὰ εἰς τὰς Κυριακὰς τῆς Παρακλητικῆς μετὰ τὰ Καθίσματα τοποθετηθέντα:

- α') «Ἡ τοῦ ληστοῦ μετάνοια τὸν παράδεισον ἐσύλησεν» ...
 β') «Μετὰ τὸ πάθος πορευθεῖσαι ἐν τῷ μνήματι» ...
 γ') «Ἐκπλήττων τῇ ὀράσει δροσίζων τοῖς ρήμασι» ...
 δ') «Τὰ τῆς σῆς παραδόξου ἐγέρσεως προσδραμοῦσαι» ...
 ε') «Ἀγγελικῇ ὀράσει τὸν νοῦν ἐκθαμβούμεναι» ...
 ς') «Τῷ ἐκουσίῳ καὶ ζωοποιῷ σου θανάτῳ» ...
 ζ') «Ὁ ὑμετέραν μορφὴν ἀναλαβὸν» ...
 η') «Αἱ μυροφόροι τοῦ ζωοδότου ἐπιστάσαι τῷ μνήματι» ...
 θ') Εἰς τὸν Λαυριωτικὸν κώδ. Θ73 φ 202β εὑρηται εἰς ἦχον πλ. δ' καὶ ἄλλη ἀνέκδοτος «Ὑπακοή» ἔχουσα οὕτως:

Ἐν ἀρρήτῳ φαιδρότητι
 φανείς ταῖς μυροφόροις ἄγγελος
 καὶ χαρᾶς περικείμενος σύμβολα
 τῇ στολῇ πρὸ τῶν λόγων ἐφθέγγετο.
 τὸ σκυθρωπὸν τοῦ θανάτου ἠφάνισται
 τῆς ἀφθαρσίας ἡ εὐφροσύνη κατέλαμψεν,
 ἐκ νεκρῶν γὰρ ἀνέστη ὁ Κύριος
 ὁ σώζων τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπίσης καὶ αἱ εἰς τὰ Μηναῖα κατὰ διαφόρους ἑορτὰς ἀποκείμεναι Ὑπακοαί:

- ι') τῇ Κυριακῇ τῶν Προπατόρων (18 Δεκεμ.).
 «Ἄγγελος παιδῶν ἐδροσίσε κάμνον» ...
 ια') τῇ 25 Δεκεμ.
 «Τὴν ἀπαρχὴν τῶν ἔθνῶν ὁ οὐρανός σοι προσεκόμισε» ...
 ιβ') τῇ 6 Ἰανουαρ. τῶν Θεοφανείων.
 «Ὅτε τῇ ἐπιφανεῖα σου ἐφώτισας τὰ σύμπαντα» ...
 ιγ') τῇ 29 Ἰουνίου Πέτρου καὶ Παύλου.
 «Ποία φυλακὴ οὐκ ἔσχε σε δέσμιον» ...
 ιδ') τῇ 15 Αὐγούστου.
 «Μακαρίζομέν σε πᾶσαι αἱ γενεαὶ Θεοτόκε» ...
 ιε') τῇ Κυριακῇ τῶν Βαῖων.
 «Μετὰ κλάδων ὑμνήσαντες πρότερον
 μετὰ ξύλων συνέλαβον ὕστερον» ...
 ις') τῇ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα.
 «Προλαβοῦσαι τὸν ὄρθρον αἱ περὶ Μαριάμ
 καὶ εὐροῦσαι τὸν λίθον ἀποκυλισθέντα τοῦ μνήματος» ...

Εἰς τὴν πλουσίαν ταύτην κατὰ ποσὸν καὶ ποιὸν κλασσικὴν συλλογὴν τῶν ἀναγραφέντων ἁματίων, τὰ ὁποῖα φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς τέχνης τοῦ Ρωμανοῦ, καὶ τὰ ὁποῖα περιέσωσεν ἡ ἐκκλησία εἰς τὰς ἱερὰς αὐτῆς

δέλτους, οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐπρόσεξεν. Ἡ ἔρευνα περιορίσθη μόνον εἰς τὰ Κοντάκια, καὶ περὶ ταῦτα περιεστράφη ἢ ὅλη σπουδὴ τῶν σοφῶν τῆς Δύσεως. Ἄλλ' ἐὰν ἡ φήμη αὐτοῦ ὡς ποιητοῦ καὶ μελωδοῦ τῶν Κοντακίων διέτρεξε πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐξησφάλισεν αὐτῷ τὴν θέσιν ἣν σήμερον κατέχει μεταξὺ τῶν μελωδῶν τῆς ἐκκλησίας, ἡ φήμη θὰ μετατραπῆ εἰς θαυμασμὸν καὶ ἐκπληξιν, παρὰ τοὺς φόβους τοῦ Maas ὅτι θὰ συμβῆ τὸ ἐναντίον¹, ὅταν γνωσθῆ ὁ πλοῦτος τῆς μελωδίας τῆς συνοδευούσης τοὺς ἀγνώστους καὶ ἀφανεῖς τούτους ὕμνους, τοὺς μὴ ἀξιωθέντας τῆς ὀφειλομένης προσοχῆς. Εἰς τοὺς Βυζαντινολόγους ἐραστὰς τῆς μουσικῆς τοῦ Ρωμανοῦ διανοίγονται ὅθεν νέοι ὀρίζοντες ἐρεῦνης καὶ ὁ ἀγεώργητος ἀγρὸς τῆς μελωδίας τοῦ Ρωμανοῦ θὰ καλλιεργηθῆ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ μόχθου τῶν τιμίων καὶ φιλοπόνων ἐργατῶν τοῦ πνεύματος καὶ θὰ ἀποβῆ λειμῶν ἀειθαλῆς εὐφραίνων τὴν ὄρασιν καὶ δροσίζων τὴν ψυχὴν. Ἡ πίστις θὰ εὔρη τὸ ἰσχυρότερον στήριγμα εἰς τὰς ἀμφιβολίας καὶ ταλαντεύσεις αὐτῆς, καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ ὑψωθῆ κουφότερον πρὸς τὰ ἄνω διὰ τῆς λύρας τοῦ Ρωμανοῦ. Τὸ μυστικὸν τῆς τέχνης του δὲν τὸ παρέσυρε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον· τὸ ἐνέκλεισεν εἰς τὰ μελωδήματα αὐτοῦ καὶ τὸ ἀφῆκεν εἰς ἡμᾶς ὡς τιμαλφῆ κληρονομίαν. Ἀναζητήσωμεν καὶ θὰ τὸ εὕρωμεν.

*
* *

Εἶπον προηγουμένως ὅτι ἡ ἔρευνα τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ περιεστράφη μόνον εἰς τὰ γνωστὰ Κοντακάρια καὶ ἀφέθη ἀνεκμετάλλετος καὶ παρθένος οὐσιωδεστάτη καὶ ἀνεξερεῦνητος πηγὴ, τὰ ἐν τοῖς κώδιξι ἀποκείμενα λειτουργικὰ βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπεταμιεύθη πλούσιον ὕλικὸν ποιήσεως πολὺν διάφορον τοῦ φερομένου εἰς τὰ γνωστὰ ἔντυπα.

Αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς καὶ αἱ μοναὶ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν μόρφωσιν τῶν προΐσταμένων ἐν αὐταῖς κατήρτιζον τὸ περιεχόμενον τῶν εἰς χρῆσιν αὐτῶν λειτουργικῶν βιβλίων κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν τυπικὴν τῶν Ἀκολουθιῶν διάταξιν, ἐν αἷς ἐτηρεῖτο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὁ κοινὸς κανὼν, εἶχον ὅμως ἐλευθερίαν ἀπόλυτον εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν ὕμνων οἱ ὁποῖοι λαμβανόμενοι ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος πλουσιωτάτου σχετικοῦ ὕλικου ἀπετέλεσαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτῶν βιβλία. Αἱ μοναὶ κατὰ προτίμησιν εἰσήγαγον εἰς αὐτὰ τοὺς ἐκ τῶν σπλάγγων αὐτῶν ἐξεληθόντας ποιητάς, δὲν περιεφρόνησαν ὅμως τοῦ Ρωμανοῦ τὴν ποίησιν καὶ τὴν μελωδίαν, διότι οὗτος ἐθεωρεῖτο ὁ πατήρ καὶ δημιουργὸς τῆς ὑψηλῆς ποιήσεως καὶ ὁ πολύρρυτος τῆς μελωδίας

¹ Byz. Zeitschrift 1910 σ. 306.

ποταμός. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ ᾠσματα αὐτοῦ ἀπαντῶσιν εἰς πάντας τοὺς κώδικας τῶν ποικίλων ἀποχρώσεων, ποῦ μὲν ἄρτια, ποῦ δὲ ἐσπαραγμένα καὶ ἀνάπηρα. Ἐκ τῶν χιλιάδων χειρογράφων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀνατολῆς, τῶν περιεχόντων τοὺς ὕμνους τῶν λειτουργικῶν βιβλίων, δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ἓν ἀκόσμητον διὰ τῆς μούσης τοῦ Ρωμανοῦ.

Ἐκ τούτου κατανοοῦμεν πόσῃ ἐπιρροὴν καὶ δύναμιν εἶχεν ἡ μάγος τοῦ Ρωμανοῦ μελωδία εἰς τὴν καθόλου ἐκκλησίαν καὶ ποῖον ἐπιτακτικὸν καὶ ἱερὸν καθῆκον ἔχομεν νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ μελετήσωμεν τοὺς ἀπειροπληθεῖς τούτους καὶ ἀθίκτους κώδικας, τοὺς περικλείοντας ἀθάνατα λείψανα τοῦ μεγάλου λυρικοῦ.

Ἡ ἀπόπειρα πρὸς ἔρευναν καὶ συλλογὴν τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τοὺς πολυπληθεῖς κώδικας τῶν λειτουργικῶν βιβλίων ὕμνων τοῦ Ρωμανοῦ εἶναι ἔργον γιγάντειον καὶ ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις ἐνὸς ἀνθρώπου. Ἄνευ δὲ τῆς γνώσεως τοῦ συνόλου τῶν ποιημάτων καὶ μελωδιῶν αὐτοῦ, πᾶσα κρίσις περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ θὰ εἶναι ἀτελής καὶ τὰ παρουσιάζόμενα κενὰ θὰ μένουσιν ἀπλήρωτα.

Ὅτι τὰ λεγόμενα δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἀποδεικνύει καὶ μαρτυρεῖ ἡ εἰς μικρὰν ἀκτῖνα περιορισθεῖσα ἔρευνα καὶ μελέτη εἰς πενήκοντα λειτουργικὸς κώδικας διαφόρων Βιβλιοθηκῶν καὶ ποικίλων ἐποχῶν. Εἰς τοὺς ἔν λόγῳ κώδικας, τοὺς ὁποίους ἀπαριθμῶ καὶ γνωρίζω κατωτέρω, ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐγνώσθησαν στροφαὶ ἄπειροι ἔκ τῶν Κοντακίων τοῦ Ρωμανοῦ, εἰς ἄλλους μία, εἰς ἄλλους δύο ἢ καὶ πλείοτεραι, καὶ εἰς ἄλλους πλήρεις, ὡς εἰς τὸν Παρισινὸν κώδ. 13 καὶ τὸν Λαυριωτικὸν Κ. 13 φ. 6-20 ὁ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ὕμνος, ὁ φέρων ἀκροστιχίδα «τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὁ ὕμνος» καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ. Αἱ στροφαὶ τῶν τοιούτων κωδίκων, τὰς ὁποίας ἡ κριτικὴ πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν, θὰ ὀδηγήσουσιν ἀσφαλέςτερον τὸν ἐρευνητὴν πρὸς λύσιν τῶν παρουσιαζομένων γλωσσικῶν καὶ μετρικῶν ἀνωμαλιῶν εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ρωμανοῦ.

Ἄλλὰ τὸ κέρδος καὶ ἡ ὠφέλεια δὲν περιορίζεται εἰς μόνας τὰς νέας καὶ ἐγκυροτέρας στροφὰς τὰς ὁποίας παρουσιάζουσιν οἱ ἄγνωστοι κώδικες. Διὰ τῶν ἀγνώστων κωδίκων συμπληροῦνται τὰ κολοβά εὐρεθέντα καὶ δημοσιευθέντα ποιήματα, ἢ καὶ συμπληρωθέντα ὑπ' ἄλλων μιμουμένων τὸν Ρωμανόν. Οὕτω λ. χ. ὁ εἰς τὸν Προόδρομον (Ἰουν. 24) ὕμνος τοῦ Ρωμανοῦ ὁ κολοβὸς φερόμενος εἰς τὸν Βατοπεδινὸν κώδ. 1041 φ. 149^α μὲ ἀκροστιχίδα «Εἰς τὸν Προόδρομον α» εἰς ἄλλους κώδ. εὔρηται συμπεπληρωμένος μὲ ἀκροστιχίδα πλήρη «Εἰς τὸν Προόδρομον Δομετίου» καὶ τοιοῦτος ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Πίτρα (A. Sacra Λ, 320—325) καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀμφιλοχίου (σ. 38). Ἡ μελέτη ὁμῶς τῶν Λαυριωτικῶν κωδίκων Γ27 καὶ Γ28 φ. 170^β ἀπεκάλυψεν εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀκροστιχίδος ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Δομετίου, τὸ ὄνομα τοῦ Ρωμανοῦ οὕτως:

[P . . . . .
 Ω . . . . .
 M] . . . . .

Ἄπιστεῖς μοι φησὶ τῷ ἱερεῖ ὁ ἄγγελος . . . . .

Νῦν τὸν λόγον αὐτοῦ προφητικῶς προηγγεῖλε . . . .

Ἐ μὲν Πρόδρομος πρὶν ἐξ Ἑλισάβετ τίκεται . . . .

Υἱὲ τοῦ Θεοῦ σὺ εἰ Θεὸς προάναρχος . . . .

Αἱ τέσσαρες αὐταὶ στροφαὶ τῶν Λαυριωτικῶν κωδίκων, αἱ ἀποτελοῦσαι τὰ τέσσαρα τελευταῖα γράμματα τῆς ἀκροστιχίδος τοῦ ὀνόματος τοῦ [Ρωμ]ανοῦ, ἀντεκατεστάθησαν ὑπὸ τοῦ Δομετίου, ἢ μᾶλλον συνεπληρώθη ἡ κολοβὴ εὐρεθεῖσα ἀκροστιχίς, ὡς εἰς τὸν μνησθέντα Βατοπεδινὸν κώδ., διὰ τοῦ ὀνόματος «Δομετίου». Διὰ τῆς βοήθειας ὅθεν τῶν κωδίκων τῆς Λαύρας ἀποκαθίσταται καὶ ὁ ἕμνος ἄρτιος καὶ γνήσιος, καὶ ἡ ἀκροστιχίς τελειοῦται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ψευδο-Δομετίου, διὰ τοῦ Ρωμανοῦ· διότι ἡ ἀρχικὴ ἀκροστιχίς τοῦ ποιήματος ἦτο: «Εἰς τὸν Πρόδρομον Ρωμανοῦ».

Καὶ αἱ ἀποκαλύψεις ἐξακολουθοῦσι. Τῷ Σαββάτῳ τῆς 5' ἐβδομάδος τῶν νηστεῶν, τοῦ Λαζάρου, ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Εἰ. Μιονί (Romano il Melode σ. 201—223) δύο Κοντάκια εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου διάφορα κατὰ τὸ μέλος καὶ τὸ μέτρον. Τὸ πρῶτον εἶναι ἀνέκδοτον καὶ πρῶτον ἤδη βλέπει τὸ φῶς· τὸ δεύτερον, ἔχον δύο προοίμια ἢ κουκούλια, ἐξεδόθη κεκολοβωμένον ὑπὸ τοῦ Πίτρα (An. Sacra A, 473—75), τὸ προοίμιον ἢ Κοντάκιον, αἱ 4 πρῶται στροφαὶ καὶ ἡ ιη'. Τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Μιονί εἶναι πλήρες καὶ φέρει ἀκροστιχίδα «τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ» (σ. 214). Ἐκ τῶν δύο κουκούλιων τὸ πρῶτον εἶναι τὸ γνωστὸν καὶ εἰς τὰ ἔντυπα Τριώδια κείμενον «Ἡ πάντων χαρὰ Χριστὸς ἡ ἀλήθεια»... καὶ καταλήγει εἰς τὸ ἐφύμνιον «τοῖς πᾶσι παρέχων θείαν ἄφεισιν». Τὸ δεύτερον εἶναι ἀνέκδοτον «Ὁ πάντων Χριστέ τὴν γνῶσιν ἐπιστάμενος»... καὶ ἔχει ἐφύμνιον διάφορον τοῦ πρώτου «κατοικτηρήσας ὡς εὖσπλαγχνος Μαρίας καὶ Μάρθας τὰ δάκρυα». Κατὰ τὸ ἐφύμνιον τοῦτο λήγουσι καὶ αἱ ἄλλαι στροφαὶ τοῦ ποιήματος. Ἐκ τῶν στροφῶν τοῦ ἕμνου τούτου ἡ τετάρτη εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸ ἔντυπον Τριώδιον, ἀλλὰ παρηλλαγμένη κατὰ τὸ ἤμισον. Ἡ δ' αὕτη στροφή (ἢ παρὰ τῷ Μιονί) λέγει· «τοῖς μαθηταῖς ὁ κτίστης τῶν ὄλων | προηγόρευσε λέγων | «Ἀδελφοὶ καὶ γνωστοὶ | ἡμῶν ὁ φίλος κεκοίμηται»· μυστικῶς τούτους προεκδιδάσκων | ὅτι πάντα γινώσκει καὶ περιέπει. | Ἄγομεν οὖν | πορευθῶμεν καὶ ἴδωμεν ξένην ταφήν, | καὶ θρῆνον τὸν τῆς Μαρίας | καὶ τῆς Μάρθας ταχὺ ἀπαλείψωμεν. | Τὸν Λάζαρον γὰρ ἐκ τῶν νεκρῶν | ἀναστήσας οἰκτεῖρω ὡς εὖσπλαγχνος | Μαρίας καὶ Μάρθας τὰ δάκρυα».

Ὁ τῶν ἐντύπων Οἶκος (ἢ ἀνωτέρω δ' στροφή) ἔχων συμψήφους καὶ

δύο ἀρχαίους κώδικας, τῆς Λαύρας Γ28 φ. 224β, καὶ τὸν τοῦ Βατοπεδίου 1041 φέρεται οὕτως: «Τοῖς μαθηταῖς ὁ κτίστης τῶν ὄλων, προηγόρευσε λέγων· ἀδελφοί καὶ γνωστοί, ἡμῶν ὁ φίλος κεκοίμηται· τούτοις προλέγων καὶ ἐκδιδάσκων ὁ τὰ πάντα γινώσκων¹ ὡς κτίστης πάντων. ἄγωμεν οὖν, πορευθῶμεν καὶ ἴδωμεν ξένην ταφήν, καὶ θρῆνον τὸν τῆς Μαρίας, καὶ τὸν τάφον Λαζάρου ὀφόμεθα· ἐκεῖ γὰρ μέλλω θαυματουργεῖν, ἐκτελῶν τοῦ σταυροῦ τὰ προοίμια², τοῖς πᾶσι παρέχων θείαν ἄφεσιν».

Ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τῶν δύο τούτων στροφῶν, ὁ Ρωμανός, ὡς διπλᾶ ἐποίησε τὰ προοίμια διαφόρως λήγοντα εἰς τὰ ἐφύμνια, διπλᾶ ἐποίησε καὶ πλήρη ποιήματα ὅμοια κατὰ ρυθμὸν καὶ μέτρον, τὰ μὲν λήγοντα εἰς τὴν ἐπωδὸν «Μαρίας καὶ Μάρθας τὰ δάκρυα», τὰ δὲ εἰς τὴν «τοῖς πᾶσι παρέχων θείαν ἄφεσιν». Τοῦ δευτέρου τούτου ἀγνώστου Κοντακίου περιεσώθησαν λείψανα πέντε μὲν στροφῶν εἰς τὸν Βατοπεδινὸν κώδ. 1041, ἑπτὰ δὲ εἰς τὸν Λαυριωτικὸν Γ 28 τὰ ἐξῆς :

- α') Ὁ οὐρανὸν καὶ γῆν στερεώσας . . .
- β') Τοῖς μαθηταῖς ὁ κτίστης τῶν ὄλων . . .
- γ') Ἦλθε Χριστὸς ἐπὶ τὸ μνημεῖον . . .
- δ') Γῆς τὰ θεμέλια ἐσαλεύθη . . .
- ε') Ἐπὶ τὴν πόλιν σπεύδων ἐλθεῖν . . . (εἰς τὸν Βατοπεδινόν.)

Εἰς τὸν Λαυριωτικὸν αἱ στροφαὶ ἔχουσιν ἄλλην διάταξιν οὕτω :

- α') Τοῖς μαθηταῖς ὁ κτίστης τῶν ὄλων . . .
- β') Ὁ οὐρανὸν καὶ γῆν στερεώσας . . .
- γ') Ἦλθε Χριστὸς ἐπὶ τὸ μνημεῖον . . .
- δ') Γῆς τὰ θεμέλια ἐσαλεύθη . . .
- ε') Ἐπὶ τὴν πόλιν σπεύδων ἐλθεῖν . . .
- ς') Ἦπλωσαν οὖν χιτῶνας οἱ ὄχλοι . . .
- ζ') Δέσποτα Κύριε ὅταν μέλλεις . . .

Φαίνεται ὅτι ἡ ζ' στροφή εἶναι ἡ τελευταία διότι λίγει εἰς δέησιν εἰς τὸν Χριστόν· «δὸς καὶ ἡμῖν ἴλασμόν τῶν πταισμάτων καὶ λύσιν παθῶν ἀμέτρων, ἀκαταισχύντους παραστῆναι τῷ βήματι τῷ φρικτῷ, ἐν με-

¹ Κατὰ τὸν Βατοπεδ. κώδ. 1041· ἐκδιδάσκων ὁ τοῦ κόσμου δεσπότης καὶ κτίστης πάντων Γ28 Λαύρας.

² Τοῦ σταυροῦ μου προοίμιον κώδ. 1401 Βατοπεδίου. Πρὸς τοὺς Ἁγιορειτικούς τούτους κώδικας συμφωνεῖ καὶ ὁ τοῦ Τουρίνου, ἐξ οὗ ἐξέδωκεν ὁ Πίτρα τὰς ἀνωτέρω στροφάς (An. Sacra A, 473.)

τανοία περαίωσον ἡμᾶς ταῖς εὐχαῖς τῆς ἀχράντου μητρός σου, σωτήρ, ὁ παῖσι παρέχων θείαν ἄφεσιν».

Ἡ ἀνωτέρω στροφή «τοῖς μαθηταῖς ὁ κτίστης τῶν ὄλων», ἡ φερομένη εἰς τοὺς δύο ἀνωτέρω κώδικας καὶ κατηριθμημένη καὶ ἐν τῷ ἐκδοθέντι ὑπὸ τοῦ Μιονί Κοντακίῳ ὡς στροφή δ', προδίδει ὅτι ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ Πατριακοῦ κώδ. 213, ἐξ οὗ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Μιονί τὸ ποίημα, εἶχεν ἐνώπιόν του καὶ τὰ δύο τοῦ Ρωμανοῦ ἄσματα εἰς τὸν Λάζαρον, ἐξ ὧν περιέσωσε τὸ ἓν, οἱ δὲ Ἀγιορειτικοὶ κώδικες ἄλλα ἔχοντες ἀπόγραφα ὑπ' ὄψιν κολοβά, ἀνέγραψαν ταῦτα ἐν ἀταξίᾳ ὅπως εὐρέθησαν εἰς αὐτά. Ποία ἦτο ἡ ἀκροστιχίς τοῦ νέου τούτου ὕμνου εἰς τὸν Λάζαρον δὲν δύναμαι νὰ μαντεύσω, ἀλλὰ πιστεύω εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία νὰ εὐρεθῇ ἂν ὄχι ὀλόκληρος ὁ ὕμνος, ἀλλ' ἄλλα ἴσως λείψανα στροφῶν (οἴκων), τὰ ὁποῖα θὰ συμβάλωσιν εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀκροστιχίδος, καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ ὄλου ποιήματος.

Διὰ τοῦτο ἀνάγκην ἐθεώρησα ἐπιτακτικὴν εἰς τὸν συνταχθέντα Κατάλογον τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ νὰ σημειώσω ὅλας τὰς ἀρχὰς τῶν στροφῶν τῶν γνωστῶν καὶ ἀγνώστων ὕμνων τοῦ Ρωμανοῦ πρὸς γνῶσιν καὶ ὀδηγίαν τοῦ μέλλοντος ἐρευνητοῦ, ἵνα γνωρίζῃ ποιοὶ καὶ πόσοι εἶναι οἱ γνωστοὶ καὶ ποιοὶ οἱ ἀγνωστοί· διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι οἱ μὴ μελετηθέντες ἀκόμη, μηδὲ ἐξερευνηθέντες πέντε Συναίτικοὶ κώδικες, οἱ ὑπ' ἀριθμοὺς 698, 925, 926, 927 καὶ 928, οἱ περιέχοντες πλεῖστα τοῦ Ρωμανοῦ Κοντάκια, θὰ παρουσιάσουν εὐαρέστους ἐκπλήξεις, θὰ συμπληρώσουν διὰ τῆς προσθήκης νέων ἀγνώστων ὕμνων τὸν καταρτισθέντα ἀτελῆ κατάλογον, θὰ ἀναπληρώσουν τὰ κολοβά εὐρεθέντα καὶ δημοσιευθέντα Κοντάκια καὶ θὰ συμβάλουν ποικιλοτρόπως εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ διαφώτισιν πολλῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦσι τοὺς περὶ τὸν Ρωμανὸν ἀσχολουμένους.

Οἱ σεβάσιμοι Συναῖται, πατέρες οἱ ἀντιγράψαντες, συντηρήσαντες καὶ διαφυλάξαντες ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ἱερὰν καὶ πολύτιμον ταύτην πνευματικὴν κληρονομίαν, ἔχουσι καθήκον νὰ γνωρίσουν εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ περιεχομένου τῶν ἐν λόγῳ κωδίκων, πόση καὶ ποία εἶναι ἡ ἐμπειστευμένη εἰς αὐτοῦ; προγονικὴ κληρονομία, ἡ διατηρηθεῖσα μετὰ τόσης εὐλαβείας εἰς τὰς περὶ τὴν μονῆς των.

Ἡ εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία περιορισθεῖσα ἔρευνα ἡμῶν, ὅσον ἐπέτρεπεν ὁ χρόνος καὶ τὰ ὕλικά μέσα, δὲν ἀπέβη ἄκαρπος. Τοὺς καρποὺς τῆς τοιαύτης ἐρεῦνης παρουσιάζω σήμερον εἰς τοὺς ἐραστὰς τοῦ Ρωμανοῦ, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀνακαλύψουν ἴσως μετὰ τούτων καὶ νόθα τινὰ τοῦ Ρωμανοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ὁ Ρωμανὸς δὲν εἶχε πάντοτε τὰς ὑψηλὰς λυρικὰς ἐξάρσεις, οἷας ἔχουσι τὰ εἰς τὰς μεγάλας δεσποτι-

κὰς ἑορτὰς ἐξυφανθέντα Κοντάκια. Οἱ εἰς τοὺς ἁγίους καὶ ἀσκητὰς ὕμνοι, μὴ παρέχοντες εἰς αὐτὸν ἐπαρκεῖς ἀφορμὰς εἰς ἐξάρσεις, εἶναι μᾶλλον διηγηματικοὶ καὶ διδακτικοί, εἶναι ἠθικὰ κηρύγματα μὴ δυνάμενα νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὸ ὕψος καὶ τὸν λυρισμὸν τῶν ὕμνων τῶν Χριστουγέννων, τῆς Ἀναλήψεως, τοῦ Πάσχα καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, οἱ ὅποιοι εἶναι πραγματικὰ δράματα. Ἡ παρατηρουμένη αὕτη διαφορὰ μεταξὺ τῶν ποιημάτων τοῦ Ρωμανοῦ ἠγάγκασε τὸν Πίτρα καὶ τὸν Krumbacher (Akt. 88, 91, 99—103, 191, 200, 202) καὶ τὸν Maas (Oriens Christianus 1912 σ. 48—61) νὰ ἐκλάβωσιν ὡς νόθα ποιήματά τινα τοῦ Ρωμανοῦ, εἴτε διότι εἰς τὰς ἀκροστιχίδας δὲν φέρεται τὸ ὄνομά του, εἴτε δι' ἄλλους λόγους. Ἀλλὰ μιμηταὶ τῶν ἔργων τοῦ Ρωμανοῦ τόσον ἐπιτήδαιοι, σύγχρονοι ἢ καὶ μεταγενέστεροι, οὔτε ὑπῆρξαν, οὔτε εἶχον συμφέρον νὰ θυσιάσωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀξίαν καὶ προσωπικότητα χάριν τοῦ Ρωμανοῦ, ὅστις ἄλλως τε πολλὰς ἑορτὰς ἐξύμνησε διὰ διπλῶν καὶ τριπλῶν Κοντακίων καὶ δὲν ὑπῆρχε λόγος καὶ πρόφασις νὰ εἰσχωρήσουσιν ἐπιτήδαιοι.

Ἡ κριτικὴ διὰ τὸν Ρωμανὸν ἔχει ἀκόμη νὰ διανύσῃ μακρὸν στάδιον. Ὅταν ἀποταμεινῆ τὸ ἀγνώστον ὕλικὸν τὸ περιφερόμενον εἰς ἀγνώστους πηγὰς, τότε θὰ δυνάμεθα μετὰ κύρους νὰ λέγωμεν τί ὑπάρχει νόθον καὶ τί ἀπομένει γνήσιον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιβάλλεται νὰ συλλεγῶσι πρῶτον εὐλαβῶς τὰ ἐσκορπισμένα λείψανα τῆς μεγάλης ταύτης κληρονομίας καὶ τότε θὰ ἔχωμεν καὶ λόγον καὶ δικαίωμα νὰ χωρίζωμεν τὰ νόθα, ἂν τοιαῦτα εὐρεθῶσιν, ἀπὸ τὰ γνήσια.

Οἱ μελετηθέντες κώδικες οἱ ἔργα τοῦ Ρωμανοῦ αὐτοτελεῆ καὶ κολοβά περικλείοντες εἶναι οἱ ἑξῆς :

A') Τῆς ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων

α')	Κῶδ.	13	(Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. τὰ 12 Μηνᾶτα, ἡ Παρακλητικὴ, τὸ Τριῳδίου καὶ Πεντηκοστάριον, σχήματος μεγάλου φ. 478.)
β')	»	244	(Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Τριῳδίου φ. 131.)
γ')	»	255	(Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηνᾶιον Ἰανουαρ. Φεβρ. Μαρτίου φ. 296.)
δ')	»	258	(Μεμβρ. ιδ' αἰῶν. Μηνᾶιον Ἰανουαρίου φ. 273.)
ε')	»	267	(Χαρτ. ιδ' αἰῶν. Μηνᾶιον Σεπτ. Ὀκτ. Νοεμ. δίστηλον σ. 544.)
ς')	»	32	<i>Suppl.</i> (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηνᾶιον Σεπτ. — 15' Φεβρ. φ. 212.)
ζ')	»	33	<i>Suppl.</i> (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηνᾶιον Σεπτ. — Ἰανουαρίου φ. 248.)

- η') » 701 *Suppl.* (Χαρτ. αἰῶν. (1549). Μηναιὼν Δεκεμβρίου φ. 448)
 θ') » 341 (Μεμβρ. ιδ' αἰῶν. (1325). Μηναιὼν Μαρτ. Ἀπριλίου φ. 402.)
 ι') » 344 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Ἀνθολόγιον Μαρτίου-Αὐγούστου φ. 233.)
 ια') » 345 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιὼν Ἰουνίου φ. 265.)
 ιβ') » 346 (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηναιὼν Νοεμβρίου φ. 236.)
 ιγ') » 368 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιὼν Ἰουλίου φ. 401.)
 ιδ') » 928 (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηναιὼν Σεπτ.-Φεβρουαρ. δίστηλ. φ. 480.)
 ιε') » 1561 (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηναιὼν Ἰανουαρίου φ. 116.)
 ις') » 1562 (Μεμβρ. ια' αἰῶν. Μηναιὼν Φεβρουαρίου φ. 145.)
 ιζ') » 1564 (Μεμβρ. ια' αἰῶν. Μηναιὼν Ἀπριλίου φ. 70.)
 ιη') » 1566 (Μεμβρ. ιδ' αἰῶν. Μηναιὼν Μαΐου, Ἰουνίου φ. 196.)
 ιθ') » 1567 (Μεμβρ. ιδ' αἰῶν. Μηναιὼν Ἰουνίου φ. 75.)
 κ') » 1569 (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. Μηναιὼν Ἰουνίου φ. 153.)
 κα') » 1570 (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. (1127). Μηναιὼν Νοεμβρίου φ. 217.)
 κβ') » 1571 (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν (1253). Μηναιὼν Δεκεμ. Ἰανουαρ. φ. 266.)
 κγ') » 1571 (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηναιὼν Δεκεμ. Ἰανουαρίου φ. 278.)
 κδ') » 1573 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιὼν Μαρτ.-Ἀπριλίου δίστηλ. φ. 305.)
 κε') » 1574 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. (1404) Μηναιὼν Μαρτ. Ἀπριλ. Μαΐου φ. 235.)
 κς') » 1575 (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. Μηναιὼν Μαρτ.-Αὐγούστου φ. 221.)
 κζ') » 1576 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιὼν Ἰουνίου, Ἰουλίου δίστηλ. φ. 246.)
 κη') » 1580 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιὼν Σεπτ. Ὀκτ. Νοεμ. δίστηλ. 253.)
 κθ') » 1615 (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιὼν Ἰανουαρίου φ. 413.)
 λ') » 1623 (Μεμβρ. ιδ' αἰῶν. Μηναιὼν Δεκεμβρίου φ. 181.)

Β') Τῆς Μεγίστης Λαύρας (ἐν Ἀγίῳ Ὁρει)

- λα') κῶδ. Β2 (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. (Ἀκολουθία ἁγ. Νικολάου) φ. 153.)
 λβ') » Γ27 (Μεμβρ. ια' αἰῶν. Κονδακάριον φ. 108.)
 λγ') » Γ28 (Μεμβρ. ια' αἰῶν. Κονδακάριον φ. 250.)¹

¹ Τὰ δύο ταῦτα Κονδακάρια τῆς Λαύρας ὡς καὶ τοῦ Βατοπεδίου ὑπ' ἀριθ.1041 περιέγραψεν ὁ Α. Κεραμεύς ἐν Byz. Zeitschrift τ. VI (1847) σ. 375. Ἐσχάτως

- λδ') » **Γ47** (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. Πεντηκοστάριον φ. 168.)
 λε') » **Δ5** (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηναιον Μαΐου, Ἰουνίου φ. 126.)
 λς') » **Δ7** (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηναιον Ἰουνίου φ. 137.)
 λζ') » **Δ12** (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Μηναιον Ἰουλίου φ. 85.)
 λη') » **Δ19** (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. Μηναιον Ἀπριλ. Μαΐου φ. 145.)
 λθ') » **Δ24** (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. Μηναιον Δεκεμβρίου φ. 263.)
 ι') » **Δ25** (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. Μηναιον Μαρτίου φ. 99.)
 ια') » **Δ27** (Μεμβρ. ιβ' αἰῶν. Μηναιον Ὀκτωβρίου δίστηλ. φ. 102.)
 ιβ') » **Δ29** (Μεμβρ. ιγ' αἰῶν. Τριψίδιον φ. 167.)
 ιγ') » **Δ45** (Μεμβρ. ια' αἰῶν. Μηναιον Μαρτίου-Αὐγούστου φ. 364.)
 ιδ') » **Δ55** (Μεμβρ. ια' αἰῶν. Μηναιον Σεπτ. Νοεμβρίου δίστηλ. φ. 221.)
 ιε') » **E142** (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιον Σεπτ.-Ὀκτωβρίου φ. 333.)
 ις') » **E152** (Χαρτ. ις' αἰῶν. Μηναιον Σεπτ.-Φεβρουαρίου φ. 367.)
 μζ') » **H94** (Χαρτ. ις' αἰῶν. Μηναιον Δεκεμβρίου φ. 231.)
 μη') » **H185** (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιον Σεπτ. Ὀκτωβρ. δίστηλ. φ. 201.)
 μθ') » **Θ32** (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Ἀνθολόγιον τῶν ιβ' Μηνῶν φ. 397.)
 ν') » **Θ43** (Χαρτ. ις' αἰῶν. Μηναιον Ἰουλ. Αὐγ. φ. 315.)
 να') » **Θ44** (Χαρτ. ιε' αἰῶν. (1426) Μηναιον Ἰουνίου φ. 3.2.)
 νβ') » **Θ64** (Χαρτ. ις' αἰῶν. Μηναιον Δεκεμβρ. Φεβρ. δίστηλ. φ. 330.)
 νγ') » **Θ77** (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιον Ὀκτωβρίου φ. 380.)
 νδ') » **I 65** (Χαρτ. ιδ' αἰῶν. (1362). Μηναιον Σεπτ. Ὀκτ. Νοεμβρ. φ. 399.)
 νε') » **I 70** (Χαρτ. ιδ' αἰῶν. (1363) Μηναιον Μαρτ. Ἀπριλ. δίστηλ. 286.)
 νς') » **I 73** (Χαρτ. ιε' αἰῶν. Μηναιον Ἰουλ. Αὐγούστου φ. 258.)
 νζ') » **K13** (Χαρτ. ιη' αἰῶν. φ. 197.) Διάφορα ἐν φ. 6 περιέχει πλῆ-
 ρες τὸ Κοντάκιον τοῦ Ρωμανοῦ εἰς τὴν Χριστοῦ Γέν-
 νησιν.

Γ') Μονῆς Βατοπεδίου

- νη') κῶδ. 1041 (Μεμβρ. ι' αἰῶν. φ. 284.) Κονδακάριον περιέχον πλεῖ-
 στα Κοντάκια τοῦ Ρωμανοῦ.

δὲ καὶ ὁ Elpidio Mioni «Kontakaria del Monte Athos» ἐν Atti del Reale Istituto Veneto di scienze, lettere ed antitomo 96, Venezia, Ferrari 1936. Περὶ καὶ Mioni. Romano il Melode σ. 53 σημ. ἔνθα λέγεται ὅτι περὶ τῶν ἐν λόγῳ κωδίκων ἔκαμεν ἀνακοινώσεις εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ τῷ 1936 συγκροτηθὲν διεθνὲς συνέδριον τῶν Βυζαντινολόγων.

Δ') Μονῆς τῶν Βλατάδων (ἐν Θεσσαλονίκῃ)

νθ') κῶδ. 41 (Μεμβρ. 17' αἰῶν. φ' 200 (ἐν φ. 186 ὁ ὕμνος τῆς Ἀκαθίστου Ἀκολουθίας.)

Καὶ τοσοῦτοι μὲν οἱ κώδικες τοὺς ὁποίους ἠδυνήθηεν νὰ ἐρευνήσω πρὸς ἀνακάλυψιν ὕμνων τοῦ Ρωμανοῦ. Τούτους γνωρίζει ὁ κατατέρω δημοσιευόμενος κατάλογος, ἐν ᾧ ἐτηρήθη ἡ τάξις τῶν λειτουργικῶν τῆς ἐκκλησίας βιβλίων καὶ διατάξις. Οὗτος ἀρχόμενος ἀπὸ Σεπτεμβρίου μηνὸς καὶ λήγων εἰς τὸν Αὔγουστον, περιλαμβάνει ἅμα καὶ τὰ λοιπὰ ἱερὰ βιβλία, Τριφῆδιον, Πεντηκοστάριον καὶ Παρακλητικὴν.

*Κατάλογος ἀναλυτικὸς τῶν ποιητικῶν ἔργων Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ**Α) Κοντάκια ἐν τοῖς Μηναίοις**Ἐν Μηνί Σεπτεμβρίῳ*

Τῆ Α' Συμεὼν τοῦ Στυλίτου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ταύτη ἡ ᾠδὴ τοῦ ἐλαχίστου Ρωμανοῦ»

Ἦχος β'. Αὐτόμελον.

Τὰ ἄνω ζητῶν τοῖς κάτω συναπτόμενος . . . . .

Ὁ οἶκος.

α') Τοῦ Συμεὼν τὸν ἄμεμπτον βίον . . . .

β') Ἐνωθεν ἔχων τὴν θεῖαν χάριν . . . .

γ') Ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου . . . .

δ') Τὸν κοσμικὸν ἀπέδου χιτῶνα . . . .

ε') Ἦσθετο τοῦτο εἰς τῶν σὺν τούτῳ . . . .

ζ') Ὡς δὲ τὴν σάρκα τὴν νεκρωθεῖσαν . . . .

ς') Ἦλθε δρομαίως ἐπὶ τὸν τόπον . . . .

η') Δύο εἰκόνων μίαν ἱστορίαν . . . .

θ') Ἦλθε δακρύων ἐν τῇ ἐρήμῳ . . . .

ι') Τότε ἐφάνη μεσονυκτίῳ . . . .

ια') Ὁρθρον ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ ὕπνου . . . .

ιβ') Ἐπὶ τοῦ πνεύματος ἐπιγνόντες . . . .

¹ Ἴδε ἐμὸν Κατάλογον τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τῶν Βλατάδων ἐν Θεσσαλονίκῃ 1918.

- ιγ') Ἐφη τοιαῦτα τῷ δεομένῳ . . . .
 ιδ') Λόγους ἐπαίνων λίαν ἀκούσας . . . .
 ιε') Ἄμα ἠὺλίσθη ἐν τῇ ἐρήμῳ . . . .
 ις') Χάριν μεγάλην καθωπλισμένος . . . .
 ιζ') Ἴδον οἱ ἐγγιστα καὶ οἱ πόρῳ . . . .
 ιη') Στῦλον ἐγείρουσιν ὥσπερ στήλην . . . .
 ιθ') Τότε ἠπλοῦτο ὅλη τῇ κτίσει . . . .
 κ') Ὅτε οὖν ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων . . . .
 κα') Ἐπὶ τοῦ πόθου δ' ἀκατασκέτως . . . .
 κβ') Ρήματα δὲ τοιαῦτα βοώσης . . . .
 κγ') Ὡς τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου . . . .
 κδ') Μὴ τις οὖν τοῦτον τὸ θεῖον ἄνδρα . . . .
 κε') Ἄπαντες ἦρχοντο ἐπὶ τοῦτον . . . .
 κς') Νόσον κρύφιον ἔχουσα κόρη . . . .
 κζ') Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ θηριώδης . . . .
 κη') Ἐπνωσεν ὕπνον ἐν εὐφροσύνῃ . . . .

Κ ᾠ δ. 1 0 4 1 φ. 1 Βατοπεδίου. Τὸ κοντάκιον καὶ ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίοις. (Ἰδ. καὶ Pitra, Analecta Sacra τ. Α' σ. 210-217 καὶ Ἀμφιλοχίου Κονδακάριον σ. 1—4). Τὴν γνησιότητα τούτου ἀμφισβητεῖ ὁ Πίτρας καὶ ὁ Maas.

2) Τῆ Β' Μάμαντος μάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς «τοῦ . . . .

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἐν τῇ ράβδῳ, ἄγιε, τῆ ἐκ Θεοῦ σοι δοθείσῃ . . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ἄο οἶκος

- α') Τὸν ἐν πάσῃ τῇ γῆ περιβόητον μάρτυρα . . . .
 β') Ὁ προγνώστης Θεὸς προορῶν σου τὸ τέλειον . . . .
 γ') Ἐπὶ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος δυναμιούμενος . . . .

(Κ ᾠ δ. 1 0 4 1 φ. 6α Βατοπεδ. ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

3) Τῆ Γ' Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστ. «ἔπος Ρ[ωμανοῦ]».

Ἦχος δ'. Ὁ ὕψωθεις ἐν τῷ σταυρῷ.

Ἐν ἱερεῦσιν εὐσεβῶς διαπρέψας

(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ἄο οἶκος

- α') Ἐνθεις μοι γινῶσιν θεϊκὴν . . . .

β') Ποιμάνας, Πάτερ, εὐσεβῶς . . . .

γ') Σεσοφισμέναις διδαχαῖς . . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 7α Βατοπεδ. ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς Μηναίοις.)

δ') Ρωμαλεότητι φρενῶν

(I 65 Λαύρ.)

4) τῆ Δ' Βαβύλα ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Κοντάμιον

Ἦχος δ' τοὺς ἀσφαλεῖς.

Τὸν ἐνκλεῖ καὶ ἱεράρχην ἅπαντες . . . .

Ἦ οἶκος

α') Ὁρθρος φαιδρὸς ἐδείχθης παμμάκαρ . . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 6β Βατοπεδ.)

5) Τῆ Ε' Ζαχαρίου τοῦ προφήτου Κοντάμιον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς: «τοῦ . . . .

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἦ προφήτης σήμερον καὶ ἱερεὺς τοῦ ὑψίστου . . . .

(*Ἴδε Μηναῖον ἐντυπον.)

Ἦ οἶκος

α') Τὴν τοῦ νόμου σιγὴν ὁ ἱεράρχης δέδεκται . . .

β') ὁ ναῶ τοῦ Θεοῦ ἐν παρρησίᾳ ἔνδοθεν . . .

γ') Υἱὸς ὄφθης πατρὸς τοῦ Βαραχίου ἔνδοξε . . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 8α Βατοπεδ. P i t r a, Analecta Sacra τ. Α' σ. 532-543 ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

6) Τῆ Ϛ' Ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος θαύματος ἐν Χώναις

Κοντάμιον αὐτόμελον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς:

«Εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον».

Ἦχος β'. Αὐτόμελον.

Ἀρχιστράτηγε Θεοῦ λειτουργὲ θείας δόξης . . . .

(*Ἴδ. Μηναῖον ἐκδοσιν.)

Ἦ οἶκος

α') Ἐφης, φιλάνθρωπε, ἐν γραφαῖς σου . . . .

β') Ἰσχυσαν πάλαι οἱ Νινενῦται . . . .

γ') Σὺ φοβερὸς εἶ ὁ κτίστης τῶν ὕλων . . . .

δ') Τί προσαγάγει ὁ χοῦς τῷ πλάσῃ . . . .

- ε') Ὅπλοις στεφόμεθα εὐδοκίας . . .
 ς') Νίκην πολέμου διὰ κατάρας . . .
 ζ') Ἄν οὖν σιγήσω καὶ μὴ λαλήσω . . .
 η') Ρήματα τότε τῷ πολεμάρχῃ . . .
 θ') Χάριν ὑμῶν ἐγὼ ἀπεστάλην . . .
 ι') Ἱερικὸν παρέλαβε πόλιν . . .
 ια') Σώζει δὲ πάλιν Ἰσραηλίτας . . .
 ιβ') Τίτι ἐτέρῳ εἶχε πιστεῦσαι . . .
 ιγ') Ρῆμα θεοῦ διὰ τῶν ἀγγέλων . . .
 ιδ') Ἄσωμεν ἄσμα τῷ πάντων κτίστη . . .
 ιε') Τεῖχος ἀπόρθητον ἔχοντές σε . . .
 ις') Ἡ πολυπόθητος καὶ τιμία . . .
 ιζ') Γνώμην προσδέχου εὐχαριστίας . . .
 ιη') Ὅταν εἰσέλθω ἐν τῷ ναῷ σου . . .
 ιθ') Νῦν ἵκετεύω σε, ἱεράρχα . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 9α Βατοπ. Γ 28 φ. 37β Λαύρας (ἐν ᾧ μόνον αἱ ὀκτὼ πρῶται στροφαί). 259 φ. 66α Ἑθνικῆς Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ αἱ τρεῖς πρῶται στροφαί). Ἐν τῷ Βατοπεδινῷ ὁ οἶκος πλήρης, ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηνιαίοις. Αἱ δύο πρῶται στροφαὶ καὶ παρὰ τῷ Ἀμφιλοχίῳ σ. 64.)

7) *Εἰς τὴν ἀπτην ἑορτὴν Κοντάκιον ἕτερον,*
οὗ ἡ ἀκροστιχὶς κατ' ἀβ.

*Ηχος β'. Αὐτόμελον

*Αρχιστράτηγε Θεοῦ λειτουργὲ θείας δόξης . . .
(Ὡς καὶ ἀνωτέρω.)

*Ὁ οἶκος πρὸς τό: Τράνωσόν μου τὴν γλῶσσαν.

- α') Ἄναρχε Δέσποτα παντοκράτορ, ὁ τῶν θεῶν ἀύλων . . .
 β') Βλέπων τοῖς ὄμμασι τῆς ψυχῆς μου τοῦ ἀφθάρτου μεγέθους . . .
 γ') Γνώρισόν μοι, Χριστέ ὁ Θεός μου, τῷ μετρίῳ εἰρήνην . . .
 δ') Δώρησαι οὖν φωτὸς ἐμπειρίας κἀμοὶ πλήθος τῷ τάλα . . .
 ε') Εὐδίων πλοῦν παρὰσχου, σωτήρ μου, πάντων μόνος ὑπάρχων . . .

(P i t r a, Analecta Sacra, τόμ. Α' σ. 538-540. Ὅτι καὶ τὸ Κοντάκιον τοῦτο ἀνήκει τῷ Ρωμανῷ οὐδεμία ἀμφιβολία, ἀμφοτέρω ἔχουσι κοινὸν τὸ Κοντάκιον «Ἀρχιστράτηγε Θεοῦ» καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μέτρου ἐπεξεργασμένα πρὸς τό: «Τράνωσόν μου τὴν γλῶσσαν». Ὡς ἀκροστιχὶς ἐλήφθη τὸ ἀλφάβητον, ὡς ἐν τῷ ὕμνῳ τοῦ ἀκαθίστου καὶ ἐν τῷ Κοντακίῳ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Παρὰ τῷ Πίτρω ἀπαντὰ ἐν συνεχείᾳ καὶ ἢ α' στροφή τοῦ προηγουμένου Κοντακίου εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον ἐπιφερομένη μετὰ τὴν ε' στροφήν τοῦ παρόντος, ὅπερ

δηλοῖ ὅτι ἐν τῷ Κορσινιανῶ Κώδ. ἐξ οὗ παρέλαβε τοῦτο ὁ Πίτρα εἰσεχώρησε καὶ μία στροφή ἐκ τοῦ πρώτου Κοντακίου, ἢ α' «ἔφης φιλάνθρωπε ἐν Γραφαῖς σου», τοῦ ἀντιγραφῆως ἀρκεσθέντος εἰς ὀλίγας στροφάς ἐκ τοῦ ἑνὸς καὶ εἰς μίαν ἐκ τοῦ ἄλλου Κοντακίου, τὴν πρώτην.)

8) Τῆ Ζ' Σώζοντος μάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «τοῦ . . . .

Ἦχος β'. Τοὺς ἀσφαλεῖς,

Τὸν ἀληθῆ καὶ θεοφόρον μάρτυρα.

Ὁ οἶκος

α') Τίς ἐξαρκέσει τοὺς ἀγῶνας . . . .

β') Ὅτε ὁ Κύριος ἐν τῷ ὕπνῳ . . . .

γ') Ὑπὸ πολλῆς δεινῆς ἀθείας . . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 12α Βατοπ. Ε 152 φ. 18β Λαύρας. 267 σελ. 69 Ἑθν. Βιβλ. Παρισίων. Δ 55 Λαύρ. τὸ Κοντ. καὶ ἡ α' στροφή.)

9) Τῆ Η' Τὸ γενέθλιον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ἡ ὧδῆ τοῦ Ρωμανοῦ».

Ἦχος δ'. Αὐτόμελον

Ἰωακείμ καὶ Ἄννα ὄνειδισμοῦ ἀτεκνίας . . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ἡ προσευχὴ ἔμοῦ καὶ στεναγμὸς . . . .

β') Ὡ τοκετὲ τῆς Ἄννης ἀγαθὲ . . . .

γ') Δῶρα ποτὲ προσῆγον ἐν ναῶ . . . .

δ') Ἦκουσαν οὖν φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ . . . .

ε') Ρεῖθρον ζωῆς ἐξέβλυσεν ἡμῖν . . . .

ς') Ὡ μυστικῶν τελουμένων ἐν γῆ . . . .

ζ') Μέγα μοι νῦν ὑπάρχει, ἀγαθὲ . . . .

η') Ἄρα ποτὲ καὶ Σάρρα ἡ πιστὴ . . . .

θ') Νῦν Μαριὰμ ἐκλάμπει τοῖς καιροῖς . . . .

ι') Ὅλος σεπτὸς ὁ τόκος σου, σεμνὴ . . . .

(Κ ὦ δ. 13 φ. 75β Ἑθν. Βιβλ. Παρισίων. 1041 φ. 13α Βατοπ. (ἐξ οὗ ἐλλείπει ἡ δ' στροφή). Pitra, Analecta Sacra τόμ. Α'. σ. 198-201. Ἀμ-φιλοχίου σ. 25 ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

10) Τῆ Θ' Ἰωακείμ καὶ Ἄννης Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ἡ ὧδ[ῆ] Ρωμανοῦ]»

Ἦχος β΄. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Εὐφραίνεται νῦν ἡ Ἄννα τῆς στειρώσεως . . .
(¹1δ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α΄) Ἡ τῶν δεσμῶν τῆς πρὶν ἀτεκνίας . . .

β΄) Ὡ τῆς ἀφάτου οἰκονομίας . . .

γ΄) Λεῦτε προθύμως πᾶσαι γυναῖκες . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 14β Βατοπ. ἢ α΄ στροφή ἐν τοῖς ἐντύποις.)

11) Τῆ Ι΄. Κορνοῦτου ἐπισκόπου Ἰκονίου Κοντάμιον

Ἦχος γ΄. Ἡ παρθένος σήμερον.

Τῆς τριάδος ἔνθεος κίρῳξ φανεῖς ἀθλοφόρε . . .

Ὁ οἶκος

α΄) Ὡς ἐκ βρέφους Θεῶ τὰς ἐλπίδας τιθέμενος . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 16α Βατοπ.)

12) Τῆ ΙΑ΄. Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κοντάμιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«τοῦ . . .

Ἦχος α΄. Χορὸς ἀγγελικός.

Τὴν νύκτα τῶν παθῶν ἐκφυγοῦσα θεόφρον . . .

Ὁ οἶκος

α΄) Τοῦ ἡλίου μὲν δύναντος . . .

β΄) Ὅργανον ἄξιον εὐθράμενος . . .

γ΄) Ὑπογραμμὸς ἀναδέδεικται . . .

(Κ ὦ δ 1 0 4 1 φ. 15β Βατοπ. ἢ α΄ στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

13) Τῆ ΙΒ΄. Αὐτονόμου μάρτυρος Κοντάμιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς «τοῦ . .

Ἦχος πλ. δ΄. Ὡς ἀπαρχάς.

Ὡς ἱεράρχην ὄσιον καὶ ἀθλητὴν πιστότατον . . .

Ὁ οἶκος

α΄) Τρίβον ἱερωσύνης διήνυσας . . .

β΄) Ὅτε τῶν ἀσεβῶν τὰ προστάγματα . .

γ΄) Ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ μάρτυρος . .

(Κ ὦ δ. 2 6 7 σ. 89 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων. 1 0 4 1 φ. 16β Βατοπ. Δ 55
Λαύρας (τὸ Κοντ. καὶ ἢ α΄ στροφή).)

14) Τῆ ΙΓ΄. Τὰ ἐγκαίμια τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως Κοντάμιον

**Ηχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.
Οὐρανὸς πολύφωτος ἢ ἐκκλησία . . . .
(ἴδ. Μηναῖον ἔτυπον.)*

*Ο οἶκος

- α') Ἐπιδημίσαντος ἡμῖν τοῦ λόγου κατὰ σάρκα . . . .
β') Ἄνωθεν μὲν ὁ Σολομὼν δεξιόμενος τὸ πλῆθος . . . .
δ') Ἡ δύναμις ἢ τοῦ Θεοῦ σοφία τε καὶ λόγος . . . .
(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 17α Βατοπ. ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

15) Τῆ ΙΔ'. **Η ἕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ Κοντάκιον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς:
«Ὁ ὕμνος εἰς τὴν ὕψωσιν»*

**Ηχος δ'. Αὐτόμελον
Ὁ ὕψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ ἔκουσίως . . . .
(ἴδ. Μηναῖον ἔτυπον.)*

*Ο οἶκος

- α') Ὁ μετὰ τρίτον οὐρανὸν ἀρθεὶς ἐν παραδείσῳ . . . .
β') Ὑψοῦτε Κύριον φησὶν ὁ ψάλλων ἐν προφήταις . . . .
γ') Μεγάλα ξένα καὶ φοικτὰ ἐν τῷ τοῦ Χριστοῦ πάθει . . . .
δ') Νύκτα ἑώρα ὁ ληστής ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας . . . .
ε') Ὁ τῷ σταυρῷ ἀνυψωθεὶς Θεὸς ἡμῶν καὶ ρύστης . . . .
ς') Σταυρὸς ἐκάθηρε τὴν γῆν τῆς τῶν θυσιῶν κνίσσης . . . .
ζ') Ἐπὶ τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ ὁ θάνατος προσκόψας . . . .
η') Ἴνα δὲ παύσωσιν ἡμῶν τὸ σέβας ὡς ἐδόκουν . . . .
θ') Σύμβολον τοῦτο φοβερὸν μεγάλου θεοῦ βλέπων . . . .
ι') Ταῦτα οὐ λόγοις πρὸς αὐτὸν φθεγγόμενος ὁ λόγος . . . .
ια') Ἡ δὲ μεγάλη βασιλὶς καὶ μήτηρ τοῦ μεγάλου . . . .
ιβ') Νενικημένη δὲ αὐτῇ τῷ πόθῳ καὶ αἰτούση . . . .
ιγ') Ὑπὲρ κοινῆς χριστιανῶν συστάσεως μοχθοῦσα . . . .
ιδ') Ψιλὸν δὲ ὅμως οὐδὲν νῦν ὑπῆρχε διακρίναι . . . .
ιε') Ὡς οὖν προσήνεγκαν αὐτοὺς ἐσχάτως ἀσθενοῦντι . . . .
ις') Συνευφραίνεσθωσαν ἡμῖν ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ . . . .
ιζ') Ἱερεμίας ὁ αἰεὶ ὀξὺς τὴν παρορησίαν . . . .
ιη') Νέοι Ἀζώτιοι ἡμᾶς ἐκύκλωσαν καὶ ἦραν . . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 17β Βα οπ. Γ 28 φ. 1 Λαύρας (οὗτος ἀκέφαλος ὢν ἀρχεται ἀπὸ τῆς ιβης στροφῆς) P i t r a, Analecta Sacra, τόμ. Α'. σ. 507—514.)

16) Τῆ ΙΖ'. *Ἐδφημίας μεγαλομάετρος Κοντάκιον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς: «τοῦ...*

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς.

Ἐν τῇ ἀθλήσει σου καλῶς ἠγωνίσω . . . .
(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Τῆς πανευφήμου ὁ ναὸς παράδεισος ἐδείχθη . . . .

β') Οἱ μετασχόντες τῶν πολλῶν θαυμάτων καὶ μεγάλων . . . .

γ') Ἐπὸ τῆς ἄγαν τοῦ ἐχθροῦ μανίας ἐκτραπέντες . . . .

(Κ ω δ. 1041 φ. 22α Βατοπ. Γ 28 φ. 3β Λαύρας· ἢ α' στροφή καὶ ἐν τῷ Μηναιῷ τῷ ἐντύπῳ.)

17) Τῇ Κ'. *Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

« Ὑμνος [Ῥωμανοῦ] »

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τὰ πάθη Χριστοῦ σαφῶς μμησάμενος . . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ὑμνον μοι δώρησαι ὁ Θεός μου . . . .

β') Μέγας ἐν δόξῃ ὄντως ὑπάρχει . . . .

γ') Νῦν ἐκ Θεοῦ ζωγραφεῖται ὁ νέος . . . .

δ') Ὅρια φθάσας τῆς ἀοικίτου . . . .

ε') Σκιὰν θεότητος ἀτενίσας . . . .

(Κ ω δ. 1041 φ. 23α Βατοπ. Γ 28 φ. 4β Λαύρας 1580 φ. 57α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων. ἐν τῷ Βατοπ. κώδ. αἱ πέντε στροφαὶ ἐν τῷ Λαυριωτικῷ αἱ τέσσαρες πρῶται καὶ ἐν τῷ παρισινῷ μόνον ἢ β' στροφή ἢ α' καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

18) Τῇ ΚΒ'. *Κοδράτου τοῦ Ἀποστόλου Κοντάκιον.*

Ἦχος δ'. Ὡς ἀπαρχὰς τῆς φύσεως.

Ὡς ἱεράρχην τίμιον καὶ ἀθλητὴν στεροτάτον . . . .

Ὁ οἶκος

α') Τὸν σοφὸν ἱεράρχην τιμήσωμεν . . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

19) Τῇ ΚΓ'. *Εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ Προδρόμου Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: « τοῦ . . . . »

Ἦχος α'. Χορὸς ἀγγελικὸς.

Εὐφραίνεται λαμπρῶς Ζαχαρίας ὁ μέγας . . . .

(Ἰδ. ἔντυπα.)

Ὁ οἶκος

- α') Τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον ἀναπτύξομεν . . .
 β') Ὁ καταστράπτων ἀρχάγγελος εἰς οὐράνια . . .
 γ') Ὑπὸ ἐκπλήξεως ἴστατο τῷ θαύματι . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 24α Βατοπ. Γ. 2 8 φ. 6α Λαύρας. P i t r a, Analecta Sacra τόμ. Α'. σ. 544—545. ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

- 20) Ἔτερον Κοντάκιον εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «τοῦ . . .
 Αὐτόμελον.

Ἄστρα τοῦ ἡλίου προλάμποντα ἡ στείρα ἐν κοιλίᾳ προφέρουσα . . . .

Ὁ οἶκος

- α') Τὴν Ζαχαρίου φωνὴν ἢ τοῦ ἀγγέλου μορφή . . .
 β') Ὁ δὲ πρεσβύτες ἰδὼν τὴν τοῦ ἀγγέλου μορφήν . . .
 γ') Ὑδροροοῦσαν μαθὼν τὴν πέτραν τὴν στερεάν . . .

(P i t r a, Analecta Sacra τ. Α'. σ. 545—546.)

- 21) Τῆ ΚΔ'. Θέκλης μεγαλομάργυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «εἰς τ . . .

Ἦχος πλ. δ'. Ὡς ἀπαρχὰς τῆς φύσεως.

Ὡς ἀπαρχὴ ὑπάρχουσα μαρτύρων, Θέκλα ἔνδοξε . . . .

Ὁ οἶκος

- α') Ἐορτῆς σεβασμίας ἢ ἔλλαμψις . . .
 β') Ἴδου δὴ τῶν ἀγγέλων τὰ τάγματα . . . .
 γ') Σὲ παρθένε ὑμνεῖν οὐ πανόμεθα . . . .
 δ') Τῆς παρθενίας τῷ κάλλει ἐξέλαμψας . . . .

(Κ ὦ δ. Γ 2 8 φ. 6β Λαύρας. 3 3 Suppl. φ. 14β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ τὸ Κοντάκιον μόνον καὶ ἡ α' στροφή). P i t r a, Analecta Sacra, τ. Α' σ. 395 (ἐνθα αἱ τρεῖς πρώται στροφαί) ἢ α' καὶ δ' στροφή ὡς Κοντάκιον καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

- 22) Τῆ ΚΕ'. Εὐφροσύνης τῆς δσίας Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
 «Ἐπο[ς . . .]

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τὴν ἄνω ζωὴν ποθοῦσα ἐπιτεύξασθαι . . . .

(Ἔδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ἐν εὐφροσύνῃ καὶ θυμηδίᾳ . . . .

β') Πόθεν ὀρμᾶται αὕτη ἢ κόρη . . . .

γ') Ὅλη ἢ δέησις τῶν γονέων . . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 28 φ. 8α Λαύρας. ἢ α' στρ. καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

23) Τῆ ΚΖ'. Ἡ μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :

« Ὑμνος εἰ[ί]ς [Ἰω]άν[νην] » . . . .

Ἦχος β'. Αὐτόμελον

Τὰ μεγαλεῖά σου Παρθένε . . . .

(*Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ὑψη οὐράνια ἐκμανθάνειν . . . .

β') Μέγας ὑπάρχων ἱερογράφος . . . .

γ') Νοῦς ἀκατάληπτος ὡς ὑπάρχων . . . .

δ') Ὅτε οὖν ἦλθες πρὸς μαθητεῖαν . . . .

ε') Σὺν Ἰωάννῃ Πέτρος ἀνίει . . . .

ς') Ἐχοντες σύντομον τὸ οἰκτεῖραι . . . .

ζ') Σύνοικον ἔχων τὴν παρθενίαν . . . .

η') Ἄγαν ποθῶν, σοφὲ Ἰωάννη . . . .

θ') Νοῦν καὶ ψυχὴν σε καθηγησιμένον . . . .

(Κ ᾠ δ. 1041 φ. 26α Βατοπ. (ἐν ᾧ αἱ ἕξ πρῶται στροφαί). Γ. 28 φ. 8α Λαύρας (ἐξ οὗ ἐλλείπουσιν ἢ γ' δ' ε' καὶ ζ' στροφ.) ἢ α' στροφῆ καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίσις.)

24) Τῆ ΚΖ'. Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. Ὁ ὕψωθεις.

Κολαστηρίων καὶ ποινῶν προκειμένων . . . .

Ὁ οἶκος

α') Τῶν ἀθλοφόρων ὁ ναὸς παράδεισος ἐδείχθη . . . .

(Κ ᾠ δ. 1580 φ. 76α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

25) Τῆ ΚΗ'. Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. Ὁ ὕψωθεις.

Τῶν ἐπιγείων καὶ φθαρτῶν τὴν ἀπόλαυσιν . . . .

Ὁ οἶκος

α') Ἐπέστη σήμερον ἡμῖν σωτήριος ἡμέρα . . . .

(Κ ὦ δ. 267 σ. 171 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων: Η 185 φ. 158α Λαύρας.)

26) Τῆ Ἀ'. Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον

Πάντα πόνον σήμερον ἢ ἐκκλησία . . .

Ὁ οἶκος

α') Ρώμην μοι δίδου, ἀθλητά, ὑμνήσαι κατ' ἀξίαν . . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 11β Λαύρας 267 σ. 178 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

Ἐν Μηνί Ὀκτωβρίῳ

27) Τῆ Β' Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «τοῦ..

Ἦχος α' χορὸς ἀγγελικός.

Ἐκ τέχνης μαγικῆς ἐπιστρέψας, θεόφρον . . .

Ὁ οἶκος

α') Τῶν ἱαμάτων σου, ἄγιε, τὰ χαρίσματα . . .

β') Ὁ μὴ βουλόμενος Κύριος καθὼς γέγραπται . . .

γ') Ἐπὸ παθῶν πρὶν κρατούμενος, πολυθαύμαστε . . .

(Κῶδ. 13 φ. 99α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων. 267 σ. 191 τῆς αὐτῆς Βιβλ. 32 S u p l. φ. 32 τῆς αὐτῆς Βιβλ. Η 185 φ. 179β Λαύρας Δ 27 Λαύρας Ε 142 Λαύρας (εἰς πάντας τούτους τοὺς Κῶδ. μόνον τὸ Κοντάκιον καὶ ἡ α' στροφή). Γ 28 φ. 14α Λαύρας (καὶ αἱ τρεῖς στροφαί.)

28) Τῆ Δ' Δομνίνης ἁγίας Κοντάκιον.

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ποθοῦσα Χριστὸν Παρθενομάρτυς ἔνδοξε . . .

Ὁ οἶκος

α') Δρόμον καλὸν ἐπόθησας τρέχειν . . .

(Κῶδ. 267 σ. 200 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

29) Τῆς ζ'. Θωμᾶ τοῦ Ἀποστόλου Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ὁ τῆς θείας χάριτος πεπληρωμένος . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Τὸν τοῦ Κυρίου μαθητὴν καὶ μέγαν μυστολέκτην . . .

β') Ὁ ἀπιστοῦντι τῷ Θωμᾷ ποτὲ καθυποδείξας . . .

γ') Δεῦρο ψηλάφησον Θωμᾶ τὴν ἀχραντον πλευράν μου . . .

(Κῶδ. 1041 φ. β.α Βατοπ. Γ 28 φ. 17α Λαύρας Θ 77 φ. 57β Λαύρας. Ε 152 φ. 73α Λαύρας. Η 185 Λαύρας· ἢ α'. στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

30) Τῆς ζ'. Σεργίου καὶ Βάκχου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Ἐπο[ς] . . .

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τὸν νοῦν πρὸς ἐχθροὺς ἀνδρείως παρατάξαντες . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ἐν οὐρανοῖς, Χριστέ, κατοικοῦντες . . .

β') Περιφανεία βίου καὶ πλούτου . . .

γ') Ὅτε οὖν ἐγνωσαν οἱ κακοῦργοι . . .

(Κῶδ. Γ 28 φ. 17β Λαύρας. 1041 φ. 31β Βατοπ. ἢ α'. στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

31) Τῆς Η'. Πελαγίας τῆς ὁσίας, Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

Τοῦ [ταπεινοῦ] [Ρω]μ[ανοῦ] . . .

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τὸ σῶμα τὸ σὸν νηστείας κατατήξασα . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Τῆς ἁμαρτίας νενεκρωμένος . . .

β') Ὅσοι ἐν βίῳ ἐν ἁμαρτίαις . . .

γ') Ὑπὸ τῆς θείας εὐσπλαγχνίας . . .

δ') Ὑπὸ τὴν δύσιν τὴν τοῦ ἡλίου . . .

ε') Μόνον ὡς ἤκουσε τῆς ὁσίας . . .

(Κῶδ. 13 φ. 104α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ψ ἢ α'. μόνον στροφή.)

1580 φ. 105α τῆς αὐτῆς Βιβλ. (ἐν ϕ ἢ α'. μόνον στροφή). Γ 28 φ. 18β Λαύρας (ἐν ϕ ἢ α'. καὶ γ'. στροφή). 1041 φ. 32α Βατοπ. (ἐν ϕ ἢ α'. καὶ γ'. στροφή). Ἡ β'. στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίους. Δ 55 Λαύρας (ἢ α'. στροφή)

32) Τῆ Γ'. *Εὐλαμπιον καὶ Εὐλαμπίας* Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«Ταπ[εινοῦ] . . .

*Ηχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Τοὺς γενναίους μάρτυρας καὶ ἀδελφοὺς κατὰ σάρκα . . .
(ἴδ. Μηναιὸν ἐντυπον.)

*Ο οἶκος

- α') Τὴν δυάδα πιστοὶ τῶν ἀθλοφόρων σήμερον . . .
β') Ἀπωλείας βυθῶ Ἑλληνες κυλινδούμενοι . . .
γ') Πόθῳ θείῳ τρωθεὶς στεροῶς ἐπὶ τοῦ βήματος. . .

(Κῶδ. 1041 φ. 33α Βατοπ. Γ 28 φ. 19α Λαύρας. Ἡ α'. στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίους.)

33) Τῆ ΙΑ'. *Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου* Κοντάκιον.

*Ηχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς.

Ὁ τῶν ἐθνῶν σαγηνευτὴς ὑπερθαύμαστος . . .

*Ο οἶκος

Ὡς οὐρανὸς δόξαν Θεοῦ αὐτόπτα διηγῆσω . . .

(Κῶδις Θ 77 φ. 112α Λαύρας. Ε. 142 Λαύρας.)

34) Τῆ ΙΒ'. *Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου* Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροσ . . .
«τοῦ . . .

*Ηχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τριάδος ἡμῖν τὴν δόξαν ἐμφανίσαντες . . .

*Ο οἶκος

- α') Τοῦ Ἰησοῦ τὰ πάθη γενναίως . . .
β') Οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες Κυρίου . . .
γ') Ὑπὲρ ἡμῶν Χριστὸν τὸν παθόντα . . .

(Κῶδ. 1041 φ. 33β Βατοπ. Γ 28 φ. 20β Λαύρας (ἐν ϕ ἢ α'. καὶ β', μόνον στροφή). Ἡ α'. καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

35) Τῆ ΙΓ'. *Κάρπον καὶ Παπύλου Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«ἡ ῥῶδ[ι] . . .

*Ηχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ . . .

*Ὡς θησαυρὸν πολυτελῆ ὁ Δεσπότης . . .

(**Ιδ.* Μηναιὸν ἔντυπον.)

*Ὁ οἶκος

α') Ἡ προαιώνιος Θεοῦ σοφία τε καὶ Λόγος . . .

β') Ὡς ῥόδα μέσον ἀκανθῶν φυέντες ἀθλοφόροι . . .

γ') Δυναμωθέντες ἐκ Θεοῦ τὰ θράση τῶν τυράννων . . .

(Κῶδ. Γ 28 φ. 20β Λαύρας. 1041 φ. 34α Βατοπ. *Η α'. στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηνιαίοις.)

36) Τῆ ΙΔ'. *Ναζαρίου, Γερβασίου, Προτασίου καὶ Κελσίου Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Τοῦ . . . .

*Ηχος α'. Χορὸς ἀγγελικός.

Μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ τὴν τετράριθμον δόξαν . . .

(**Ιδ.* Μηναιὸν ἔντυπον.)

*Ὁ οἶκος

α') Τῶν ἀθλοφόρων τὴν ἀθλῆσιν τὰ παλαίσματα . . .

β') Ὅτε εἰς πάντα τὰ πέρατα τὸ ἀθέμιτον . . .

γ') Υἱὸς ὑπῆρξε Ναζάριος εὐγενέστατος . . .

(Κῶδ. Γ 28 χ. 22α Λαύρας. 1041 φ. 34α Βατοπ. ἡ α'. στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

37) Τῆ ΙΕ'. *Λουκιανοῦ μάρτυρος Κοντάκιον.*

*Ηχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Θαυμάτων πολλῶν δεξιόμενος ἐνέργειαν . . .

*Ὁ οἶκος

α') Πόθεν ἀπάρξομαι τοὺς ἐπαίνους ἐξυφάναι ὁ τάλας . . .

(Κῶδ. 267 σελ. 263 Ἑθν. Βιβλ. Παρισίων.)

38) Τῆ ΙΣ'. *Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«τοῦ . . .

*Ηχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Εὐφροσύνως γέγηθεν ἡ ἐκκλησία . . .

(^oΙδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

^oΟ οἶκος

- α) Τὸν οὐρανὸν σκότῳ πολλῷ, τὴν γῆν τε σειομένην . . .
 β) Ὁ ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ καὶ φύλαξ τῶν δογμάτων . . .
 γ) Υἱὸς ὑπάρχει τοῦ Θεοῦ, ἀμίτητος μὲν τὸ πρῶτον . . .

(Κῶδ. 1041 φ. 36β Βατοπ. Γ 28 Λαύρας (ἐν ᾧ ἡ α' μόνον στροφή, ἥτις εὐρεῖται καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

- 39) Τῆ Κ'. Ἀρτεμίου μεγαλομάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
 «τοῦ . . .

^oΗχος β'. Τοὺς ἀσφαλεῖς.

Τὸν εὐσεβῆ καὶ στεφηφόρον μάρτυρα . . .

(^oΙδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

^oΟ οἶκος.

- α) Τί τοὺς ἀγῶνάς σου ἐξαρκέσει . . . .
 β) Ὅτε ὁ θῆρ ὁ πλάνος ἐπέστη . . . .
 γ) Ὑπὸ πολλῆς δεινῆς μὲν μανίας . . . .

(Κ ῶ δ. Γ 28 φ. 24β Λαύρας. 1041 φ. 36β Βατοπ. ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

- 40) Τῆ ΚΑ'. Ἰλαρίωνος τοῦ μεγάλου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
 «Ἐπο[ς] . . .

^oΗχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον

Ὡς φωστῆρα ἄδυτον τοῦ νοητοῦ σε ἡλίον . . . .

(^oΙδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

^oΟ οἶκος

- α) Ἐρασθεῖς τοῦ Χριστοῦ τὰ θεῖα παραγγέλματα . . .
 β) Ποῖος νοῦς γηγενῶν κατ' ἀξίαν ἰσχύσειεν . . . .
 γ) Ὄφθαλμοῖς ψυχικοῖς κατανοήσας, ὅσιε . . . .

(Κ ῶ δ. Γ 28 φ. 25α Λαύρας 1041 φ. 37α Βατοπ. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

- 41) Τῆ ΚΒ'. Ἀβερκίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Κοντάκιον.

^oΗχος πλ. δ'. Ὡς ἀπαρχὰς τῆς φύσεως.

Ὡς ἱερέα μέγιστον καὶ ἀποστόλων σύσκηγον . . . .
(¹Ιδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος πρὸς τό: Αὐτὸς μόνος ὑπάρχεις.

- α') Τὴν τοῦ κόσμου παντὸς ματαιότητα . . . .
β') Ὡς πολὺς σου ὁ πλοῦτος τῆς χάριτος . . . .
γ') Θεοφόρων πατέρων τὰ δόγματα . . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 38α Βατοπ. Γ 28 φ. 24α Λαύρας ἐν φ̄ μόνον ἢ β' καὶ γ'. στροφῇ). Δ 2 7 (ἐν φ̄ ἢ α' στροφῇ) Λαύρας, 2 6 7 σ. 309 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ̄ ἢ α' στροφῇ). Θ 7 7 φ. 256β Λαύρας (ἐν φ̄ ἢ α' στροφῇ) 1 3 φ. 114β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ̄ ἢ α' στροφῇ). Ἡ β' καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

42) Τῆ ΚΓ'. Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου Κοντάκιον.

Ὡς μαθητὴν λαμπρότατον καὶ ἱεράρχην δίκαιον . . . .

Ὁ οἶκος

- α') Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ συναΐδιος . . . .

(Κ ὦ δ. 1 5 8 0 φ. 142α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων, Ε 152 φ. 95β Λαύρας 1 0 4 1 φ. 38β Βατοπ.)

43) Τῆ ΚΔ'. Ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Κοντάκιον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς:
« τοῦ . . . »

²Ηχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.
Πολιὰν κτησάμενος . . .

Ὁ οἶκος

- α') Τὴν παρησίαν τῶν σεπτῶν καὶ θείων ἀθλοφόρων . . .
β') Ὁρμήσας οὖν ὁ δυσσεβῆς καὶ ἄθεος τῆ πόλει . . .
γ') Ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν στερωῶν καὶ θείων ἀθλοφόρων . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 39α Βατοπ.)

44) Τῆ ΚΕ'. Μαρκανοῦ καὶ Μαρτυρίου Κοντάκιον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς:
« φ̄ δὴ . . . »

³Ηχος δ'. Ὁ ὑψωθεῖς.
Ἀγωνισάμενοι καλῶς ἀπὸ βρέφους . . .
(¹Ιδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

- α') Ὡς ὑπηρεταὶ εὐσεβεῖς Θεοῦ τοῦ φιλανθρώπου . . .

β') Διαδραμόντες ἀκλινῶς ὑγράν τε καὶ τὴν γαῖαν . . .

γ') Ἡ γέννησις θεοπρεπῆς ἢ αὔξησις ἁγία . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 2 8 φ. 28α Λαύρας. 1 0 4 1 φ. 40α Βατοπ. (ἐν φ ἢ α' καὶ β' στροφή). 2 6 7 σ. 333 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ ἢ β' στροφή) ἢ α' καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίοις.)

45) Τῆ ΚΖ'. Δημητρίου μεγαλομάρτυρος Κοντάκιον.

(Τέσσαρας στροφᾶς τούτου ἐξέδοτο ὁ Maas ἐν Byz Zeit. 1906 σ. 30' τὸ πλῆρες εὔρηται εἰς τὸν Πατριμακὸν κώδ. 212 φ. 17—19.)

46) Τῆ ΚΖ'. Νέστορος μάρτυρος Κοντάκιον

^{Ἡχος β'.} Τὰ ἄνω ζητιῶν.

Ἀθλήσας καλῶς ἀθάνατον τὴν εὐκλειαν . . .

^{Ὁ οἶκος}

α') Ρώμη Θεοῦ ἀθλήσας νικηφόρος ἐδείχθης . . .

(^{18.} Μηναιὸν ἐντυπον.)

47) Τῆ ΚΘ'. Ἀβραμίου τοῦ δάσιον Κοντάκιον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς: «τοῦ . . .

^{Ἡχος γ'.} Ἡ παρθένος σήμερον.

Ἐν σαρκὶ ὡς ἄγγελος . . .

(^{18.} Μηναιὸν ἐντυπον.)

^{Ὁ οἶκος}

α') Τὰ φθαρτὰ παριδὼν τὴν ἀφθαρσίαν εἴληφας . . .

β') Ὁ σοφὸς ἀσκητὴς χρόνον ἑπτακαιδέκατον . . .

γ') Ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος καὶ ἐλλάμψεως . . .

(Κ ᾠ δ. 1 0 4 1 φ. 41β Βατοπ. ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

48) Λ'. Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας Κοντάκιον, οὗ ἢ ἀκροστιχίς:

«Ταπ[εινοῦ Ρωμανοῦ . . .]

^{Ἡχος πλ. δ'.} Ὡς ἀπαρχάς.

Τοὺς ἀληθείας μάρτυρας καὶ εὐσεβείας κήρυκας . . .

^{Ὁ οἶκος}

α') Τὸν γενναῖον καὶ μέγαν Ζηνόβιον . . .

β') Ἀπὸ βρέφους Θεῶ καθιέρωσαι . . .

γ') Παραδόξως ὡς ἤκουον ἅπαντες . . .

(Κ ᾠ δ. 1 0 4 1 φ. 42α Βατοπ. ἢ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

Ἐν Μηνί Νοεμβρίῳ

49) Τῆ Α'. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ποίημα Ρωμανοῦ»

Ἦχος β'. Αὐτόμελον.

Οἱ τὴν χάριν λαβόντες τῶν ἱαμάτων.

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος: πρὸς τὸ: Ἐράνωσόν μου.

- α') Πάσης συνέσεως καὶ σοφίας . . .
- β') Ὁλης φωστῆρες τῆς οἰκουμένης . . .
- γ') Ἰλεως πᾶσι φιλανθρωπία . . .
- δ') Ἦπλωται γὰρ εἰς πάντα τὰ ἔθνη . . .
- ε') Μέγας ὁ Κύριος ὁ φωτίζων . . .
- ς') Ἄξιοι ἅγιοι τοῦ νυμφῶνος . . .
- ζ') Ρήματα θεῖα καὶ πᾶσαν γνῶσιν . . .
- η') Ὡ τῆς ἀφάτου φιλανθρωπίας . . .
- θ') Μέγα ἐξαίσιον ἦν τὸ θαῦμα . . .
- ι') Ἀπασαν ἔννοιαν ὑπερβαίνει . . .
- ια') Νῦν μέγα ἔργον τὸ τοῦ γυναιίου . . .
- ιβ') Ὅλως οὐκ ἔλαθε τοὺς ἁγίους . . .
- ιγ') Ὑμνον οὖν πάντες προσφερομέν σοι . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 31β Λαύρας (ἐν Ϙ αὶ πέντε πρῶται στροφαί), 1041. φ. 43α Βατοπ. (ἐν Ϙ ἡ α', β', γ' καὶ ε' στροφή) P i t r a, Analecta Sacra, τ. Α' σ. 218—222 (ἐνθα πλήρης ὁ ὕμνος.) Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

50) Ἐτερον Κοντάκιον εἰς τοὺς Ἀναργύρους, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «τοῦ . . .

Ἦχος πλ. δ'. ὡς ἀπαρχάς.

Ὅς τοῦ Χριστοῦ θεράποντες τὴν δωρεὰν ἐλάβετε . .

Ὁ οἶκος

- α') Τὸν ναὸν τὸν ἅγιον προφθάσαντες . . .
- β') Ὁ ποιμὴν τῶν προβάτων ὁ εὖσπλαγχνος . . .
- γ') Υἱοὶ οἱ Ἀναργυροὶ γεγόνασιν . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 31β Λαύρας. Δύο ἐτέρας στροφάς ἐδημοσίευσεν ὁ Maas ἐν Byz. Zeit. 1906 σ. 34 τὸ πλήρες εὔρηται ἐν τῷ Πατριακῷ κώδ. 212 φ. 21—24.)

51) Τῆ Β'. Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ [τάλα ἔπος]»

ᾠχος α'. Χορὸς ἀγγελικός.

Ἀστέρες ἀπλανεῖς τοῦ ἡλίου τῆς δόξης . . .

Ὁ οἶκος

α) Τὸν ἐν πελάγει τοῦ βίου χευμαζόμενον . . .

β) Ὅμμασι θείοις προβλέποντες . . .

γ) Ὑπὸ τῆς ἀνωθεν χάριτος δυναμούμενοι . . .

(Κ ω δ. Γ 28 φ. 31α Λαύρας (ἐν ᾧ προτάσσεται τοῦ Κοντακίου ἡ ἀκροστιχίς: τοῦ τάλα ἔπος· ἀλλ' εὐρηγνται μόνον αἱ ἀνωτέρω τρεῖς στροφαί). 1 0 4 1 φ. 44α Βατοπ. (ἐν ᾧ ἡ α' καὶ γ' στροφή). 2 6 7 σ. 379 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ τὸ Κοντάκιον καὶ ἡ α' στροφή.)

52) Τῆ Γ'. Ἀκεφιμᾶ, Ἰωσήφ καὶ Ἀειθαλᾶ Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Το[ῦ Ρωμα]ν[οῦ] . . .]

ᾠχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τὰ θεῖα σοφῆ σεπτῶς ἐμυσταγόγησας . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἐντυπον.)

Ὁ οἶκος

α) Τίς τῶν πιστῶν δυνήσεται ὄλωσ . . .

β) Οὗτος ὁ μάρτυς καὶ ἱεράρχης . . .

γ) Νίκην ἐδέξατο οὐρανόθεν . . .

(Κωδ. Γ 28 φ. 35α Λαύρας. 1570 φ. 9α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ τὸ Κοντάκιον καὶ ἡ α'. τοῦ Οἴκου στροφή). Τὸ πλήρες Κοντάκιον ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Maas ἐν Byz. Zeit. 1906 σ. 36—41.)

53) Ἐτερον Κοντάκιον εἰς τοὺς αὐτοὺς, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «τοῦ . . .

ᾠχος α'. Χορὸς ἀγγελικός.

Φωτὶ τῷ νοητῷ τὰς ψυχὰς ἔλλαμφθέντες . . .

Ὁ οἶκος

α) Τὴν χειρσθεῖσαν καρδίαν μου πολλοῖς πταίσμασιν . . .

β) Ὅλος ὑπάρχων, μακάριε, ἐκ νεότητος . . .

γ) Ὑλὴν φθαρτὴν βδελυξάμενος, παμμακάριστε . . .

(Κ ω δ. 1 0 4 1 φ. 45α Βατοπ. 259 φ. 21β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ μόνον τὸ Κοντάκιον). Ἡ α'. στρ. καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

54) Τῆ Ὶ. Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :
«Ὁ αἱ[νος Ῥωμανοῦ].

Ῥχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἀστράψας ἐν γῆ ὡς ἄστρον οὐρανόφωτον . . .

Ὁ οἶκος

α') Ὁμολογίας στῦλος ὑπάρχεις . . .

β') Ἄνωθεν ἔσχες, Παῦλε, τὴν κλήσιν . . .

γ') Ἰερωσύνης τὸ θεῖον χρίσμα . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 28 φ. 36α Λαύρας. 1041 φ 45β Βατοπ. 364 φ. 43α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ τὸ Κοντάκιον καὶ ἡ β'. στροφή). Ἡ α'. στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

55) Τῆ Η'. ἡ Σύναξις τῶν ἀρχιστρατήγων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ Κοντάκιον εἰς τὸν Μιχαήλ.

Ῥχος πλ. β'. Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πληρώσας.

Ὁ ἐν οὐρανοῖς προβλέπων Θεοῦ τὴν δόξαν . . .

Ὁ οἶκος

α') Ἀκατάληπτος οὖσα τριάς ἡ θεία . . .

β') Ῥώμη οὐρανὸν θεία καὶ γῆν ὁ κτίσας . . .

(Pitra, *Analecta Sacra* τ. Α' σ. 540—541.)

56) Ἐτερον Κοντάκιον εἰς Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ.

Ῥχος γ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Τῶν ἀγγέλων ἕξαρχοι καὶ στρατηγέται . . .

Ὁ οἶκος

α') Τῷ ἐπὶ θρόνου Χερουβὶμ ἐν δόξῃ ὀχουμένω . . .

β') Ὅταν ἐξ ὕψους ἡ φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἠχήσῃ . . .

(Pitra, *Analecta Sacra* τ. Α' σ. 541—542.)

57) Τῆ Θ'. Ματρώνης τῆς δόσιας Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :
«Ῥω[μανοῦ ἡ ᾠδὴ]».

Ῥχος β'. Οἱ τὴν χάριν λαβόντες.

Διὰ πόθον δόσια τὸν τοῦ Κυρίου . . .

‘Ο οἶκος

- α') Ρεῖθρά μοι λόγου δὸς ὁ Θεός μου . . .
β') Ὡς ἐξ ἀκανθῶν ῥόδον ἐνθέως . . .

(Κ ῶ δ. Γ 28 γ. 36β Λαύρας. 259 φ. 86α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ ἡ α'. μόνον στροφή). 267 σ. 411 τῆς αὐτῆς Βιβλ. (ἐν φ μόνον τὸ Κοντάκιον). 1041 φ. 46α Βατοπ.)

- 58) Τῆ Ι'. Ὀλυμπᾶ καὶ τῶν σὸν ἀπὸ Κοντάκιον
Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.
Τῷ θεῷ φωτὶ τὸν νοῦν καταλαμπόμενοι . . .

‘Ο οἶκος

- α') Ὡς μαθηταὶ τοῦ πάντων Δεσπότου . . .

(Κ ῶ δ. 346 φ. 76β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

- 59) Τῆ ΙΑ'. Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου Κοντάκιον.
Ἦχος πλ. δ'. Ὡς ἀπαρχάς.
Ὡς εὐσεβείας μάρτυρας καὶ ἀθλητὰς θεόφρονας . . .

‘Ο οἶκος

- α') Ὁ χορὸς τῶν μαρτύρων ὁ ἔνθεος . . .
β') Τολμηρῶς τὴν εὐσέβειαν ἔχοντες . . .

(Κ ῶ δ. 1580 φ. 193α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ τὸ Κοντάκιον καὶ ἡ α'. στροφή). Ε 152 φ. 125α Λαύρας (ἐν φ ἡ β'. στροφή). Τὸ πλήρες Κοντάκιον ἐξέδοτο ὁ Krumbacher (Misc. σ. 1—9.)

- 60) Τῆ ΙΒ'. Ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Εἰς . . .
Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.
Τὸν πλοῦτον τὸν σὸν ἐσκόρπισας τοῖς πένησι . . .
(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

‘Ο οἶκος

- α') Ἐπὶ τὸ ἔλεος ἐπελπίσας τοῦ Θεοῦ, Ἰωάννη . . .
β') Ἴδιον κάλλος ἐνθεὶς τῇ ψυχῇ σου . . .
γ') Σύννοικον οὖν κτησάμενος ταύτην . . .

(Κ ῶ δ. Γ 28 φ. 40α Λαύρας. 1041 φ. 48α Βατοπ. εἰς τοὺς Παρισινοὺς Κώδ. 259 φ. 121α, 267 σελ. 429, 1580 φ. 196α, 13 φ. 133β, 1570 φ. 60β ἀπαντᾶ μόνον ἡ α'. στροφή· ὁμοίως καὶ εἰς τὸν Λαυριτικὸν Ε 152 φ. 128α.)

61) Τῆ ΙΒ'. *Νείλον τοῦ ἀσκητοῦ Κοντάκιον.*

Ἦχος β' Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἄγνεϊα ψυχῆς ἐνθέως ὀπλισάμενος . . .

Ὁ οἶκος

α) Πῶς ἐπαινέσω τοὺς σοὺς ἀγῶνας . . .

(Κ ὦ δ. 346 φ. 91β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

62) Τῆ ΙΓ'. *Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:*

«Τοῦ ταπ[ε]ρινοῦ Ρωμανοῦ».

Ἦχος πλ. β'. Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐδέξω τὴν θεϊαν χάριν . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

α) Τὸ τῶν ὄλων ποιητῆ κλίνω τὸ γόνυ . . .

β) Ὁ τῶν οὐρανίων ἀρχιεράρχης. . .

γ) Ὑπὲρ τὴν τοῦ ἡλίου φαίνει ἀκτῖνα . . .

δ) Τερπνὸς περὶ τὸν ὄρθρον . . .

ε) Ἄγνοῶ πῶς τὸν θεῖον προσαγορεύσω . . .

ς) Παράδεισος ὑπάρχει θεολογίας . . .

ζ) Ἰσορρόπους τοῖς πράγμασι οὐχ εὗρισκω . . .

η) Νῶε μὲν ἐκδιδάσκων τοὺς παρανόμους . . .

θ) Ὁ μὲν ἥλιος λάμπων ὡς φθάσει πόρρω . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 48β Βατοπ. (ἐν Φ ἢ α' , β' , γ' , ϵ' , ζ' , η' καὶ θ' στροφοῖ). Γ 28 φ. 41β Λαύρα. (ἐν Φ ἢ α' , ϵ' καὶ ζ' στροφή. Καὶ φ. 103β ἢ α' , γ' καὶ θ' στροφή). 259 φ. 129β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν Φ ἢ α' καὶ θ' στροφή). 1567 φ. 19β τῆς αὐτῆς Βιβλ. (ἐν Φ ἢ α' μόνον στροφή). 1576 φ. 27β τῆς αὐτῆς Βιβλ. (ἐν Φ ἢ δ' μόνον στροφή). Εἰς τὴν μνήμην Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας (Ἰουν. θ'). Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντόποις Μηναιῶσι. Αἱ 4 πρῶται στροφαὶ ἐπαναλαμβάνονται κατὰ τὴν μνήμην Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας (Ἰανουαρ. ιη').

63) Τῆ ΙΔ'. *Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:*

«Ρωμανοῦ».

Ἦχος πλ. δ'. Ὡς ἀπαρχάς.

Ὁ μαθητὴς καὶ φίλος σου καὶ μιμητὴς τοῦ πάθους σου . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α) Ρεῖθρα λόγον παράσχου μοι Κύριε . . .

β) Ὡς πολὺ σου τὸ πλῆθος τῆς χάριτος . . .

- γ') Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς ὁ ἀόρατος . . .
 δ') Ἀναρίθμητα τὰ μεγαλεῖά σου . . .
 ε') Νῦν ἡ πόλις σκιρτάτω χορεύουσα . . .
 ς') Οὗτος ὁ μαθητῆς ὁ θεόλεκτος . . .

(Κ ὦ δ. 1841 φ 50β Βατοπ. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

64) Ἔτερον Κοντάκιον εἰς τὸν ἀπ. Φίλιππον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ποίη[μα Ρωμανοῦ]»

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς

ὃν οἱ προφητῆται καὶ Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ . . .

Ἄο οἶκος

- α') Περιφερόμενος τὸν νοῦν εἰς πάθη ἀτιμίας . . .
 β') Ὁ ἐκ παρθένου σαρκωθείς Θεὸς ἀναλλοιώτως . . .
 γ') Ἰδὼς οὖν, Φίλιππε, σαφῶς τὸν Λόγον σαρκωθέντα . . .
 δ') Ἡ τῶν ρημάτων σου φθογγὴ εἰς πάσας ἐξεληθοῦσα . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 43α Λαύρας. 267 σ. 446 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ ἡ α' μόνον στροφή.)

65) Τῆ ἸΕ'. Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ τ[απεινοῦ Ρωμανοῦ]»

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἐξ ὕψους σοφοὶ τὴν χάριν κομισάμενοι . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ἄο οἶκος

- α') Τῆς τοῦ ἐχθροῦ δουλείας με ρῦσαι . . .
 β') Ὅλολαμπεῖς φωστῆρες δειχθέντες . . .
 γ') Ὑπὸ πολλῶν βασάνων τὰς σάρκας . . .
 δ') Τρόπαιον νίκης ἄνωθεν φέρων . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 51α Βατοπ. (ἐν φ αὶ τρεῖς πρῶται στροφαι). Γ 28 φ. 44α Λαύρας (ἐν φ αὶ τρεῖς πρῶται στροφαι). 259 φ. 149α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ ἡ δ' μόνον στροφή μετὰ Κοντακίου ἑτέρου πρὸς τό: τοὺς ἀσφαλεῖς «τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ θεοφόρους μάρτυρας.» Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναιαίς.)

66) Τῆ ΙΣ'. Ματθαίου τοῦ Ἐθαγγελιστοῦ Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ἡ ὧδ]ῆ Ρωμανοῦ]

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ.

Τοῦ τελωνίου τὸν ζυγὸν ἀπορρίψας . . .
(*Ιδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ἐὶς οἶκος πρὸς τό: Ὁ μετὰ τρίτον οὐρανόν

- α') Ἐὶς τοῦ ἐχθροῦ με τυραννίς βιάζεται ἀπλήστως . . .
β') Ὡσπερ τὸ πρὶν ἐν τῇ ὁδῷ καθήμενος ἐτίρεις . . .
γ') Διὰ τῶν σῶν γὰρ ἀληθῶς ρημάτων, μυστολέκτα . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 52α Βατοπ. Γ 28 φ. 45α Λαύρας (ἐνθα ἡ α' στρο-
φή ἔχει τὴν θέσιν τῆς τρίτης καὶ ἡ ἀκροστιχίς «ῥδή»). 2 5 9 φ 151α
'Ἐθν Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ' ἢ β' μόνον στροφῇ.) Ἐὶς α' στροφή καὶ ἐν
τοῖς ἐντύποις.)

67) Τῆ ΙΖ'. Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ποί[ημα Ρωμανοῦ]»

Ἐὶς ἤχος δ'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Θαυμάτων πολλῶν δεξιόμενος ἐνέργειαν . . .

(*Ιδ. Μηναιὸν ἔντυπον)

Ἐὶς οἶκος

- α') Πόθεν ἀπάροξομαι τοὺς ἐπαίνους . . .
β') Ὅσα φωστῆρ πολύφωτος φαίνει . . .
γ') Ἴδιον πλοῦτον ἐκ παιδιόθεν . . .

(Κ ὦ δ. Γ 23 φ. 46α Λαύρας. 1 0 4 1 φ. 5 2β Βατοπ. Ἐὶς α' στροφή
καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

68) Τῆ ΙΗ'. Πλάτωνος μεγαλομάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τα[πεινο]ῦ [Ρωμανο]ῦ»

Ἐὶς ἤχος γ'. Ἐὶς παρθένος σήμερον.

Ἐὶς ἁγία μνήμη σου τὴν οἰκουμένην εὐφραίνει . . .

(*Ιδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ἐὶς οἶκος

- α') Τῶν Ἑλλήνων λιπὼν τὴν ματαίαν παράδοσιν . . .
β') Ἀπὸ πάσης Γραφῆς θεϊκῆς ἐκλεξιόμενος . . .
γ') Ἐὶς τοῦ πονηροῦ κινήσεις ὁ Βικάριος . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 47β Λαύρας. 1 0 4 1 φ. 53β Βατοπ. Ἐὶς α' στροφή καὶ
ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναιοῖς.)

69) Τῆ ΙΘ'. Ρωμανοῦ μάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «το[ῦ] . . .

Ἐὶς ἤχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς.

Τὸν ἀριστέα τοῦ Χριστοῦ στρατιώτην . . .

Ὁ οἶκος

α') Τῆς ἐκκλησίας ὀδηγὸν καὶ πρόβολον καὶ θύτην . . .

β') Οὐκ ἐπαισχύνθης τῷ νοί, ἀλλ' ἔδειξας ἐν τούτῳ . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 48α Λαύρας. 259 φ. 166β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐνθα ἢ α' μόνον στροφῇ)

70) Τῆ ΙΘ'. Ἀβδιοῦ τοῦ προφήτου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«Ἐ[πος Ρωμανοῦ]».

^ᾠΗχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τῷ θείῳ φωτὶ τὸν νοῦν ἐλλαμπόμενος . . .

Ὁ οἶκος

α') Ἐφης, Χριστέ, σοφοῖς ἐν προφήταις . . .

(Κ ὦ δ. 259 φ. 175α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

71) Τῆ ΚΔ'. Αἰκατερίνης μεγαλομάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

^ᾠΗχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Χορείαν σεπτὴν ἐνθέως φιλομάρτυρες . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἐντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Τὴν ἐκ Θεοῦ σοφίαν λαβοῦσα . . .

β') Ὅλον τὸν πλοῦτον τῶν γεννητόρων . . .

γ') Ἐπὶ τοῦ πόθου τοῦ μαρτυρίου . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 52α Λαύρας. 1041 φ. 58β Βατοπ. 267 σελ. 514 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ ἢ α' μόνον στροφῇ.)

72) Τῆ ΚΕ'. Πέτρου Ἀλεξανδρείας Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ἐπος το[ῦτο Ρωμανοῦ]».

^ᾠΗχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ὁρθοδοξοῖς δόγμασι τὴν ἐκκλησίαν φαιδρύνας . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἐντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ἐπὶ τὴν θαυμαστὴν Ἀλεξάνδρειαν σπεύσωμεν . . .

β') Προσευχῇ ἐκτενεῖ καὶ ἀγρόπνοις δεήσεσι . . .

γ') Οὕτως καλῶς διαλάμπων ὁ ὄσιος . . .

δ') Συνελθόντες λοιπὸν πλῆθος ἄπειρον ἔκραζον . . .

ε') Τούτων οὕτως πικρῶς ἐκβοώντων ἐσκέπτοντο . . .

ς') Οἱ δὲ ἄνδρες εὐθὺς ἤξαντες πρὸς τὴν δέησιν . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 15α Λαύρας. Γ 27 Λαύρας. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίσις.)

73) Τῆ ΚΖ'. Ἰακώβον τοῦ Πέρσου Κοντιάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ |Ρωμανοῦ ὁ | αἰν[ος]»

^ρΗχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Πεισθεὶς τῆ καλῆ συζύγῳ καρτερόψυχε . . .

^οΟ οἶκος

α') Τὸν τῷ πατρὶ συνάναρχον Λόγον . . .

β') Οὗτος ὁ μάρτυς τῆς ἀληθείας . . .

γ') Ὑπεισελθὼν τοῖς βρόχοις τοῦ πλάνου . . .

δ') Ἀπὸ ψυχῆς στενάξωμεν πάντες . . .

ε') Ἰκανοθεὶς οὖν ἐγὼ [νῦν] ὁ τάλας . . .

ς') Νόμοις ἐνθέοις ἐντετραμμένη . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 60β Βατοπ. (ἐν φ αὶ τρεῖς πρῶται στροφαί.) Γ 28 φ. 55α Λαύρας (ἐν φ αὶ τρεῖς τελευταῖαι στροφαί). Γ 27 Λαύρας (ἐν φ αὶ τρεῖς τελευταῖαι στροφαί) ἢ δ' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίσις.)

^{εν}Ἐν Μηνὶ Δεκεμβρίῳ

74) Τῆ Δ'. Βαρβάρας μεγαλομάρτυρος Κοντιάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ταπ[εινοῦ Ρωμανοῦ ἡ ῥῶδῆ]

^ρΗχος δ'. ὁ ὕψωθεὶς.

Τῷ ἐν τριάδι εὐσεβῶς ἠμνουμένῳ . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

^οΟ οἶκος

α') Τὴν νυμφευθεῖσαν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ μαρτυρίου . . .

β') Ἀναπατοῦσα ἡ σεμνὴ ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας . . .

γ') Πεφωτισμένη τὴν ψυχὴν, σεμνὴ παρθενομάρτυς . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 37β Λαύρας. Γ 27 Λαύρας. 1041 φ. 63β Βατοπ.)

75) Τῆ ς'. Νικολάου ἐπισκόπου Μύρων Κοντιάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Αἶνος καὶ ὁ ψαλμὸς Ρωμανοῦ».

^ρΗχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Ἐν τοῖς Μύροις, ἄγιε, ἱερουργὸς ἀνεδείχθης . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

- α) Ἀνυμνήσωμεν νῦν τὸν ἱεράρχην ἄσμασιν . . .
 β) Ἴδου νῦν ἑορτὴ τοῦ ἱεράρχου σήμερον . . .
 γ) Νίκης ὄπλον λαβὼν ὁ ἱεράρχης σήμερον . . .
 δ) Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τοὺς ἄρνας συνεκάλεσε . . .
 ε) Στολισμὸν ἀρετῆς σοφῶς περιβαλλόμενος . . .
 ς) Καιρὸς νῦν ἐξαιρεῖν τὰ θεῖα μεγαλειά σου . . .
 ζ) Ἄλλος ὡσπερ Μωσῆς ἐδείχθης, ἱερώτατε . . .
 η) Ἱερωῶς γὰρ ἡμῖν ὁ ἀκριβὴς διδάσκαλος . . .
 θ) Ὁ τὴν γῆν, ἀγαθέ, ἐφ' ὕδασι πηξάμενος . . .
 ι) Ψῆφω προγνωστικῇ ἐγεννήθης, ἱερώτατε . . .
 ια) Ἀμβακοῦ μὲν τὸ πρὶν πρὸς προφήτην ἐστέλλετο . . .
 ιβ) Λυτρωθέντες σφαγῆς ἀδικωτάτης, ἔνδοξε . . .
 ιγ) Μιμητῆς τοῦ Θεοῦ κατὰ πάντα γενόμενος . . .
 ιδ) Ὁ Θεοβίτης ποτὲ ἤγετο ἐπιδίφριος . . .
 ιε) Σταυροτύπως Μωσῆς τὸν Ἀμαλὴκ κατέβαλε . . .
 ις) Τὸν σοφὸν Ἰωσήφ μιμησάμενος, ἔνδοξε . . .
 ιζ) Ὁπαδὸς ἀψευδῶς τῶν ἀποστόλων, πάντιμε . . .
 ιη) Ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ταπεινώσεως, ἄγιε . . .
 ιθ) Ρύπον βίου φυγῶν τὴν ἀγγελίαν ἐνδέδυσσο . . .
 κ) Ὡς δογματῶν ὀρθῶν φύλαξ ὢν ἀκριβέστατος . . .
 κα) Μὴ βραδύνης τὴν σὴν προστασίαν δωρησασθαι . . .
 κβ) Ἀθυμία πολλὴ νῦν ἡμᾶς διεδέξατο . . .
 κγ) Νενευκότες πρὸς γῆν καὶ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι . . .
 κδ) Οὐδεὶς ἐν πειρασμοῖς σέ ποτε προσεκάλεσε . . .
 κε) Ἐυλικῶν ἀφορμῶν οὐκ ἐφίεσαι στέφανον . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 65a Βατοπ. (ἐν φ ἢ ἀ', β', δ', ε' καὶ ς' στροφή). Γ 28 φ. 60β Λαύρας (ἐν φ ἢ ἀ', β' καὶ ς' στροφή). Γ 27 Λαύρας (ἐν φ ἢ ἀ', β' καὶ γ', στροφή.) Β 2 φ. 19β Λαύρας (ἐν φ ἢ ἀ', β', δ' καὶ ς' στροφή) Πλήρης ὁ ὕμνος παρὰ τῷ Πίτροφ, *Analecta Sacra*, τ. Α'. σ. 202—209.)

76) Τῆ Η'. *Γαταπίου τοῦ δόσιου Κοντάμιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ἡ ὧδ[ὴ Ρωμανοῦ]»

Ἡχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Τὸν ναόν σου, ἄγιε, πνευματικὸν ἱατρεῖον . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ἦ Οἶκος

α) Ἦ σορός σου, σοφέ, βρῦει πᾶσιν ἰάματα . . . .

β) Ἦς ποτέ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου διέφυγεν . . .

γ) Δωρεὰν ἐκ Θεοῦ εἰληφός τὰ χαρίσματα . . .

(Κ ᾠ δ. 1 0 4 1 φ. 66β Βατοπ. Γ 2 8 φ. 63α Λαύρας. P i t r a, Analecta Sacra, τ. Α'. σ. 565.)

77) Τῆ Θ'. Ἦ σύλληψις τῆς ἀγίας Ἄννης Κοντάκιον, οὔ ἢ ἀκροστιχίς:

«Ἦ [ᾠδὴ Ρωμανοῦ]»

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Εὐφραίνεται νῦν ἡ Ἄννα τῆς στειρώσεως . . .

Ἦ οἶκος

α) Ἦ τῶν δεσμῶν τῆς πρὶν ἀτεκνίας δι' εὐχῆς λυτρωθεῖσα . . .

(Κ ᾠ δ. 1 6 2 3 φ. 15β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

78) Τῆ Γ'. Μηνᾶ τοῦ Καλλικελάδου Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. Ἦ ὑψωθείς.

Ἦ καλλικελάδος φωνὴ τῶν σῶν λόγων . . .

Ἦ οἶκος

α'). Ἦ βίος σου θεοπρεπῆς ἠδύς σου καὶ ὁ λόγος . . .

(Κ ᾠ δ. 7 0 1 S u p r 1. φ. 113β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων Δ 2 4 Λαύρας.)

79) Τῆ ΙΑ'. Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου Κοντάκιον, οὔ ἢ ἀκροστιχίς:

«Ἦ [ᾠδὴ Ρωμανοῦ]»

Ἦχος πλ. δ'. Ἦς ἀπαρχάς.

Ἦσπερ ἀστὴρ πολύφωτος σὺ ἀναβίς, μακάριε . . .

Ἦ οἶκος

α') Ἦ ᾠδὴ ρουπαρὰ πρὸς τὴν αἴνεσιν . . .

(*18. Μηναιὸν ἔντυπον.)

80) Τῆ ΙΒ'. Τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος Κοντάκιον.

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τῷ πόθῳ Χριστοῦ τρωθεὶς ἱερώτατε . . .

Ὁ οἶκος

Τὸν ἐκ κοιλάς ἡγιασμένον ἱεράρχην Κυρίου . . .
(*Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

81) Τῇ ΙΘ'. Βονιφατίου μάρτυρος Κοντάκιον.

ᾠχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.
Ἰερεῖον ἄμωμον ἔθελουσίως . . .

Ὁ οἶκος

α') Ἀνατολῆς ὡσπερ ἀστὴρ
τοὺς μάγους ἐκ Περσίδος
ὀδήγησον, θεόφρον,
τεχθῆναι ἐν σπηλαίῳ
τῷ εὐδοκίησαντι Χριστῷ
τοῦτον προσκυνῆσαι.
βασιλεῖς τῷ βασιλεῖ
ἀπάσης τε τῆς κτίσεως
τούτῳ δῶρα προσφέροντες, ἅγιε,
λίβανον καὶ σμύρναν
ὡς χρυσόν τε καὶ τὴν πίστιν.
αὐτῷ δὲ νῦν ἑαυτὸν
ὀλοκλήρως προσήγαγες
ὡς ἄμωμον δῶρον
τῷ τυράννῳ δικαστῇ
κράζων καὶ βοῶν.
Χριστοῦ μου δοῦλος ὑπάρχω
στεφανηφόρε σοφὲ Βονιφάτιε.

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 69α Λαύρας. Εὔρηται καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίοις,
ἀλλὰ παραμεμορφωμένον καὶ ἀγνώριστον).

82) Τῇ ΚΑ'. Ἰουλιανῆς μάρτυρος Κοντάκιον.

ᾠχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς.
Πεποικιμένη ἀρεταῖς θεοδότοις . . .
(*Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ταῖς τῶν αἱμάτων σου βαφαῖς, σεμνὴ παρθενομάρτυς . . .
(Κ ὦ δ. 1571 φ. 81α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

83) Τῆ αὐτῆ ἡμέρα. Κοντάκιον προσόρτιον.

ᾠχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἐν τῆ Βηθλεὲμ ὄρῶντες σπαργανούμενον . . .

Ὁ οἶκος

α') Τὸν τοῦ Θεοῦ υἱὸν ἢ Παρθένος ἐν ἀγκάλαις κρατοῦσα . . .

(ἴδ. Μηναιὸν ἔντυπον ἰδ. καὶ ἀριθ. 91 στροφή α')

84) Τῆ ΚΒ'. Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας Κοντάκιον.

ᾠχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Ἡ ἀθλοφόρος σήμερον τὸν πτερυστὴν τὸν τῆς Εὐας . . .

Ὁ οἶκος

α') Τοῦ σωτήρος ἡμῶν τὴν θείαν ἐνανθρώπισιν . . .

β') Ὁδηγὸς τῶν πιστῶν γέγονεν ἢ θεόκλητος . . .

γ') Τροπαιοῦχον αὐτὴν καλέσω ἢ διδάσκαλον . . .

(P i t r a, Analecta Sacra τ. Α'. σ. 637—639.)

85) Τῆ ΚΓ'. *Τῶν ἐν Κρήτῃ δέκα μαρτύρων* Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«τοῦ . . .

ᾠχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐωσφόρος ἔλαμψεν ἢ τῶν μαρτύρων . . .

(ἴδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Τὸν ἐκ παρθένου δι' ἡμᾶς τεχθέντα ἐν σπηλαίῳ . . .

β') Ὁ οὐρανὸν τε καὶ τὴν γῆν ἐδράσας ἐν σοφίᾳ . . .

γ') Ὑπὸ ἀστέρος νοητοῦ φαιδρῶς ὀδηγηθέντες . . .

(Κ ῶ δ. 1 0 4 1 φ. 73β Βατοπ. Β 2 8 φ. 71α Λαύρας. Ἡ α' στροφή
καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις).

86) *Τῆ Κυριακῆ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως* Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὁ ψαλμὸς οὔτος»

ᾠχος πλ. β'. Αὐτόμελον

α') Χειρόγραφον εἰκόνα μὴ σεβασθέντες . . .

β') Οἱ τρεῖς τῆ Τριάδι δουλεύσαντες . . .

(Τὸ α' ἐν τοῖς Μηναιοῖς· τὸ β' παρὰ P i t r a, Analecta Sacra, τόμ. Α'.
σ. 186.)

Ὁ οἶκος

- α') Τάχυνον, ὃ οἰκτίρμον, καὶ σπεῦσον ὡς ἐλεήμων . . .
 β') Ὅτε ἐκ Βαβυλῶνος τὸ τῆς εἰκόνης ἐπράχθη . . .
 γ') Ὑμνον οὖν ὑπὲρ πάντων προσέφερον ὡς ἐκ πάντων . . .
 δ') Ταῦτα εἰκὸς ἔβρων οἱ περὶ τὸν Ἀνανίαν . . .
 ε') Ἄνω οὖν ἐπὶ ὕψους ἐστηλωμένου τοῦ μύσου . . .
 ς') Πάνυ οὖν ἠγανάκτουν καὶ ἔδυσφόρου Χαλδαῖοι . . .
 ζ') Ἐμαθεν οὖν ὁ ἄναξ καὶ θυμωθεὶς ἐπὶ τούτῳ . . .
 η') Ἰσταντο οὖν οἱ παῖδες ἐνώπιον τοῦ δολίου . . .
 θ') Νῦν οὖν σκέψαι τί δράσαι καὶ φρόντισον τί τελέσαι . . .
 ι') Οὕτω λέγοντες τότε ὑψῆσαν τὸν βασιλέα . . .
 ια') Ὑπνον οὖν ὑποπτεύσας καὶ ὄναρ εἶναι νομίσας . . .
 ιβ') Ρήματα δὲ τοιαῦτα ἀκούσαντες οἱ γενναῖοι . . .
 ιγ') Ὡστε οὖν μὴ ἐλπίσης ἀκοῦσαί τι περὶ τούτου . . .
 ιδ') Μέγαν ἔχομεν πόθον πρὸς Θεὸν τῶν Ἑβραίων . . .
 ιε') Ἄμα ἤκουσε τούτων ὁ ἄθλιος καὶ πανώλης . . .
 ις') Νάφθη οὖν καὶ στυπείῳ καὶ κληματίσι καὶ θείῳ . . .
 ιζ') Ὅτε οὖν ἐπυρώθη ἡ κάμινος τῶν Χαλδαίων . . .
 ιη') Ὑβριστῆς ἐπηνέχθη ὑμῖν ἐκ τῶν ὑπηκόων . . .
 ιθ') Οὕτως λέξαντες τότε οἱ μεγιστάνες τοῖς νέοις . . .
 κ') Ψόγον γὰρ οὐκ ἐπάγει ἡμῖν τὸ οὕτως τεθνάναι . . .
 κα') Ἄραντες οὖν τοὺς παῖδας οἱ ἐπὶ τούτῳ ταχθέντες . . .
 κβ') Λέλυτο παραχρῆμα δύναμις τῆς καμίνου . . .
 κγ') Μόνον γὰρ συγκατέβη τοῖς περὶ τὸν Ἀνανίαν . . .
 κδ') Ὀλην οὖν τὴν καρδίαν ἐκδόντες πρὸς λειτουργίαν . . .
 κε') Στήσαντες οὖν οἱ παῖδες χορὸν ἐν μέσῳ καμίνου . . .
 κς') Ὅθεν καταπλαγέντες ἐξέστησαν τῇ καρδίᾳ . . .
 κζ') Ὑμνος οὖν τῷ εὐσπλάγχθῳ καὶ αἶνος τῷ φιλανθρώπῳ . . .
 κη') Τούτων οὕτως ψαλλόντων καὶ οὕτως ἱκετευόντων . . .
 κθ') Ὅλος οὖν ἠλλοιώθη καὶ συνεχύθη τὰς φρένας . . .
 λ') Σέβω οὖν καὶ μὴ θέλων τὸν Κύριον τῶν Ἑβραίων . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 77α Βατοπ. (ἐν Φ πλήρης ὁ ὕμνος.) Γ 2 8 φ. 71β
 Λαύρας (ἐν Φ μόνον αἱ δέκα πρῶται στροφαί.) P i t r a, Analecta Sa-
 cra, τ. Α'. σ. 185—198. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις ἀλλὰ παρῆλ-
 λαγμένη.)

87) *Κοντάκιον προεόρτιον τῶν Χριστουγέννων*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ταύτ[η ἢ ψ δὴ Ρωμανοῦ]»

Ἦχος α'. Χορὸς ἀγγελικὸς.

Εὐφραίνου Βηθλεὲμ Εὐφραθᾶ ἑτοιμάζου . . .

Ἦμος

- α') Τῆς σῆς, Παρθένε, κηύσεως τὴν λαμπρότητα . . .
 β') Αὐτὸς ὑπάρχει Θεὸς ἡμῶν προαιώνιος . . .
 γ') Ὑπὸ πολλῆς ἀγαθότητος συγκαμπτόμενος . . .
 δ') Τίς οὐ θαυμάσει τὸ ἔλεος καὶ ὑμνήσειεν . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 74α Βατοπ. (ἐν φ αἱ τρεῖς πρῶται στροφαί.) Γ. 28 φ. 75α Λαύρας (ἐν φ καὶ αἱ 4 στροφαί.) Η 94 φ. 147α Λαύρας (ἐν φ ἡ β' μόνον στροφή.)

88) Ἔτερον Κοντάκιον προεόρτιον.

Ἦμος πλ. δ'. Ὡς ἀπαρχάς.

Ἡ Βηθλεὲμ ἐμφαίνεται καὶ Γαλιλαία γήθεται . . .

Ἦμος

- α') Πῶς ὑμνήσω παρθένον κηύσασαν . . .

(Κ ὦ δ. Θ 32 φ. 136α Λαύρας. Η 94 Λαύρας.)

89) Τῆ ΚΕ'. *Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὁ ὕμνος».

Ἦμος γ'. Αὐτόμελον.

Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίπτει . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἐντυπον.)

Ἦμος

- α') Τὴν Ἐδὲμ Βηθλεὲμ ἤνοιξε δεῦτε ἴδωμεν . . .
 β') Ὁ πατὴρ τῆς μητρὸς γνώμη υἱὸς ἐγένετο . . .
 γ') Ὑψηλὸ βασιλεῦ, τί σοι καὶ τοῖς πτωχεύσασιν . . .
 δ') Γὰ τοιαῦτα ρητὰ ἐν ἀπορρήτῳ λέγουσα . . .
 ε') Ἀκριβῶς γὰρ ἡμῖν ὁ Βαλαὰμ παρέθετο . . .
 ς') Παραδόξων ρητῶν ἡ Μαριάμ ὡς ἤκουσε . . .
 ζ') Ἐπειδὴ οὖν λαὸς σὸς ἐστι, τέκνον, κέλευσον . . .
 η') Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὄντως καὶ Θεὸς ἡμῶν . . .
 θ') Νῦν οὖν δέξαι, σεμνή, δέξαι τοὺς δεξαμένους με . . .
 ι') Οἱ δὲ μάγοι εὐθὺς ὥρμησαν εἰς τὸν θάλαμον . . .
 ια') Ὑπομνήσω ὑμᾶς μάγοις Μαρία ἔφησε . . .
 ιβ') Ρητορεύει σαφῶς ἅπαντα ἄπερ ἤκουσε . . .
 ιγ') Ὡς δὲ ταῦτα αὐτοῖς ἡ Θεοτόκος ἔφησεν . . .
 ιδ') Μатаιότης ἐστι ματαιοτήτων ἅπαντα . . .
 ιε') Ἀλλ' ὡς ἐνι αὐτὸν τοῦτον τὸν λύχνον ἔχομεν . . .
 ις') Ναί, φησιν, τοῖς πιστοῖς μάγοις Μαρία ἔφησε . . .

- ιζ') Ὅτε ταῦτα αὐτῶν ἡ Θεοτόκος ἤκουσε . .
 ιη') Ὑπενόουν ἡμᾶς ἄφρονας οἱ ἀνόητοι . . .
 ιθ') Ὁ ἀστὴρ πανταχοῦ ἦν ἡμῶν προηγούμενος . . .
 κ') Ὑπὸ τῶν ἀπλανῶν μάγων ταῦτα ἐλέγετο . . .
 κα') Μετὰ πάντα αὐτῶν ταῦτα τὰ διηγίματα . . .
 κβ') Νέα νῦν ἀγαθὰ βλέπουσα ἡ ἀμώμητος . . .
 κγ') Οὐχ ἀπλῶς γὰρ εἶμι μήτηρ σου, σῶτερ εὖσπλαγγνε...
 κδ') Σῶσον Κόσμον, σωτήρ, τούτου γὰρ χάριν ἤλυθας . . .

(Κ ῶ δ. 13 Ἔθν. Βιβλ. Παρισίων. 1041 φ. 84α Βατοπ. Γ 28 φ. 76α Λαύρας. Γ 27 φ. 13α Λαύρας. Κῶδ. Καυσοκαλυβίων Κ 13 φ. 6 εἰς τοὺς ἕξ τούτους Κῶδ. εὔρηται πλήρης ὁ ὕμνος. Ἐν Κῶδ. 1572 φ. 118β Ἔθν. Βιβλ. Παρισίων μόνον αἱ τρεῖς πρῶται στροφαί. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις. Ἰδ. καὶ P i t r a, Analecta Sacra, τ. Α'. σ. 1-11. Ἐκδοσιν κριτικὴν τοῦ ὕμνου ἐδημοσίευσεν ὁ P. M a s ἐν Byz. Zeitschrift τ. XXIV (1923) σ. 1—13, εἶτα ἐξέδοτο αὐτὸν καὶ ὁ G. C a m m e l l i ἐν τῷ Pubblicazioni dell' Instituto per l' Europa orientale, seconde serie, Politica-Storia-Economia, V. Napoli, R. Ricciardi 1924 σ. 45—58) καὶ ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Romano il Melode Inni σ. 88—118 μετὰ μεταφράσεως Ἰταλικῆς.)

- 90) *Κοντάκιον ἕτερον* εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.
 Εὔρηται ἐν τῷ Πατριμαῶ Κῶδ. 212 φ. 128—129 (ἀνέκδοτον.)
- 91) *Τῆ ἐπαύριον τῶν Χριστουγέννων Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
 «Τῶν ἐπιλοχίων Ρωμανοῦ.]
 Ἦχος δ') Τὰ ἄνω ζητῶν.
 Ἐν τῇ Βηθλεὲμ ὄρῶντες σπαργανούμενον . . .

Ὁ οἶκος

- α') Τὸν τοῦ Θεοῦ υἱὸν ἐν ἀγκάλαις ἡ Παρθένος κρατοῦσα . . .
 β') Ὡς δὲ τοῖς λόγοις τούτοις Μαρία ἐκολάκευε γόνον . . .
 γ') Νέαν φωνὴν ἀκούω, ὦ ἄνερ, μελωδοῦσαν γλυκεῖαν . . .
 δ') Ἐπὶ δὲ τούτοις τοῖς εἰρημένους ὁ Ἀδάμ ὡς ἐξ ὕπνου . . .
 ε') Πληροφορήθητι, ἄνερ, τοῖς λόγοις ἐμοῦ τῆς ταλαιπώρου . . .

(Κῶδ. Γ 28 φ. 82β Λαύρας.)

- 92) *Κοντάκιον μεθέορτον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Ὁ ὕμνος Ρωμανοῦ».
 Ἦχος δ'. Αὐτόμελον¹).

¹ Τὸ Κοντάκιον τοῦτο περιῆλθεν εἰς τὴν τάξιν τῶν Καθισμάτων μεταγενεστέρως καὶ κατὰ τοῦτο ἐποιήθησαν πλεῖστα ἄλλα παρόμοια.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ τὸ ὑπὲρ φύσιν θεωρῶν . . .
(Ἔιδ. Μηναιῶν ἔντυπον)

Ἐὸ οἶκος. Πρὸς τό: Ἐ προσευχὴ ὁμοῦ.

- α') Ἐπερ ὄρω νοῆσαι οὐ χωρῶν ὑπὲρ νοῦν γὰρ ὑπάρχει ἀνθρώπινον . . .
β') Ἐβριν οὐδεὶς ἠγεῖται βασιλεὺς ὅταν τὸν ἐχθρὸν θέλει χειρώσασθαι...
γ') Μάννα ποτὲ καὶ στάμμον τὴν χρυσοῦν κίβωτον Μωυσοῦς . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 83β Λαύρας (μόνον αἱ τρεῖς αὐταὶ στροφαὶ καίτοι ἐν ἐπικεφαλίδι, σημειοὶ ἀκροστιχίδα: «ὁ ἕμνος Ρωμανοῦ».)

93) *Κοντάκιον ἕτερον.*

Ἐρχος δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.
Τί θαυμάζεις Μαριάμ
τί ἐκθαμβεῖ σε τὸ ἐν σοί;
ὅτι ἄχρονον υἱὸν
χρόνω ἐγέννησα φησί . . .

(Ἔιδ. τοῦτο ὡς Κάθισμα τῆ κε' Δεκεμβρίου. Λυστυχῶς οὐδεμία στροφή ἐκ τοῦ ἕμνου περιεσώθη.)

94) *Κοντάκιον ἕτερον.*

Ἐρχος δ'. Κανεπλάγη Ἰωσήφ.
Ἐ ἀχώρητος παντὶ
πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρὶ
ὁ ἐν κόλποις τοῦ πατρὸς
πῶς ἐν ἀγκάλαις τῆς μητρὸς . . .

(Ἔιδ. τοῦτο ὡς Κάθισμα τῆ κε' Δεκεμβρίου εἰς τὰ ἔντυπα Μηναιῶν. Καὶ τοῦ Κοντακίου τούτου οὐδεμία στροφή τοῦ οἴκου περιεσώθη.)

95) *Κοντάκιον ἕτερον μεθέορτον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ».

Ἐρχος πλ. β'. Αὐτόμελον.

Ἐ πρὸ ἔωσφόρου ἐκ πατρὸς ἀμήτωρ γεννηθεὶς . . .
(Ἔιδ. Μηναιῶν ἔντυπον.)

Ἐὸ οἶκος

- α') Τὸν ἀγεώγητον βότρυν βλαστήσασα ἡ ἄμπελος . . .
β') Οὐκ ἀθετῶ σου τὴν χάριν ἧς ἔσχον πεῖραν, Δέσποτα . . .
γ') Ἐμνολογούσης δὲ τότε Μαρίας ὃν ἐγέννησεν . . .
δ') Τῆς χελιδόνος ἀκούω τὸν ὄρθρον συριζούσης . . .

- ε') Ἀδάμ ἀκούσας τοὺς λόγους οὓς ὕφανεν ἡ τάλαινα . . .
 ς') Πληροφορήθητι, ἄνερ, τοῖς λόγοις τῆς συζύγου σου . . .
 ζ') Ἐγνων, ὦ γύναι, τὸ ἔαρ καὶ τῆς τρυφῆς ὀσφραίνομαι . . .
 η') Ἰδοῦ [ἐγὼ] πρὸ ποδῶν σου, παρθένε μήτηρ ἄμωμε . . .
 θ') Νῦν ἐλπίς τῆς ψυχῆς μου κάμου τῆς Εὐᾶς ἀκουσον . . .
 ι') Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ Μαρίας τὴν Εὐᾶν θεωρήσαντες . . .
 ια') Υἱὸν οἰκτίρμονα ἔχω καὶ λίαν ἐλεήμονα . . .
 ιβ') Ρήμασι τούτοις Μαρία καὶ ἄλλοις δὲ τοῖς πλείοσι . . .
 ιγ') Ὡς δὲ τοιαύτας δεήσεις προσήγαγεν ἡ ἄμωμος . . .
 ιδ') Μητέρα σε ἐκτεσάμην πατέρα μου μὴ δείξας σε . . .
 ε') Ἀλλὰ τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ πᾶσαν γλῶσσαν πλάσαντος . . .
 ις') Νικᾶς με διὰ τὸν πόθον ὃν ἔχω πρὸς τὸν ἄνθρωπον . . .
 ιζ') Ὀλων δὲ τούτων ἐν πείρᾳ βουλήσει μου γενήσομαι . . .
 ιη') Ὑπνον δὲ νόμισον εἶναι, τὸν θάνατόν μου μῆτέρ μου . . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 89α Βατοπ. P i t r a, *Analecta Sacra*, τ. Α'. σ. 514-515 (ἔνθα μόνον τρεῖς στροφαί.) ('Η α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)
 Παρὰ τῷ Ἀμφιλοχίῳ τρεῖς μόνον στροφαί σ. 67. Πλήρες ἐδημοσιεύθη
 ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ «Ἀποστόλω Βαρνάβᾳ» τ. Γ'. (1931) ἀριθ. 56 σ. 901—
 918.)

96) Τῆ Κυριακῇ μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :

«⁷ Ἄσμα τάλα»

⁷ Ηχος α'. Χορὸς ἀγγελικός.

Χορὸς τῶν προφητῶν ἑορτάζει ἐνθῆως . . .

(Ἰδ. Μηναιον ἐντυπον.)

Ἄσματος

- α') Ἄπαν νεκρώσαντες φρόνημα τῆς σαρκὸς ἡμῶν . . .
 β') Σεσαρκωμένος ὁ ἀναρχος καθορᾶται νῦν . . .
 γ') Μετὰ ποιμένων δοξάσωμεν, μετὰ μάγων δὲ . . .
 δ') Αὐτὸς ὑπάρχει Θεὸς ἡμῶν προαιώνιος . . .

(Κ ὦ δ. Γ 2 8 φ. 87β Λαύρας (ἔνθα αἱ τρεῖς πρῶται στροφαὶ μετὰ
 τῆς ὑποδείξεως τῆς ἀκροστιχίδος «Ἄσμα τάλα»). 1 6 2 3 φ. 135β Ἐθν.
 Βιβλ. Παρισίων (ἔνθα ἡ α' μόνον στροφή.) Θ 3 2 φ. 166β Λαύρας
 (ἔνθα ἡ α' μόνον στροφή.) Θ 6 4 φ. 63β Λαύρας (ἔνθα ἡ α' στροφή.)
 Γ 2 7 φ. 15α Λαύρας (ἡ α' στροφή.) P i t r a, *Analecta Sacra*, τ. Α'. σ.
 455—457.)

97) Τῆ ΚΖ'. Στεφάνου πρωτομάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :

«Τοῦ τ[απειν]ο[ῦ] Ρωμα[ν]οῦ»

Ἀυτόμελον.

Τὴν τῶν ἀνόμων παρουσίαν ὀρῶν . . .

Ἐὶς οἶκος πρὸς τό: Τῷ τυφλωθέντι Ἀδάμ.

- α') Τοῦ πρωτομάρτυρος εἶπω σαθῶς . . .
 β') Ὁ ἐκ παρθένου Θεὸς σαρκωθείς . . .
 γ') Ὑψιστε ἄχραντε Λόγε Θεοῦ . . .
 δ') Τοῦτον ἐδόξασεν ὁ Ἰησοῦς . . .
 ε') Ὅτε δὲ ἤκουσεν ὁ ἐκλεκτός . . .
 ς') Ρήματα θεῖα ἀκούσας Σαοὺλ . . .
 ζ') Ὡς Κορνηλίῳ ὁ Πέτρος ποτὲ . . .
 η') Μέγα μυστήριον καὶ φοβερόν . . .
 θ') Ἅγιος ἄγιος εἶ Ἰησοῦ . . .
 ι') Ὅτε ὁ Στέφανος ἤχθη θανῶν . . .
 ια') Ὑπνον καλὸν ἐκοιμήθη εὐθὺς . . .

(P i t r a, Analecta Sacra, τόμ. Α'. σ. 12—16.)

98) Τοῦ ἁγίου Στεφάνου δεύτερον Κοντάκιον πλήρες ἐδημοσίευσεν ὁ Πίτρα (S. Rom. σ. 1-10.)

99) Τῆ ΚΘ'. Τῶν ἁγίων νηπίων Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ»

ᾠχος πλ. β'. Αὐτόμελον.

Ἐν Βηθλεὲμ τεχθέντος τοῦ βασιλέως . . .

Ἐὶς οἶκος

- α') Τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω εὐφραινομένων τί ἔστιν ἄρα ἐν Ραμᾷ; . . .
 β') Ὁ φόβος ὃν αἰεὶ ἐπευλογεῖτο νῦν ἐπῆλθεν αὐτῷ . . .
 γ') Ὑπνώσας ἐν εἰρήνῃ ἄφνω ἠγέρθη καὶ ἦν τεταραγμένος . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 85β Λαύρας (ἐν ᾧ μόνον τρεῖς στροφαὶ παρὰ τὴν ὑπόδειξιν τῆς ἀκροστιχίδος «τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ») 7 0 1 S u p r l. φ. 413β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ ἡ α' μόνον στροφή.)

Ἐν Μηνί Ἰανουαρίῳ

100) Τῆ Α'. Βασιλείου τοῦ Μεγάλου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ [τ]α[πεινοῦ Ρωμανοῦ]»

ᾠχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐφθης βάσις ἄσειστος τῆ ἐκκλησία . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

*Ο οἶκος

- α') Τῆς σωφροσύνης ὁ κρατῆρ τὸ στόμα τῆς σοφίας . . .
 β') Οὐρανοφάντωρ ὑψηλὸς ἀστράψας ἐν τῷ κόσμῳ . . .
 γ') Ὑποταγεῖς τῷ θεϊκῷ ζυγῷ ἐν τῇ ζωῇ σου . . .
 δ') Ἀτύφου βίου ἐπιβὰς καὶ πίστεως ἀτρέπτου . . .

(Κ ὦ δ. Γ 27 Λαύρας. Γ. 28 φ. 89α Λαύρας (ἐν οἷς αἱ τρεῖς πρῶται στροφαί.) 1041 φ. 95β Βατοπ. (ἐν φ ἢ α', β' καὶ δ' στροφή). Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις. (Πλήρες ἐν τῷ Πατριακῷ κώδ. 212 φ. 139—140.)

- 101) Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς Περιτομῆς Κοντάκιον.

*Ηχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Ὁ τῶν ὄλων Κύριος ποριτομὴν ὑπομένει . . .

(*Ἰδ. ἐντυπα· κάθισμα τοῦ ὄρθρου.)

*Ο οἶκος

- α') Ἀσιγήτοις φωναῖς μέλποντες εὐφημίσωμεν . . .

(Κ ὦ δ, 928 σ. 339 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

- 102) Κοντάκιον Προεόρτιον τῶν Φώτων.

*Ηχος πλ. β'. Χειρόγραφον εἰκόνα.

Τῆς Βηθλεὲμ λιπόντες τὸ μέγα θαῦμα . . .

*Ο οἶκος

- α') Ἐρχῆ, Χριστέ, ροαῖς Ἰορδάνου ὑπὸ δούλου παλάμης . . .

(Κ ὦ δ. 13 φ. 202α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων. 1615 φ. 27α τῆς αὐτῆς Βιβλ.)

- 103) Τῇ Β' Σιλβέστρου πάπα Ρώμης.

*Ο οἶκος

- α') Ἱερωσύνης τῷ φωτὶ φαιδρῶς ἠγλαῖσμένος . . .

(Κ ὦ δ. 1571 φ. 153α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

- 104) Τῇ Γ'. Μαλαχίου τοῦ προφήτου.

*Ο οἶκος

- α') Μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ τὸ πνεῦμά σου, οἰκτίρμον . . .

(Κ ὦ δ. 928 σ. 352 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

- 105) Τῇ Γ'. Γορδίου μάρτυρος.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς.
Τὸν στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ τῶν ἀήττητον . . .

Ὁ οἶκος

α') Ἄνοιξόν μου τὸ στόμα ἐν τῷ πνεύματί σου, οἰκτίρμον.

(Κ ὦ δ. 928 σ. 358 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

106) Ση ῥ'. *Ῥῶν Θεοφανείων* Κοντάκιον, οὐ ἢ ἀκροστιχίς :

«Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ»

Ἦχος δ'. Αὐτόμελον.

Ἐπεφάνης σήμερον τῇ οἰκουμένη . . .

(Ἰδ. Μηναιὸν ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

- α') Τῇ Γαλιλαίᾳ τῶν ἐθνῶν τῇ τοῦ Ζαβουλὸν χώρα . . .
β') Οὐκ ὑπερείδεν ὁ Θεὸς τὸν δόλω συλληφθέντα . . .
γ') Ὑπὸ τῶν σπλάγγων τῶν ἐμῶν ἐκάμφθην ὡς οἰκτίρμον . . .
δ') Τὸν ἐν ἐρήμῳ ποταμὸν καὶ δρόσον ἐν καμίνῳ . . .
ε') Ἄ ἐπιτάσσεις μοι, σωτήρ, ἐὰν ἐπιτελέσω . . .
ς') Παραχωρήσαι σοι ζητῶ τὴν τοῦ βαπτιστοῦ τάξιν . . .
ζ') Ἐπέστης ρεῖθρῳ διατί; τί θέλων καθαρίσαι . . .
η') Ἰδὼν ὁ πάντα προορῶν τὸν φόβον τοῦ Προδρομοῦ . . .
θ') Νῦν ἐπτοίγης, Βαπτιστά, καὶ ἔφριξας τὸ δρᾶμα . . .
ι') Οὐκ ἀπαιτῶ σε, Βαπτιστά, τοὺς ὄρους σου ἐκβῆναι . . .
ια') Ὑπέρθου τοῦτο ὃ λαλεῖς καὶ δρόσον ὃ ἀκούεις . . .
ιβ') Ρητῶν ἀρρήτων καὶ φρικτῶν ἀκούσας ὃ ἐκ στεῖρας . . .
ιγ') Ὡ βαπτιστὰ καὶ ἐριστὰ μὴ εἰς ἀντιλογίαν . . .
ιδ') Μετὰ δὲ ταῦτα τὰ φρικτὰ ὃ γόνος Ζαχαρίου . . .
ιε') Ἄμα τὰ θαύματα ὄρων ὃ γόνος Ζαχαρίου . . .
ις') Νωθρὸν με ὄντα ὡς βροτὸν αὐτὸς ὢν Θεὸς πάντων . . .
ιζ') Οὐκέτι λέγω ὡς τὸ πρὶν οὐ λύω τὸν ἱμάντα . . .
ιη') Ὑπερεπῆρεν οὖν τὸν νοῦν τῇ θείᾳ διατάξει . . .

(Κ ὦ δ. 1571 φ. 191α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ πλήρης ὁ ἕμνος). Γ 27 Λαύρας (πλήρης). Γ 28 φ. 90β Λαύρας (πλήρης.) 1041 φ. 96α Βατοπ. (πλήρης). 13 φ. 204α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ ἢ ε' μόνον στροφῇ) καὶ φ. 208α τοῦ αὐτοῦ κώδ. (ἐν ᾧ ἢ ις' στροφῇ). P i t r a, Analecta sacra, τ. Α' σ. 16—23. Ἡ α' στροφῇ καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναιόις. Ἐδημοσιεύθη τὸ ὅλον ποίημα ἐκ τοῦ Λαυριωτικοῦ Κώδ. ὑπὸ Ἄ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ Λ α υ ρ ι ὶ ὄ τ ο υ ἐν Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ τ. ΙΒ' (1892) καὶ ὑπὸ τοῦ Μ. Πα ρ α ν ῖ κ α ἐν Viz. Vremeniĳ 5 (1898) σ. 681—696 ἀναλύσαντος καὶ μετρικῶς τὸν ἕμνον.)

107) Ἔτερον Κοντάκιον εἰς τὰ Φῶτα, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :

[Τοῦ ταπεινοῦ Ρ]ω[μανοῦ]»

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐν τοῖς ρεῖθροις σήμερον τοῦ Ἰορδάνου . . .

(*Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

ἌΟ οἶκος

α') Ὡ ἀπορρήτου καὶ φρικτῆς καὶ ὄντως ὑπὲρ λόγον . . .

(Κ ὦ δ. 255 φ. 11β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

108) Τῆ Ζ'. Ἡ σύναξις τοῦ Προδρομοῦ Κοντάκιον εἰς τὰ ἀπόλουτρα
(Κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Λαυριωτικοῦ Κώδ. Γ 28), οὗ ἡ ἀκροστιχίς :

«Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ».

Ἦχος πλ. β'. Αὐτόμελον.

Τὴν σωματικὴν σου παρουσίαν δεδοικῶς ὁ Ἰορδάνης . . .

(*Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

ἌΟ οἶκος

α') Τῷ τυφλωθέντι Ἀδὰμ ἐν Ἐδὲμ ἐφάνη ἥλιος ἐν Βηθλεέμ . . .

β') Ὅτε ἐκὼν ἐπηρώθη Ἀδὰμ καρποῦ γευσάμενος φθοροποιῦ . . .

γ') Ὑμνησον ὕμνησον τοῦτον Ἀδὰμ προσκύνησον τὸν ἐλθόντα πρὸς σέ . . .

δ') Τῷ Ἀβραάμ ὅτε ὤφθη Θεὸς πρὸς τῆ δρυὶ καθημένῳ Μαμβρῆ . . .

ε') Ἄνω τῆς κλίμακος εἶδε Θεὸν ἀλλ' ὄναρ ἔβλεπεν ὁ Ἰακώβ . . .

ς') Πάνυ θαρρῶν ἀγαπᾶσθαι Μωσῆς ἐξήτει τὸν ἀγαπῶντα ἰδεῖν . . .

ζ') Ἐφησεν ὅτε κατεῖδε Θεὸν ὁ τοῦ Ἀμὼς υἱὸς Ἡσαΐας ποτέ . . .

η') Ἰσχυσαν ὄμματα τῶν γηγενῶν οὐράνιον θεωρῆσαι μορφὴν . . .

θ') Νέος ἐφάνη ἡμῖν οὐρανὸς ἐφ' ὃν ἐπέβη ὁ πάντων Θεός . . .

ι') Ὅφελον ἐγνωμεν τὰ καθ' ἡμᾶς· ἐγγὺς ἡμῶν ἐστι τὸ δῆμα . . .

ια') Ὑψωσον κέρας ἡμῶν Ἰησοῦ. Κρατοῦμεν γὰρ ἀκεραίως τὰ σά . . .

ιβ') Ρήγνυται νῦν ὁ πενθήρης χιτῶν, ἐλάβομεν τὴν στολὴν τὴν λευκὴν . . .

ιγ') Ὡ τοῦ κηρύγματος τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ τοῦ αἰνίγματος τοῦ ἐν αὐτῷ . . .

ιδ') Μέγα μυστήριον χριστιανοῖς οὐδὲν ἀμάρτυρόν ἐστιν ἐν σοί . . .

ιε') Ἀρωμεν ἅπαντες τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς Κύριον τὸν ἐν οὐρανοῖς . . .

ις') Νύκτα ἠφάνισε τὴν ἀμειδῆ καὶ ἔδειξε μεσημβριάν τὸ πᾶν . . .

ιζ') Ὅσομαι οὖν σε κἀγώ, Ἰησοῦ, φωτίζοντα τὴν διάνοιάν μου . . .

ιη') Ὑμνήσαι τὴν ἐπιφάνειάν σου σημεῖον πόλησόν μοι ἐμφανές . . .

(Κ ὦ δ. Γ 27 φ. 21β Λαύρας (πλήρης ὁ ὕμνος). Γ 28 φ. 96α Λαύρας)

(ἐ φ̄ αὶ πέντε πρῶται μόνον στροφαί). 1041 φ. 100α Βατοπ. (ἐν φ̄ αὶ τρεῖς πρῶται μόνον στροφαί). Pitra, Anal. Sacra, τ. Α' σ. 23—27. 'Η α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

109) Τῆ Θ'. *Πολυεύκτου μάρτυρος* Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«'Επο[ς Ρωμανοῦ]».

'Ηχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Τοῦ σωτήρος κλίνασα ἐν Ἰορδάνῃ κεφαλή . . .

(ἴδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

'Ο οἶκος

α') Ἐν Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὁ κτίστης τῶν ἀπάντων . . .

β') Πλοῦτον φθαρτὸν ὑπεριδὸν Πολύευκτος ὁ θεῖος . . .

γ') Ὅλην τὴν ἔφεσιν αὐτοῦ ὁ μάρτυς κεκτημένος . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 98α Λαύρ. Γ27 Λαύρ. 1041 φ. 100β Βατοπ. Pitra, An. Sacra A, 594—595. 'Η α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

110) Τῆ Ι'. *Γρηγορίου Νύσσης* Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Α[ἴν]ο[ς] Ρ[ωμανοῦ].

'Ο οἶκος

α') Αἴγλη φρικτῆ ὁ λάμπας ἐν κόσμῳ . . .

β') Ὅπλοις στεροοῖς τοῦ πνεύματος φέρων . . .

γ') Ρεύματα θείας διδασκαλίας . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 101α Βατοπ. ἡ α' στροφή ἐν τοῖς ἐντύποις.)

111) Τῆ ΙΓ'. *Ἐρμούλου καὶ Στρατονίκου* Κοντάκιον.

'Ηχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἐκ τῆς κοσμικῆς συγχύσεως εἰσφύγετε . . .

'Ο οἶκος

α') Τὰ ἐπὶ γῆς νεκρώσαντες μέλη ζωηφόρῳ νεκρώσει . . .

(ἴδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

112) Τῆ ΙΔ'. *Ἡ προσκύνησις τῆς ἀλύσεως τοῦ ἀπ. Πέτρου* Κοντάκιον.

'Ηχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἡ πέτρα Χριστὸς τὴν πέτραν σε τῆς πίστεως . . .

‘Ο οἶκος

- α') Δεῦτε πιστοὶ συνδράμωμεν πάντες . . .
β') Ὅντως νυνὶ ἐπέστη τοῖς πᾶσιν . . .

(Κ ᾠ δ. 258 φ. 151β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων. 255 φ. 80α τῆς αὐτῆς Βιβλ. 928 σ. 394 τῆς αὐτῆς Βιβλ. 13 φ. 225β τῆς αὐτῆς Βιβλ. 1561 φ. 70α τῆς αὐτῆς Βιβλ. 1572 φ. 219α τῆς αὐτῆς Βιβλ. 1615 φ. 213β τῆς αὐτῆς Βιβλ. Γ 27 φ. 25β Λαύρας.)

- 113) Τῆ ἸΖ'. Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :

«Τοῦ [ταπει]ν[οῦ Ρωμανοῦ]»

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τοὺς βιωτικούς θορυβούς ἀπωσάμενος . . .

(Ἦδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

‘Ο οἶκος

- α') Τῆς τοῦ Χριστοῦ φωνῆς ἐπακούσας . . .
β') Ὅτε εἰσηλθες ἐν ἐκκλησίᾳ . . .
γ') Ὑποχωρήσας μικρὸν τοῦ κόσμου . . .
δ') Νεῦσον τὸ οὖς, πάτερ, ἐξ ὕψους . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 27 φ. 26α Λαύρας (ἐν ᾧ αἱ τρεῖς πρώται στροφαί). 1041 φ. 103α Βατοπ. (ἐν ᾧ ἡ α', β' καὶ δ' στροφή). Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

- 114) Κοντάκιον ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν Ἀντώνιον.

Ἦχος γ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐν τῷ οἴκῳ Κύριος τῆς ἐγκρατείας . . .

‘Ο οἶκος

- α') Τὸν τοῦ Κυρίου ἐραστὴν καὶ μοναστῶν τὸ κλέος . . .
β') Ὁρθρίσας, πάτερ, προσευχαῖς ἀεὶ ταῖς ἐκκλησίαις . . .
γ') Οἶκον Θεοῦ ὡς ἀληθῶς σαυτὸν εἰργάσω, πάτερ . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 28 φ. 102β Λαύρας.)

- 115) Τῆ ἸΗ'. Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς :

«Ρ[ωμανοῦ].»

Ἦχος . . . Αὐτόμελον.

Ἡ εὐῆχος σάλπιγξ ἡ λύρα τοῦ πνεύματος . . .

‘Ο οἶκος

α') Ράνον σταγόνα μοι θείου λόγου, προαιώνιε Λόγε . . .

(Κ ὦ δ. Γ 27α Λαύρας. Ἐν τοῖς Κώδ. Γ 28 φ. 103α Λαύρας. 16 15 φ. 244β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων, 928, 258 τῆς αὐτῆς Βιβλ. καὶ 1041 φ. 124 Βατοπ. εὔρηται ὡς οἶκος αἱ τέσσαρες πρῶται στροφαὶ τοῦ οἴκου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου, οὗς ἴδ. τὴν ιγ' Νοεμβρ.)

116) Τῆ Κ'. *Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Εἷς . . .

Ἦχος πλ. δ'. Ὡς ἀπαρχὰς τῆς φύσεως.

Ἐν τῆ σεπτῇ γεννήσει σου χαρὰν ἡ κτίσις . . .

(ἴδ. Μηναιῖον ἔντυπον.)

‘Ο οἶκος

α') Ἐκ ραθύμου καρδίας τὴν αἴνεσιν πῶς προσοίσω ὁ ἄθλιος δέδοικα . . .

β') Ἰκεσίαν προσφέροντες πάντοτε οἱ γεννιήτορες τούτου προσηύχοντο . . .

γ') Σκυθρωπάζοντας πρῶτον ὡς εἴρηται ἄγγελος ἐπιστάς ἐπεφώνησεν . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 104β Βατοπ. ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

117) Τῆ ΚΓ'. *Κλήμεντος Ἀγκύρας Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστ. «Τοῦ . . .

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Τῆς ἀμπέλου γέγονας τίμιον κλῆμα . . .

(ἴδ. Μηναιῖον ἔντυπον.)

‘Ο οἶκος

α') Τὸν ἀπὸ βρέφους ἱερῶς ἀπογαλακτισθέντα . . .

β') Ὀλολαμπῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἐγένου, ἱεράρχα . . .

γ') Υἱὸς φωτὸς ἀναδειχθεὶς Θεοῦ συγκληρονόμος . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 106β Βατοπ. Γ 28 φ. 107β Λαύρας. 258 φ. 206α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ ἡ α' στροφή). 1571 φ. 249β τῆς αὐτῆς Βιβλ. (ἐν ᾧ ἡ α' στροφή). 1615 φ. 303α τῆς αὐτῆς Βιβλ. (ἡ α' στροφή). 13 φ. 234α τῆς αὐτῆς Βιβλ. (ἡ α' μόνον στροφή). Ἡ γ' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

118) Τῆ ΚΖ'. *Εἷς τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων Ἰωάννου Χρυσσοστόμου Κοντάκιον*, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«[Τοῦ τ]α[π]ε[ι]ν[ο]ῦ [Ρωμανοῦ]».

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Στεφανφόρος σήμερον ὄφθη ἐν κόσμῳ . . .

Ὁ οἶκος

- α') Ἀνατολὴ θεολαμπῆς ἐπέστη οὐρανόθεν . . .
 β') Ἐπέστη λαῖλαψ ὁ δεινὸς θαλάσσης ἐκκλησίας . . .
 γ') Νενοηκῶς τὴν μητρικὴν παράνοιαν ὁ ἄναξ . . .
 δ') Ὑπερβαλλούση σου στοργῇ καὶ σπλάγχχνους δὴ ἐνθέοις . .

(Κ ὦ δ. Γ 2 8 φ. 110α Λαύρας. 1 5 7 2 φ. 257α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων
 (ἐν Ϙ ἢ α' μόνον στροφή).)

119) Τῆ ΚΗ'. Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Εἰς . . . [Ρω]μ[ανο]ῦ».

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τὴν ὄραν αἰεὶ προβλέπων τῆς ἐτάσεως . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

- α') Ἐκ τῶν ναμάτων τῆς χάριτός σου στάξον ἐν τῇ ψυχῇ μου . . .
 β') Ἰχνηλατεῖν βουλόμενος, πάτερ, τοῦ Προδρομοῦ τὸν βίον . . .
 γ') Σύνοικον ἔχουσα τῆς λαγνείας τὸν διάβολον τότε . . .
 δ') Μνεῖαν ποιούμενος κατ' ἐκάστην τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων . . .
 ε') Ὑπὸ τὸν θεῖον, πάτερ, λειμῶνα τῶν καλῶν διδαχῶν σου . .

(Κ ὦ δ. 1 0 4 1 φ. 108β Βατοπ. (ἐν Ϙ ἢ α', β' καὶ δ' στροφή). Γ 2 8
 φ. 111α Λαύρας (ἐν Ϙ ἢ α', β' καὶ γ' στροφή). Γ 2 7 φ. 30α Λαύρας
 (ἐν Ϙ ἢ α', β', γ' καὶ ε' στροφή). 2 5 8 φ. 238α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων
 (ἐν Ϙ ἢ α' μόνον στροφή). Ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς κῶδ. τῆς αὐτῆς Βιβλ.
 1 3 φ. 240α, 1 5 6 1 φ. 114β, 1 5 7 2 φ. 2ῶ9α, 1 6 1 5 φ. 368α, 9 2 8 σ.
 426.)

Ἐν Μηνὶ Φεβρουαρίου

120) Τῆ Α'. Τρύφωνος μάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Τοῦ . . .

Ἦχος πλ. δ'. Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατήλθες.

Ἐκδαπανήσας τὴν πλάνην τῆ πίστει σου . . .

Ὁ οἶκος

- α') Τὴν τῶν ἀνθρώπων γενεὰν πᾶσαν Χριστὸς ἀγιάζων . . .
 β') Ὅθεν ὄρων ὁ δυσμενῆς τὰς ἑαυτοῦ παρατάξεις . . .
 γ') Ὑπὸ παιδίου διετοῦς πρὸς τοὺς ἀγῶνας τελεῖται . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 28 φ. 114α Λαύρας). Τὸ πλήρες Κοντάκιον εἰς τὸν ἄγ. Τρύφωνα ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Krumbacher (Misc.) σ. 6—16.)

121) Τῆ Β'. Τῆς Ὑπαπαντῆς Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:
«Τοῦτο Ρωμανοῦ τὸ ἔπος»

Ἦχος α'. Αὐτόμελον.

α') Χορὸς ἀγγελικὸς ἐκκλητητέσθω τὸ θαῦμα . . .

Ἔτερον Κοντάκιον

β') Ὁ σάρκα δι' ἡμᾶς ἐκ παρθένου φορέσας . . .

Ἔτερον Κοντάκιον

γ') Ὁ μήτραν παρθενικὴν ἀγίας τῶ τόκῳ σου . . .
(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

- α') Τῆ Θεοτόκῳ προσδράμωμεν οἱ βουλόμενοι . . .
β') Ὅτε μὲν τότε ἐφθέγγατο, ἀοράτως μὲν . . .
γ') Ὑμνοῦν ἐν τούτοις οἱ ἄγγελοι τὸν φιλόνητον . . .
δ') Ἐλείων ἄνηθρον εἶπω σε, ἀλλ' ἐπίσταμαι . . .
ε') Οὕτως εἰσήχθη ὁ Κύριος βασταζόμενος . . .
ς) Ρώννυμαι νῦν ὁ ταλαίπωρος ὅτι εἶδόν σε . . .
ζ) Ὡ ἀγαθὲ καὶ φιλόνηθρον, τὰς τοῦ Ἄβελ σύ . . .
η) Μέγας ὑπάρχεις καὶ ἔνδοξος ὃν ἐγέννησε . . .
θ') Ἀκούσασα ταῦτα παρισταμένη ἐξίστατο . . .
ι) Νῦν γνωριῶ σοὶ καὶ ἅπαντα προφητεύσω σοὶ . . .
ια') Οὗτος ὁ τρόπος τῆς πτώσεως καὶ ἐγέρσεως . . .
ιβ') Ὑπὸ χρησιμοῦ ἐνεργούμενος προμηνύω σοὶ . . .
ιγ') Τοσοῦτον δὲ τὸ μυστήριον ἀντιλέγεται . . .
ιδ') Ὅτε δὲ τοῦτο ἐφθέγγατο πρὸς τὴν ἄμεμπτον . . .
ιε') Ἔστι γὰρ ἔστι πολυστένακτα καὶ ἐπίμοχθα . . .
ισ') Πάντων ζωὴ καὶ ἀνάστασις παραγέγονας . . .
ις') Ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων προσεδέξατο . . .
ιη') Σὲ δυσωποῦμεν πανάγιε ἀνεξίκακε . . .

(Κ ᾠ δ. 1041 φ. 110β Βατοπ. (ἐν ᾧ πλήρης ὁ ὕμνος). Γ 27 καὶ Γ 28 φ. 115β Λαύρας (πλήρης). 1562 φ. 9α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ αἱ τρεῖς πρῶται στροφαί). P i t r a, Analecta Sacra, τ. Α' σ. 28—35. Ἀμφιλόχιος ἐν Faesimileband σ. 85—94. K r u m b a c h e r, Studien zu Romanos σ. 184—201. G. C a m m e l l i, Romano il Melode. Juni σ. 128—155 μετὰ μεταφράσεως Ἰταλικῆς. Κᾠδ. 66 Παναγίας τῆς Χάλκης (δέκα τρεῖς στροφαί). Ἰδ. Ἐπετηρίδα Ἐταιρ. Βυζ. Σπουδῶν τ. ΙΑ, 169.)

122) Τῆ Ε' Ἀγάθης μάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Εἷς . . .

Ἦχος β'. Χειρόγραφον εἰκόνα.

Ἐκ βρέφους τὴν ἀγνεῖαν ἐπιποθοῦσα . . .

Ὁ οἶκος

α') Ἐχοντες πρὸς τὸν κτίστην μεσίτην τὴν ἀθλοφόρον . . .

β') Ἰδωμεν εἰ δοκεῖτε ἢ μάρτυς πόθεν ὀρμάται . . .

γ') Σύμβουλον κεκτημένους ὁ Κυντιανὸς τὸν ὄφιν . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 120β Λαύρας. 255 φ. 160α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων
(ἐν ᾧ ἢ α' μόνον στροφή). Ὁμοίως καὶ ἐν 32 Suppl. φ. 203β τῆς αὐ-
τῆς Βιβλ.)

123) Τῆ ς'. Βουκόλου ἐπισκόπου Σμύρνης Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. Ὁ ἠψωθεῖς.

Ἰερωσύνης τῷ φωτὶ διαλάμπων . . .

(Ἰδ. Μην. ἔντυπον ἔνθα ὡς Κάθισμα.)

Ὁ οἶκος

α') Ὑπὸ Θεοῦ καθαγνισθεῖς τὸ σῶμα καὶ τὰς φρένας . . .

(Κ ὦ δ. Θ 64 φ. 282α Λαύρας.)

124) Τῆ Θ'. Νικηφόρου μάρτυρος Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Τοῦ . .

Ἦχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Πυρωθεῖς, αἰοῖδιμε, τῆ τοῦ Κυρίου ἀγάπη . . .

(Ἰδ. Μην. ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Τὴν τοῦ Παύλου σαφῶς διδασκαλίαν ἐπόθησας . . .

β') Ὁ ἐχθρὸς ὁ δεινὸς καὶ τοῦ γένους πολέμιος . . .

γ') Ὑπὸ τῶν διωκτῶν τῆς εὐσεβείας κρατούμενος . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 123β Λαύρας. 1562 φ. 42β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν
ᾧ ἢ α' καὶ β' στροφή). Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

125) Τῆ ΙΑ'. Βλασίου ἱερομάρτυρος Κοντάκιον.

Ἦχος πλ. β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ὁ θεῖος βλαστὸς τὸ ἄνθος τὸ ἀμάραντον.

*Ο οἶκος

α') Τὴν ἀχλὺν τῆς ψυχῆς μου φώτισον μόνε . . .

β') Οὐ φέρει νοῦς ἀνθρώπων τὰ θαύματά σου . . .

γ') Ρώμη Θεοῦ ἐνισχυθεῖς, ὦ θεόφρον . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 123 Λαύρας ἔνθα αἱ δύο πρῶται στροφαί. Ἡ γ' ἐν τῷ ἐντύπῳ Μηναίῳ.)

126) Τῆ ΙΒ'. *Μελετίου Ἀντιοχείας Κοντάκιον.*

*Ηχος πλ. β'. Τὴν σωματικὴν σου.

Τὴν πνευματικὴν σου παρησίαν δεδοικῶς ὁ ἀποστάτης . . .

*Ο οἶκος

α') Ἐθαυμαστώθης, ποιμὴν ἀγαθέ . . .

(Κ ὦ δ. 13 φ. 254β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

127) Τῆ ΙΓ'. *Μαρτιανοῦ μάρτυρος Κοντάκιον.*

*Ηχος β'. Τοὺς ἀσφαλεῖς.

Ὡς ἀσκητὴν τῆς εὐσεβείας δόκιμον . . .

(Ἰδ. Μην. ἔντυπον.)

*Ο οἶκος

α') Ἀπὸ περάτων ἕως περάτων διεξῆλθεν ὁ φθόγγος . . .

β') Τῆς ἀρετῆς τὸ πέλαγος, μάκαρ, οἱ οἰκοῦντες τῆ πόλει . . .

γ') Εἰς προσευχὴν ἐκτείνας τὰς χεῖρας καὶ τὸ ὄμμα πετάσας . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 124α Λαύρας. Γ 27 φ. 37 Λαύρας. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

128) Τῆ ΙΖ'. *Θεοδώρου Τύρωνος.*

(Ἰδ. τὸ Κοντάκ. τῷ Σαββάτῳ τῆς Α' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν.)

129) Τῆ ΙΗ'. *Λέοντος πάπα Ρώμης Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκπρσιχίς: «Τοῦ . . .*

*Ηχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Ἐπὶ θρόνου, ἔνδοξε, ἱερωσύνης . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἔντυπον.)

*Ο οἶκος

α') Τὸν πατέρα, υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα, τὸ ἅγιον . . .

β') Οἱ σοφοὶ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπόστολοι . . .

γ') Ὑδωρ ζῶν ἐν ψυχῇ κτησάμενος, πανόλβιε . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 125β Λαύρας. Γ 27 φ. 37β Λαύρας. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις.)

130) Τῆ ΙΘ'. Ἀρχίππου, Φιλήμονος καὶ Ἀφίας.

Ὁ οἶκος

α') Πιστόν σε δοῦλον τοῦ Χριστοῦ ὁ κορυφαῖος Παῦλος . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἐντυπον.)

131) Τῆ ΚΓ'. Πολυκάρπου Σμύρνης Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Τοῦ . . .

Ἦχος α'. Χορὸς ἀγγελικός.

Καρπούς τοὺς λογικοὺς τῷ Κυρίῳ προσφέρων . . .

(Ἰδ. Μηναῖον ἐντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Τὴν τῆς σοφίας χρηστότητα ἀρυσάμενος . . .

β') Ὁ θεοφόρος Πολύκαρπος ὁ τὸν ἴδιον . . .

γ') Υἱὸς φωτὸς καὶ χάριτος ἐνδεικνύμενος . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 126β Λαύρας. Γ 27 φ. 37 Λαύρας.)

132) Τῆ ΚΔ'. Ἡ εὐρεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Εἰς . . .

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Προφῆτα Θεοῦ καὶ πρόδρομε τῆς χάριτος . . .

(Ἰδ. Μην. ἐντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ἐκ τοῦ Κυρίου τὴν μαρτυρίαν εἰληφώς Ἰωάννη . . .

β') Ἰερωσύνης τετιμημένος τῇ ἀξίᾳ ὁ μέγας . . .

γ') Σιγὴν πατροφᾶν λύσας ἐτέχθη καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ . . .

(Κ ὦ δ. Γ 28 φ. 127β Λαύρας. Γ 27 φ. 38 Λαύρας. 1566 φ. 79β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν φ ἡ α' μόνον στροφή ὡς καὶ ἐν κώδ. 1574 φ. 206α τῆς αὐτῆς Βιβλ.).)

Ἐν Μηνὶ Μαρτίῳ

133) Τῆ Ἰ. Τῶν ἁγίων μ' μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ Κοντάκιον, οὐ ἢ ἀκροστιχίς :

«Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ».

**Ηχος πλ. β'.* Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πληρώσας.

Πᾶσαν στρατιὰν τοῦ κόσμου καταλιπόντες . . .

(Ἰδ. Μην. ἔντυπον.)

*Ο οἶκος

- α') Τῷ ἐν θρόνῳ ἀστέκτῳ ἐποχουμένῳ . . .
 β') Οὔτοι τῶν ἐγκωμίων ὑπερβαλλόντως . . .
 γ') Ὑπὲρ ἡλίου αἴγλην ὑπερβαλλόντως . . .
 δ') Τοῦ πανσόφου Δεσπότου σοφοὶ ἰκέται . . .
 ε') Ἄγαν ὑπερυψώθη ὑπὸ τοῦ πλάστου . . .
 ς') Ποῖον στόμα ἀρκέσει πρὸς εὐφημίαν . . .
 ζ') Ε . . . . .
 η') Ἰσχυροὶ ἐν πολέμοις ἀναδειχθέντες . . .
 θ') Ναρκιᾶ μου ἡ ψυχὴ διηγουμένη . . .
 ι') Οἱ στεροροὶ στρατιῶται τοῦ ἐν ὑψίστοις . . .
 ια') Ὑψωσε τὴν κακίαν ὑπερβαλλόντως . . .
 ιβ') Ρωμαλαῖος ὁ τρόπος τῶν ἀθλοφόρων . . .
 ιγ') Ὡσπερ πρόμαχος δεινὸς τῆς ἀσεβείας . . .
 ιδ') Μηχανὰς πολυπλόκους καὶ παγκακίστους . . .
 ιε') Ἀτρομάκτως ἔλαβον βέλη τοιαῦτα . . .
 ις') Νευρωθεὶς τῷ ἀστέκτῳ θυμῷ ὁ πλάνος . . .
 ιζ') Οὔτω δὲ συντριβέντες ὑπὸ τῶν λίθων . . .
 ιη) Ὑψῶθεν δὲ ὁ κτίστης ὡσπερ ἐν θέρει . . .
 ιθ') Ὑπολειφθέντα δὲ ἓνα ἐκ τῶν ἁγίων . . .

(Κ ὦ δ. 1041 φ. 119α Βατοπ. Γ 28 φ. 129β Λαύρας. Γ 2 7 φ. 39α Λαύρας . Δ 25 Λαύρας (τὸ κοντ. καὶ ἡ α' στροφὴ). Pitra, Analecta Sacra. τ. Α' σ. 599—603 (ἔνθα μόνον ἡ α', ε', ς', η' καὶ ιη' στροφὴ). Ἡ α' στροφὴ καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις. Παρὰ τῷ Ἀμφιλοχίῳ ὀλίγα ἐπίσης στροφαί, σ. 80. Ὁ Krumbacher (Misc.) ἐξέδοτο αὐτὸ πλήρες σ. 22 κέ.)

134) Ἐτερον Κοντάκιον εἰς τοὺς Μ' μάρτυρας ἐδημοσίευσεν ὁ Krumbacher (ἐνθ' ἄνωτ. σ. 16—21).

135) Τῆ Γ'. *Κοδράτου τοῦ ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Κοντάκιον.*

ᾠχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τῆ πίστει Χριστοῦ ἀνδρείως ὀπλισάμενοι . . .

Ὁ οἶκος

α') Τῶν ἀρετῶν τὰ κάλλη πλουσίως . . .

β') Ὅντως καιρὸς ὑμῆσαι σπουδαίως . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 27 φ. 40β Λαύρας.)

136) Τῆ ΙΒ'. *Θεοφάνους τοῦ ὁσίου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστοιχίς: «Ἐπος».*

ᾠχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἐξ ὕψους λαβὼν τὴν θεῖαν ἀποκάλυψιν . . .

Ὁ οἶκος

α') Ἐπὶ τῆς γῆς μηδὲν προτιμήσας ἠκολούθησας χαίρων . . .

β') Πᾶσι βοᾷ ἐν εὐαγγελίοις ὁ δεσπότης τοῦ κόσμου . .

γ') Ὅτε συνήφθης γάμῳ νομίμῳ ἐλογίσω, θεόφρον . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 28 φ. 136 Λαύρας.)

137) Τῆ ΚΕ'. *Τοῦ Ἐδαγγελισμοῦ Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: ᾠβ.*

ᾠχος πλ. δ'. Αὐτόμελον.

α') Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβὼν ἐν γνώσει . . .

Ἐτερον Κοντάκ. Αὐτόμελον.

β') Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια . . .

(Ἰδ. Μην. ἔντυπον.)

Ὁ οἶκος

α') Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη . . .

β') Βλέπουσα ἡ ἅγια ἑαυτὴν ἐν ἀγνεΐᾳ . . .

γ') Γνωῖσιν ἄγνωστον γνωῖναι ἡ Παρθένος ζητοῦσα . . .

δ') Δύναμις τοῦ ὑψίστου ἐπεσκίασε τότε . . .

ε') Ἐχουσα θεοδόχον ἡ παρθένος τὴν μήτραν . . .

ς') Ζάλην ἐνδοθεν ἔχων λογισμῶν ἀμφιβόλων . . .

ζ') Ἦκουσαν οἱ ποιμένες τῶν ἀγγέλων ὑμνούντων . . .

η') Θεοδρόμον ἀστέρα θεωρήσαντες μάγοι . . .

θ') Ἰδον παῖδες Χαλδαίων ἐν χερσὶ τῆς Παρθένου . . .

- ι') Κήρυκες θεοφόροι γεγονότες οἱ μάγοι . . .
 ια') Λάμπρας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ φωτισμὸν ἀληθείας . . .
 ιβ') Μέλлонτος Συμεῶνος τοῦ παρόντος αἰῶνος . . .
 ιγ') Νέαν ἔδειξε κτίσιν ἐμφανίσας ὁ κτίστης . . .
 ιδ') Ξένον τόκον ἰδόντες ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου . . .
 ιε') Ὅλος ἦν ἐν τοῖς κάτω καὶ τῶν ἄνω οὐδόλωσ . . .
 ις') Πᾶσα φύσις ἀγγέλων κατεπλάγη τὸ μέγα . . .
 ιζ') Ρήτορας πολυφθόγγους ὡς ἰχθύας ἀφώνους . . .
 ιη') Σῶσαι θέλων τὸν Κόσμον ὁ τῶν ὄλων κοσμητῶρ . . .
 ιθ') Τείχος εἶ τῶν παρθένων, Θεοτόκε παρθένε . . .
 κ') Ὑμνος ἅπας ἠττάσθαι συνεκτείνεσθαι σπεύδων . . .
 κα') Φωτοδόχον λαμπάδα τοῖς ἐν σκότει φανεῖσαν . . .
 κβ') Χάριν δοῦναι θελήσας ὀφλημάτων ἀρχαίων . . .
 κγ') Ψάλλοντές σου τὸν τόκον εὐφημοῦμεν σεπάντες . . .
 κδ') Ὡ πανύμνητε μῆτερ ἡ τεκοῦσα τῶν πάντων . . .

(Ἰδ. ἡμετέραν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ ὕμνου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ρωμανὸς ὁ Μελωδός καὶ ἡ Ἀκαθίστος». Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1917 σ. 52—64. Ὅτι τοῦτο ἦν τὸ Κοντάκιον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μαρτυροῦσιν οἱ Κώδ. 1041 φ. 125 Βατοπ. Γ 28 φ. 137 Λαύρας. Δ 25 Λαύρας. 344 φ. 18β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων. 41 φ. 193α Βλατέων ἔνθα εὔρηται καὶ σημειώσεις καθ' ἣν ὁ ὕμνος ἀποδίδεται τῷ Ρωμανῷ, οὕτως ἔχουσα: Οὔτοι οἱ θεοὶ οἴκοι οὐκ εἰσιν ὅς τινες λέγουσι Σεργίου τοῦ τηνικαῦτα τὸν (θρόνον ἰθύοντος) Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ Ρωμανοῦ (διαζόνου) τοῦ μελωδοῦ· δηλὸν δὲ τοῦτο ἀπὸ τῶν . . .) Ἰδ. καὶ Βου ν γ, Poètes et Melodes; étude sur les origines du rythme tonique dans l' hymnographie de l' Eglise grecque. Nîmes 1886 σ. 206—208. Π α ρ α ν ἰ - κ α Περὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου (Ὁ ἐν Κ) πόλει Ἑλλην. Φιλολ. Σύλλογος τ. 25 σ. 136—150, μέρος πρῶτον) καὶ Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ Λ α υ ρ ῶ τ ο υ (ἐν Ἑκκλ. Ἀληθεία τ. ΙΒ' (1893) σ. 395—396. Π ἰ τ ρ α, Anal. Sacra σ. 250—262 Ἀ μ φ ι λ ο χ ἰ ο υ σ. 106—111.)

- 138) *Κοντάκιον ἔτερον* εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν εὔρηται εἰς τὸν Πατριμακὸν Κώδ. 212 φ. 212—214.

Ἐν Μηνὶ Ἀπριλίῳ

- 139) Τῇ ΙΑ'. Ἀντύπα ἐπισκόπου Περγάμου Κοντάκιον.
 Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.
 Βασιλέως πρόσταγμα περιφρονήσας . . .

Ὁ οἶκος

- α') Τῷ ἐν πελάγει μοι δεινῶν ἁμαρτιῶν σωτήρ μου . . .

(Κ ω δ. 1 5 6 4 φ. 26β Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

140) Τῆ 1ζ'. *Ἀγάπης, Εὐρήνης καὶ Χιονίας* Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Παρθενίας κάλλεος πεποικιλμένη παρθένε . . .

Ὁ οἶκος

α') Τῷ νυμφίῳ Χριστοῦ ἔρωτι, παναοίδιμε . . .

(Κ ω δ. 1 5 6 4 φ. 37α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων.)

141) Τῆ ΚΓ'. *Γεωργίου Μεγαλομάρτυρος.*

Κοντάκιον πλήρες.

(Ἐξεδόθη ὑπὸ Krumbacher (Der heil. Georg σ. 84—89.)

142) *Κοντάκιον ἔτερον* (πλήρες) ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ.

(Ἐθν. ἀνωτ. σ. 90—95.)

143) Τῆ ΚΕ'. *Μάρκον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ* Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Τοῦ τα[πειν]οῦ [Ρωμανοῦ].

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

α') Ἐξ ὕψους λαβὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ πνεύματος . . .

Ἔτερον Κοντάκιον.

β') Τοῦ Πέτρου δειχθεὶς φυτεία θεοφύτευτος . . .

Ὁ οἶκος

α') Τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων μαθητῆς χρηματίσας . . .

β') Ὅλος συρόμενος ἐπ' ἐδάφους αἱ τίμιαί σου σάρκες . . .

γ') Ἀγαλλομένη ἢ θρεψαμένη ἐκ παιδιόθεν σε Μάρκε . . .

δ') Τὸν ἔραστην τῆς θείας σοφίας καὶ ἀπόστολον πάντες . . .

ε') Ὅρθρος δειχθεὶς τῆς Ἀλεξανδρέων πρῶτος ταύτη κηρύττεις . . .

ς') Ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου τὴν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ . . .

(Κ ω δ. Γ 28 φ. 147β Λαύρας (ἐν ᾧ αἱ τρεῖς τελευταῖαι στροφαὶ λήγουσαι εἰς τὰς λέξεις: «αἰτούμενος Μάρκε τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς» ἐν ᾧ καὶ Κοντάκιον ἔτερον εἰς τὸν αὐτὸν ἦχον «τοῦ Πέτρου δειχθεὶς φυτεία θεοφύτευτος»). 1 0 4 1 φ. 134α Βατοπ. (ἐν ᾧ αἱ τρεῖς πρῶται στροφαὶ λήγουσαι εἰς τὰς λέξεις: «Μάρκε σοφὸς τὸ θεῖον κηρύξας Εὐαγγέλιον». Οὐδόλως ἀπίθανον δύο νὰ ὡσι διάφορα Κοντάκια ἔχοντα τὸ αὐτὸ μέλος καὶ τὸ αὐτὸ μέτρον). 1 5 6 4 Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων (ἐν ᾧ ἡ δ' ἄν μόνον στροφή). Κοντάκια δὲ τὸ αὐτὸ καὶ τὸ βον ὁμοίως καὶ

ὁ Κωδ. 341 σ. 374 τῆς αὐτῆς Βιβλ. καὶ ὁ Λαυριωτικός I 70 φ. 179α.

144) Τῆ Κζ'. Βασιλέως ἐπισκόπων Ἀμασείας Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Τοῦ . . .

Ἦχος γ'. Ἡ παρθένος σήμερον.

Μεγαλεῖα πίστεως ὑπερεξαΐσια σφόδρα . . .

*Ο οἶκος

α') Τῆ σεμνῆ τοῦ Χριστοῦ ἱεραρχία διέπρεψας . . .

β') Ὁ πικρὸς καὶ δεινὸς Λικίνιος ὁ ἄθεος . . .

γ') Ὑπὸ σοῦ ἐκμαθὸν τῆς Χριστωνύμου κλήσεως . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 28 φ. 149α Λαύρας (ἐν ᾗ αἱ 3 στροφαί). Ἡ α' στροφή εἰς τοὺς Κώδ. Δ 45 φ. 56α Λαύρας, 1564 φ. 62α Ἐθν. Βιβλ. Παρισίων καὶ 1573 φ. 277α τῆς αὐτῆς Βιβλ.)

145) Τῆ Λ'. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου Κοντάκιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Ῥ[δὴ Ρωμα]νο[ῦ].

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Φωνῆς θεϊκῆς ἀκούσας προσκαλούσης σε . . .

(*Ἰδ. Μην. ἔντυπον.)

*Ο οἶκος

α') Ὡς ἄλιεὺς λογικῶν ἰχθύων . . .

β') Νέκρωσιν πρῶτος τῶν ἀποστόλων . . .

γ') Ὅτε οὖν ἔκτεινέ σε Ἡρώδης . . .

(Κ ᾠ δ. Γ 28 φ. 149α Λαύρας. 1041 φ. 135α Βατοπ. Ἡ α' στροφή καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Μηναίσις.)

(Ἄκολουθεῖ)

† Ο Πρ. ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

Παρίσιον, Φεβρουάριος 1939.